

Wymagania edukacyjne. Klasa 1. Zakres podstawowy. Nowa edycja

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
1. Historia jako nauka	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> formułuje definicję historii i prehistorii wymienia rodzaje źródeł historycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje źródeł historycznych i podaje przykłady źródeł każdego rodzaju przedstawia periodyzację dziejów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia problemy, jakie mogą się pojawić przy podziale dziejów wyjaśnia różnicę między historią a prehistorią 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie historiografii na dowolnym przykładzie pokazuje, czego możemy się dowiedzieć ze źródła ikonograficznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie korzyści i trudności wiążą się z poszukiwaniem informacji z historii w Internecie wymienia nauki pomocnicze historii i wyjaśnia ich rolę przy poznawaniu dziejów
I. Pradzieje i historia starożytnego Wschodu					
2. Cywilizacje starożytnej Mezopotamii	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny Mezopotamii i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia różne cywilizacje, które istniały w rejonie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia osiągnięcia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> formułuje i wyjaśnia zasady prawne zawarte 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, do czego może być źródłem

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<p>przykładowe miasta sumeryjskie (Ur, Uruk)</p> <ul style="list-style-type: none"> rozumie i poprawnie posługuje się terminami: system irygacyjny, pismo klinowe, kodeks Hammurabiego 	<p>Mezopotamii (sumeryjską, babilońską, perską) w kolejności chronologicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje religię mieszkańców Mezopotamii 	<p>cywilizacji sumeryjskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sposób sprawowania władzy w cywilizacji starożytnej Mezopotamii przypisuje zasadę prawną zawartą w kodeksie Hammurabiego 	<p>w kodeksie Hammurabiego</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje osiągnięcia cywilizacji starożytnej Mezopotamii poprawnie posługuje się terminami wymienionymi w celach 	<p>dziętnastowieczna wizja miasta Nimrud zamieszczona w podręczniku</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia bogów sumeryjskich i babilońskich wymienia inne niż w podręczniku osiągnięcia kultury sumeryjskiej i babilońskiej
3. Starożytny Egipt	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny starożytnego Egiptu z podziałem na Egipt Górny i Egipt Dolny wie, kim był faraon 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia strukturę społeczną starożytnym Egipcie wymienia uprawnienia faraona wymienia przykładowe osiągnięcia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pozycję poszczególnych grup społecznych w państwie faraonów przedstawia osiągnięcia kultury egipskiej charakteryzuje religię egipską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia związki między religią, sztuką a władzą w starożytnym Egipcie (np. mumifikacja, piramidy, faraon jako syn boga) wyjaśnia, dlaczego w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie monarchii despotycznej porównuje monarchów despotycznych Mezopotamii z faraonem zna symbole władzy faraona i rozpoznaje

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowych bogów egipskich 	<ul style="list-style-type: none"> kultury egipskiej, w tym pismo charakteryzuje gospodarkę egipską 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia cechy sztuki egipskiej 	<ul style="list-style-type: none"> Egipcie kapłani mieli wysoką pozycję zna atrybuty przykładowych bogów egipskich 	<ul style="list-style-type: none"> wizerunki niektórych bogów egipskich
4. Dzieje i religia starożytnego Izraela	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny Palestyny wymienia zasady judaizmu posługuje się terminami: judaizm, Tora, Arka Przymierza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia dzieje Izraela związane z Mojżeszem, Dawidem i Salomonem posługuje się terminami: mesjasz, prorok, monoteizm, Talmud 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia dzieje Izraela związane z postacią Abrahama i niewolą babilońską posługuje się terminami: rabin, menora, synagoga, świątynia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia symbole ważne dla judaizmu i wyjaśnia ich rolę wyjaśnia różnicę między świątynią a synagogą posługuje się poprawnie wszystkimi terminami wymienionymi w celach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego przez stulecia Żydzi żyli w diasporze
II. Świat starożytnych Greków					
5. Hellada i jej mieszkańcy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia cechy polis i 	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pozycję 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszar

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<p>Półwyspu Bałkańskiego i opisuje jego warunki naturalne</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia niektóre cechy polis 	<p>wyjaśnia związek między jej powstaniem a warunkami naturalnymi panującymi na Półwyspie Bałkańskim</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia występujące w poleis ustroje 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje ustroje poleis greckich definiuje pojęcie obywatela 	<p>arystokracji w polis</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia kto był obywatelem polis 	<p>świata greckiego po wielkiej kolonizacji greckiej</p> <ul style="list-style-type: none"> dzieli skutki wielkiej kolonizacji na skutki dla poszczególnych poleis, dla całego świata greckiego, dla innych ludów, z którymi zetknęli się Grecy charakteryzuje kulturę minojską i mykeńską
6. Sparta – państwo żołnierzy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny Sparty (polis i ziemie przez nią podbite) wymienia organy władzy w Sparcie wymienia grupy społeczne w Sparcie i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe uprawnienia organów władzy w Sparcie charakteryzuje wychowanie spartańskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związki między wychowaniem spartańskim a funkcjonowaniem polis charakteryzuje grupy społeczne występujące w Sparcie 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak wychowanie spartańskie wpływało na kulturę przedstawia rolę Likurga w historii Sparty uzasadnia, że w Sparcie panował 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sposób podejmowania decyzji na zgromadzeniu obywateli charakteryzuje pozycję obywateli w systemie

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<p>wskazuje, które z nich miały prawa polityczne</p> <ul style="list-style-type: none"> rozumie termin: spartańskie warunki 			ustrój oligarchiczny	<p>ustrojowym Sparty</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rolę geruzji w systemie ustrojowym Sparty
7. Ateny	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny Aten (polis i Attykę) wymienia organy władzy w Atenach w V w. p.n.e. wymienia grupy społeczne w Atenach i wskazuje, kto miał prawa polityczne w V w. p.n.e. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje demokrację ateńską w czasach Peryklesa wyjaśnia, w jaki sposób Perykles zachęcał obywateli Aten do udziału w życiu publicznym wymienia najbardziej znane zabytki ateńskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia reformy Drakona i Klejstenesa, które funkcjonowały w V w. p.n.e. charakteryzuje społeczeństwo ateńskie ocenia zalety demokracji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje związki między rozwojem demokracji i kultury w Atenach ocenia wady i zalety demokracji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pozycję obywateli w systemie ustrojowym Aten porównuje pozycję obywateli w Atenach i Sparcie
8. Wojny w świecie greckim	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie Maraton, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia skutki ekspansji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia charakter wojen 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaki wpływ 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia polityczną i

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<p>Termopile i Salaminę</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny i skutki wojen grecko-perskich rozumie termin: falanga 	<p>perskiej w Azji Mniejszej</p> <ul style="list-style-type: none"> rozumie termin: hoplita 	<p>w świecie greckim</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia skutki wojen grecko-perskich 	<p>sytuację wewnętrzną w Grecji miały skutki wojen grecko-perskich</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co pozostało do dnia dzisiejszego z tradycji wojen grecko-perskich 	<p>militarną rolę Aten i Sparty w świecie greckim w V – IV w. p.n.e.</p>
9. Podboje Aleksandra Wielkiego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie Macedonię i tereny opanowane przez Aleksandra Wielkiego wymienia najważniejsze bitwy stoczone przez Aleksandra Wielkiego rozumie pojęcie: kultura hellenistyczna 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę Związku Korynckiego wymienia przykładowe działania Aleksandra Wielkiego wobec ludów podbitych wyjaśnia pojęcie: monarchia hellenistyczna 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności powstania Związku Korynckiego charakteryzuje politykę Aleksandra Wielkiego na podbitych terenach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia trwałość działań podejmowanych przez Aleksandra Wielkiego na Wschodzie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Issos jest uważana za jedną z decydujących bitew w historii wyjaśnia, dlaczego Aleksander Macedoński jest uważany za jednego z największych wodzów w historii

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
10. Religia i kultura Greków	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowych bogów greckich i ich atrybuty, rozpoznaje ich wizerunki wymienia najważniejsze poglądy Sokratesa wymienia przykładowe osiągnięcia kultury greckiej (przede wszystkim z dziedziny literatury) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje style architektoniczne i podaje przykłady zabytków architektury greckiej przedstawia formy kultu w starożytnej Grecji wymienia najważniejsze poglądy Platona i Arystotelesa i zna założone przez nich szkoły 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co przyczyniło się do rozwoju filozofii w starożytnej Grecji wymienia osiągnięcia starożytnych Greków przedstawia rolę teatru i igrzysk w życiu Greków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związki sportu i teatru z religią starożytnych Greków przedstawia założenia stoicyzmu, epikureizmu i cynizmu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wpływy i motywy kultury greckiej w późniejszych epokach przedstawia wpływy kultury greckiej we współczesnym świecie
III. Imperium rzymskie					
11. Rzym – od królestwa do republiki	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie Półwysep Apeniński i Rzym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje warunki naturalne Półwyspu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy monarchiczne, oligarchiczne i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje początki Rzymu charakteryzuje kulturę Etrusków

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze urzędy republiki rzymskiej wymienia podstawowe grupy obywateli rzymskich 	<p>Apenińskiego i Półwyspu Bałkańskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia organy władzy republiki rzymskiej i ich przykładowe kompetencje 	<p>społecznej Rzymian</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje ustroj republiki rzymskiej 	<p>demokratyczne w ustroju republiki rzymskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje mocne i słabe strony tego ustroju 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia wpływ Etrusków na Rzymian wyjaśnia związek symboliki związanej z Rzymem z legendą o założeniu miasta
12. Ekspansja terytorialna Rzymu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszary opanowane przez Rzymian przedstawia organizację terenów podbitych w Italii i poza nią 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje armię rzymską wskazuje różnice w organizacji terenów podbitych w Italii i poza nią charakteryzuje położenie niewolników w Rzymie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny ekspansji terytorialnej Rzymu, biorąc również pod uwagę rzymskie pojmowanie wojny przedstawia wojny punickie wyjaśnia pojęcie imperium 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rzymskie podboje w okresie republiki, umieszczając je w czasie wyjaśnia przyczyny i skutki wojen domowych w I w. n.e. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje ekspansję Rzymu z wielką kolonizacją grecką charakteryzuje politykę wewnętrzną Juliusza Cezara
13. Cesarstwo rzymskie	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p>

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie rozrost imperium rzymskiego w okresie cesarstwa • wymienia najważniejsze cechy pryncypatu 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje ustrój cesarstwa rzymskiego w okresie pryncypatu • wyjaśnia pojęcie romanizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dojście do władzy Oktawiana Augusta i jego politykę • przedstawia ekspansję terytorialną Rzymu w okresie cesarstwa i umiejscawia ją w czasie 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia skuteczność polityki Oktawiana Augusta • omawia czynniki, które sprzyjały romanizacji • wyjaśnia termin: <i>pax romana</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rządy dwóch cesarzy z I – III w. i wyjaśnia, dlaczego ich rządy były, jego zdaniem, ważne dla cesarstwa rzymskiego
14. Religia i kultura Rzymian	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowych bogów rzymskich i ich atrybuty • wymienia budowle charakterystyczne dla Rzymu • wymienia przykładowych autorów rzymskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje religię i literaturę rzymską • wskazuje na specyfikę prawa rzymskiego (formułowanie norm ogólnych) • przedstawia funkcje budowli rzymskich (łuk triumfalny, akwedukt, termy) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wpływy greckie w kulturze rzymskiej • przedstawia cechy sztuki rzymskiej • wymienia twórców kultury rzymskiej i ich dzieła 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia znaczenie prawa rzymskiego • wyjaśnia różnice między igrzyskami greckimi a rzymskimi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wpływy kultury rzymskiej we współczesnym świecie • ocenia wpływ kultury antycznej na późniejszą epokę

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
15. Chryścijaństwo w świecie rzymskim	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie przykładowe pierwsze gminy chrześcijańskie • wymienia zasady chrześcijaństwa 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w świecie rzymskim • przedstawia strukturę gmin chrześcijańskich 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację w Palestynie w okresie działania Jezusa • wyjaśnia przyczyny prześladowań chrześcijan przez władze rzymskie • przedstawia proces kształtowania się kanonu Pisma Świętego i zasad wiary (sobór nicejski) 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację w Palestynie w I w. n.e. • opisuje symbolikę związaną z chrześcijaństwem • przedstawia zmianę pozycji religii chrześcijańskiej w cesarstwie rzymskim w IV w. n.e. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sylwetkę cesarza Juliana Apostaty • wyjaśnia różnicę między męczennikiem a wyznawcą
16. Upadek cesarstwa rzymskiego na Zachodzie	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie orientacyjny podział na część wschodnią i zachodnią cesarstwa 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny kryzysu cesarstwa w III w. • charakteryzuje reformy Dioklecjana 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między częścią wschodnią a zachodnią cesarstwa rzymskiego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wzrost znaczenia barbarzyńców w cesarstwie rzymskim • przedstawia konsekwencje 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia stosunek różnych plemion germańskich do cesarstwa rzymskiego w III – V w.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: tetrarchia i dominat 		<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia najazdu Hunów pod wodzą Attyli • przedstawia działania Odoakra 	
IV. Europa wczesnego średniowiecza					
17. Bizancjum	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar cesarstwa bizantyjskiego • przedstawia rolę Konstantynopola • przedstawia podział w religii chrześcijańskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe zabytki sztuki bizantyjskiej • pokazuje na mapie obszary zajęte przez cesarza Justyniana • posługuje się terminem: schizma wschodnia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje okres panowania cesarza Justyniana • przedstawia konsekwencje schizmy wschodniej • wymienia cechy kultury bizantyjskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny schizmy wschodniej • ocenia zasługi cesarza Justyniana dla cesarstwa bizantyjskiego • wskazuje związki i wpływy cesarzy bizantyjskich w Kościele 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegał spór o obrazy (ikonoklazm) w Kościele Wschodnim
18. Świat islamu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszary 	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia organizację 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego bitwa

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<p>opanowane przez Arabów</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia filary islamu wymienia dwa najstarsze odłamy islamu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia działalność Mahometa wyjaśnia różnice między odłami islamu 	<p>polityczną i religijną światu arabskiego po przyjęciu islamu</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje kulturę arabską 	<p>Półwyspie Arabskim przed działalnością Mahometa</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia wpływ kultury arabskiej na kulturę europejską 	<p>pod Poitiers jest uważana za jedną z decydujących bitew w historii</p>
19. Narodziny i rozwój państwa Franków	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszar monarchii frankijskiej za panowania Karola Wielkiego przedstawia dążenia Karola Wielkiego do odnowienia cesarstwa rzymskiego pokazuje na mapie postanowienia traktatu w Verdun 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia na mapie etapy ekspansji państwa Franków przedstawia organizację państwa Franków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę Chlodwiga w kształtowaniu się państwa Franków przedstawia cały proces kształtowania się państwa frankijskiego podaje definicję monarchii patrymonialnej wymienia cechy renesansu karolińskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje gospodarkę monarchii Karola Wielkiego uzasadnia, że państwo frankijskie było monarchią patrymonialną wyjaśnia, dlaczego mówimy o renesansie karolińskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Karol Wielki jest wymieniany jako jeden z prekursorów zjednoczonej Europy

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
20. Nowe państwa w Europie Zachodniej. Początki feudalizmu	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar monarchii ottońskiej • charakteryzuje rządy dynastii ottońskiej i jej dążenie do odnowienia cesarstwa rzymskiego • wyjaśnia pojęcia: senior i wasal 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia ideę cesarstwa uniwersalistycznego Ottona III • wyjaśnia, dlaczego doszło do odnowienia cesarstwa na terenie Rzeszy • przedstawia hołd lenny i jego znaczenie • wymienia obowiązki wasala i seniora 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację w Anglii po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego • charakteryzuje drabinę feudalną (podział społeczeństwa) 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między systemem lennym a drabiną feudalną • poprawnie używa pojęć: hołd lenny, inwestytura, immunitet 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia związki Ottona III z cesarzami bizantyjskimi i wyjaśnia, jaki to miało wpływ na koncepcje polityczne Ottona III
21. Powstanie państw w Europie Północnej i Środkowo-Wschodniej	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie pierwsze państwa słowiańskie i główne trasy wypraw wikingów 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje działalność św.św. Cyryla i Metodego • wymienia przyczyny ekspansji wikingów 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia dlaczego św.św. Cyryl i Metody są nazywani Apostołami Słowian • przedstawia konsekwencje 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia genezę pojawienia się Słowian w Europie • ocenia wkład św.św. Cyryla i Metodego w 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje kulturę ludów skandynawskich

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wie, kim byli św. św. Cyryl i Metody 		<p>wypraw wikingów</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces powstawania państwa węgierskiego 	<p>rozwój kulturalny Słowian</p>	
22. Papiestwo i cesarstwo	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia uniwersalny charakter władzy papieża i cesarza wymienia postanowienia konkordatu wormackiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny rywalizacji między papieżem a cesarzem wyjaśnia rolę konkordatu wormackiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny kryzysu w Kościele w X–XI w. posługuje się poprawnie terminami: symonia, nepotyzm, konkordat 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób Kościół chciał się uniezależnić od władzy świeckiej charakteryzuje skutki sporu o inwestyturę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób rywalizacja między papieżem a cesarzem wiązała się z funkcjonowaniem państwa średniowiecznego wyjaśnia poglądy Innocentego III na wzajemne relacje między władzą cesarską a papieską

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
V. Europa rozkwitu i schyłku średniowiecza					
23. Wyprawy krzyżowe i ich następstwa	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar objęty wyprawami krzyżowymi • wymienia przykładowe przyczyny i skutki krucjat • wymienia przykładowych przywódców krucjat 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie Królestwo Jerozolimskie • wymienia przyczyny i skutki krucjat, dzieląc je na polityczne, gospodarcze i religijne • wymienia zakony rycerskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie państwo utworzone przez krzyżowców na Bliskim Wschodzie • wyjaśnia związki między sytuacją w Europie a poparciem dla wypraw krzyżowych • przedstawia rolę zakonów rycerskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje specyfikę czwartej krucjaty • przedstawia przenikanie się wpływów kulturowych między Wschodem a Zachodem w wyniku krucjat 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia stosunek przykładowych władców bliskowschodnich do krzyżowców i chrześcijan • przedstawia stosunek ludności arabskiej do wypraw krzyżowych
24. Przemiany gospodarcze na wsi	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany w sposobie uprawy roli, które zaszły w XII w. • posługuje się terminami: 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zmiany, które zachodziły w technice rolnej w XII–XIII w. • wymienia narzędzia, które 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w technice rolnej wpłynęły na jej wydajność 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje rolę samorządu wiejskiego • wyjaśnia i ocenia konsekwencje rozwoju rolnictwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym różniła się włość wczesnośrednio-wieczna od majątku z XII – XIII w.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<p>dwupółówka i trójpółówka</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe skutki rozwoju rolnictwa 	<p>przyczyniły się do rozwoju rolnictwa</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację chłopów (ich pozycję i obowiązki) 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia warunki życia chłopów wyjaśnia przyczyny kolonizacji 		<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego włość wczesnośrednio-wieczna była samowystarczaln-a
25. Miasta w średniowieczu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny powstawania miast przedstawia organizację przestrzeni miejskiej definiuje termin: lokacja 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces powstawania i rozwoju miast charakteryzuje organizację wewnętrzną miasta (władze, organizacje rzemieślnicze) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje strukturę społeczną mieszkańców miasta wyjaśnia różnice w organizacji handlu lokalnego i międzynarodowego przedstawia rolę cechów i gildii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia rolę miast w rozwoju gospodarki średniowiecznej poprawnie posługuje się terminologią 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> na współczesnym planie miasta pokazuje jego elementy związane ze średniowieczem; uzasadnia swoje decyzje przedstawia rolę Hanzy
26. Przemiany polityczne późnego średniowiecza	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszar 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie zmiany polityczne, które 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany polityczne w Europie XIV i XV 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zależności polityczne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jakich okolicznościach odwoływano się

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<p>ekspansji Turków osmańskich</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe skutki ekspansji tureckiej w Europie 	<p>zachodzą w wyniku ekspansji tureckiej</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia znaczenie upadku Konstantynopola 	<p>w. , które zaszyły w wyniku ekspansji tureckiej</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady współpracy między państwami w walce z zagrożeniem tureckim 	<p>między państwami europejskimi w XIV i XV w.</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia współpracę państw europejskich wobec zagrożenia tureckiego w XIV i XV w. 	<p>w XX w. do bitwy na Kosowym Polu</p>
27. Społeczeństwo stanowe i kryzys późnego średniowiecza	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje stan przedstawia strukturę społeczeństwa stanowego wymienia przykładowe przyczyny kryzysu gospodarczo-społecznego w XIV w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny i skutki epidemii dżumy w XIV w. przedstawia pozycję poszczególnych stanów w państwie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia konsekwencje kryzysu demograficznego z II poł. XIV w. przedstawia proces kształtowania się stanów wymienia przyczyny wystąpień chłopskich w XIV w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia możliwości awansu społecznego w XIV–XV w. przedstawia związki między kryzysem demograficznym i gospodarczym a wystąpieniami chłopskimi w XIV w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy monarchii stanowej przedstawia biogramy Filipa IV Pięknego i Jana bez Ziemi ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w powstawaniu monarchii stanowych

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VI. Polska w X–XIII wieku					
28. Państwo Mieszka I i Bolesława Chrobrego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie granice państwa piastowskiego ok. roku 1000 • wymienia przyczyny chrztu Mieszka I • przedstawia okoliczności i postanowienia zjazdu gnieźnieńskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny przyłączone przez Mieszka I i siedziby biskupstw i arcybiskupstwa • przedstawia wojny polsko-niemieckie za panowania Bolesława Chrobrego • przedstawia skutki przyjęcia chrztu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny przyłączone przez Bolesława Chrobrego • wyjaśnia rolę św. Wojciecha w budowaniu struktur kościoła w Polsce • wyjaśnia rolę koronacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co miało wpływ na kształt stosunków polsko-niemieckich za pierwszych Piastów • przedstawia rolę <i>Dagome iudex</i> • ocenia rolę chrztu i organizacji kościelnej w umacnianiu władztwa pierwszych Piastów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wyniki badań archeologicznych, które powiększają naszą wiedzę o początkach państwa polskiego
29. Kryzys i odbudowa monarchii wczesnopiastowskiej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie granice państwa piastowskiego ok. roku 1138 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces odbudowy państwa polskiego przez Kazimierza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia stosunki Kazimierza Odnowiciela, Bolesława 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia spór biskupa Stanisława z Bolesławem Śmiałym w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny kryzysu monarchii wczesnopiastowskiej

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia etapy odbudowy arcybiskupstwa gnieźnieńskiego przedstawia ekspansję Bolesława Krzywoustego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany terytorialne monarchii wczesnopiastowskiej w czasie (straty terytorialne i odzyskanie utraconych terenów) przedstawia proces odbudowy arcybiskupstwa gnieźnieńskiego i wyjaśnia jego rolę w odbudowie państwa 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia, które działania Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego były ważne z punktu widzenia niezależności państwa 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia konsekwencje i kontrowersje związane ze sporem Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem 	
30. Państwo polskie w dobie rozbicia dzielnicowego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny wydania statutu (testamentu) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny wydania statutu (testamentu) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia cele wydania statutu (testamentu) Bolesława Krzywoustego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia walki książąt piastowskich o władzę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czy zasady testamentu Bolesława Krzywoustego

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<p>przez Bolesława Krzywoustego</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie poszczególne dzielnice i wymienia ich pierwszych władców • pokazuje na mapie straty terytorialne Polski w okresie rozbicia dzielnicowego 	<p>przez Bolesława Krzywoustego</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zagrożenia zewnętrzne państwa polskiego w okresie rozbicia dzielnicowego • wymienia czynniki sprzyjające jednoczeniu ziem polskich w XIII w. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia walki synów Bolesława Krzywoustego o władzę zwierzchnią • przedstawia ekspansje zakonu krzyżackiego w XIII w. i związane z tym straty terytorialne 	<p>zwierzchnią (Kraków)</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia ekspansję Mongołów i jej skutki dla ziem piastowskich • wyjaśnia, co i dlaczego sprzyjało jednoczeniu ziem polskich w XIII w. 	<p>były wyjątkiem, czy regułą w Europie Środkowo-Wschodniej</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia stosunki książąt mazowieckich i kujawskich z Litwinami, Prusami i Jaćwingami • wyjaśnia ich wpływ na stosunki polsko - krzyżackie
31. Przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich w XII–XIII w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne postanowienia aktów lokacyjnych • wymienia przykładowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia organizację władz we wsiach i miastach lokowanych na prawie niemieckim • charakteryzuje układ 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny kolonizacji na prawie niemieckim • wyjaśnia różnice między kolonizacją niemiecką a 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny kształtowania się stanów • przedstawia rozwój gospodarczy ziem polskich i wskazuje, jaką 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sytuację ludności żydowskiej w Polsce XIII – XIV w.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		<p>przestrzenny miasta lokowanego na prawie niemieckim</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia podział społeczeństwa na stany 	<p>kolonizacją na prawie niemieckim</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę cechów 	<p>rolę odgrywały w nim lokacje</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się poprawnie terminami wymienionymi w celach lekcji 	
VII. Polska w XIV–XV wieku					
32. Zjednoczenie Polski	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie ziemie, które mieli pod swoim panowaniem Przemysław II i Władysław Łokietek w 1320 r. • wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Władysława Łokietka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Łokietka • przedstawia działania Władysława Łokietka w celu zjednoczenia ziem polskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działania Wacława II w procesie jednoczenia ziem polskich • wymienia problemy, z jakimi stykał się Władysław Łokietek, jednocząc ziemie polskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę koronacji w procesie jednoczenia ziem polskich z uwzględnieniem koronacji Przemysła II • wyjaśnia przyczyny problemów, z jakimi stykał się Władysław Łokietek, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaką władzę na Śląsku mieli królowie czescy • pokazuje obszar Śląska, nad którym królowie czescy sprawowali zwierzchnictwo

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
				jednocząc ziemie polskie	
33. Polska pod rządami Kazimierza Wielkiego i Andegawenów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie granice monarchii Kazimierza Wielkiego w roku 1370 • wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Kazimierza Wielkiego • wymienia działania gospodarcze Kazimierza Wielkiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia na mapie zmiany granicy polskiej w czasie panowania Kazimierza Wielkiego • charakteryzuje politykę wewnętrzną Kazimierza Wielkiego w dziedzinie administracji i prawa • wymienia postanowienia przywileju koszyckiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje stosunki polsko-czeskie za panowania Kazimierza Wielkiego w kontekście jednoczenia ziem polskich i stosunków z Krzyżakami • przedstawia okoliczności objęcia władzy przez Ludwika Węgierskiego • poprawnie posługuje się terminem: Korona Królestwa Polskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia, co było największym osiągnięciem i największą porażką Kazimierza Wielkiego • charakteryzuje rządy Andegawenów w Polsce • wyjaśnia, dlaczego monarchię Kazimierza Wielkiego nazywamy monarchią stanową 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie korzyści odniosła Polska z ekspansji na Ruś Halicką • wyjaśnia, dlaczego Ludwik Węgierski na Węgrzech uzyskał przydomek Wielki, a w Polsce jego panowanie jest oceniane źle

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
34. Pierwsi Jagiellonowie na polskim tronie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny unii w Krewie wymienia postanowienia unii w Krewie wymienia postanowienia I pokoju toruńskiego wymienia skutki drugiej unii polsko-węgierskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia skutki unii w Krewie przedstawia przyczyny i przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim wymienia postanowienia przywileju jedlnieńskiego-krakowskiego wymienia przyczyny drugiej unii polsko-węgierskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Jagiełły wymienia postanowienia unii w Horodle wyjaśnia, czy unia w Horodle była w pełni unią personalną 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia przywileju czerwińskiego wyjaśnia przyczyny wydawania przywilejów szlacheckich przez Władysława Jagiełłę przedstawia okoliczności powołania na tron Kazimierza Jagiellończyka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia innych kandydatów do ręki Jadwigi i wymienia powody, z powodu których zostali odrzuceni przez możnych polskich przedstawia rolę Pawła Włodkowica w sporze z Krzyżakami

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
35. Polska w późnym średniowieczu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar Prus Królewskich i Prus Zakonnych • wymienia postanowienia II pokoju toruńskiego • wymienia postanowienia przywileju cerekwicko-nieszawskiego i konstytucji <i>Nihil novi</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny i przebieg wojny trzynastoletniej • przedstawia postanowienia przywilejów, które prowadziły do wzrostu znaczenia politycznego szlachty • przedstawia strukturę sejmu walnego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka • przedstawia postanowienia przywilejów, które prowadziły do wzrostu znaczenia gospodarczego szlachty • charakteryzuje instytucję sejmu walnego i jego rolę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego ustrój, który powstał w Polsce, określamy mianem demokracji szlacheckiej • ocenia politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Elżbieta Rakuszanica jest nazywana matką królów • przedstawia rolę jaką odegrali za panowania pierwszych Jagiellonów: biskup Zbigniew Oleśnicki, Filip Kallimach, Jan Długosz
VIII. Kultura średniowiecza					
36. Kultura umysłowa wieków średnich	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy kultury rycerskiej • wymienia przykładowe 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cechy kultury średniowiecza • charakteryzuje nurt filozofii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę św. Tomasza z Akwinu w kulturze średniowiecza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę pisma w kulturze średniowiecza • ocenia zasięg społeczny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę uniwersytetów • charakteryzuje literaturę średniowiecza

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<p>dzieła literatury średniowiecznej</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia gatunki literackie średniowiecza 	<p>średniowiecznej – scholastykę</p>	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ klasztorów na rozwój kultury średniowiecznej wyjaśnia wpływ dworów na rozwój kultury średniowiecznej 	<p>oddziaływania średniowiecznej literatury</p>	<p>tworzoną w językach narodowych związaną z kulturą dworską i plebejską</p>
37. Sztuka i architektura średniowiecza	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe zabytki romańskie w odniesieniu do swojego regionu wymienia przykładowe zabytki gotyckie w odniesieniu do swojego regionu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe cechy stylu romańskiego w architekturze wymienia przykładowe cechy stylu gotyckiego w architekturze 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> w budowlach romańskich i gotyckich potrafi wskazać cechy stylu romańskiego i gotyckiego przedstawia zasięg terytorialny i czas trwania stylu romańskiego i gotyckiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rzeźbę i malarstwo romańskie charakteryzuje rzeźbę i malarstwo gotyckie porównuje styl romański i gotycki, wskazując różnice między nimi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia epokę, w której nawiązywano do stylu romańskiego i gotyckiego w architekturze charakteryzuje styl neoromański i neogotycki na przykładach
38. Kultura średniowiecznej Polski	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy średniowiecznej kultury polskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje podobieństwa między 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozwój nauki polskiej w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między kulturą polskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego mówimy o

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe zabytki sztuki i piśmiennictwa średniowiecznego z Polski wymienia najstarsze kroniki polskie 	<p>średniowieczną kulturą polską a europejską</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia zabytki piśmiennictwa w języku polskim zna postaci Janka z Czarnkowa i Jana Długosza 	<p>średniowieczu i wyjaśnia rolę Akademii Krakowskiej w tym procesie</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę klasztorów i zgromadzeń zakonnych w rozwoju kultury średniowiecznej w Polsce wskazuje związki kultury polskiego średniowiecza z kulturą europejską 	<p>średniowiecza a kulturą europejską</p> <ul style="list-style-type: none"> zwraca uwagę na wyjątkowość niektórych zabytków sztuki średniowiecza w Polsce i wyjaśnia, na czym ona polega 	<p>Akademii Krakowskiej i Uniwersytecie Jagiellońskim</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia dorobek uczonych polskich wymienionych w rozdziale

Wymagania edukacyjne. Klasa 2. Zakres podstawowy. Nowa edycja

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Początki świata nowożytnego					
1. Nowe perspektywy: odrodzenie	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy renesansu; przedstawia poglądy Niccolò Machiavelliiego; przedstawia osiągnięcia Mikołaja Kopernika; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy humanizmu; przedstawia poglądy Tomasza Morusa; wymienia cechy literatury renesansu; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje czynniki sprzyjające rozwojowi renesansu i humanizmu; charakteryzuje literaturę renesansu; przedstawia rozwój nauki w epoce odrodzenia; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego renesans rozpoczął się w miastach włoskich; przedstawia proces rozprzestrzeniania się idei renesansu w Europie; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> porównuje sylwetki Erazma z Rotterdamu i Leonarda da Vinci jako ludzi renesansu;
2. Sztuka renesansu	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe cechy architektury renesansowej; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zabytki architektury renesansowej; wymienia przykładowych twórców renesansu i niektóre ich dzieła; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia cechy rzeźby i malarstwa renesansowego; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rolę mecenatu świeckiego w rozwoju sztuki renesansu; porównuje rolę, jaką odgrywała sztuka w 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia różnice i podobieństwa architektury i malarstwa renesansowego w

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowych twórców renesansu; 		<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rolę mecenatu papieskiego w rozwoju sztuki renesansu; 	<p>średniowieczu i renesansie;</p>	<p>różnych regionach Europy;</p>
3. Europejczycy odkrywają daleki świat	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie trasy wypraw i obszary odkryte przez Portugalczyków i Hiszpanów; wymienia przykładowe przyczyny wielkich odkryć geograficznych; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> dzieli przykładowe przyczyny wielkich odkryć geograficznych na społeczne, gospodarcze i kulturalne; wymienia zmiany techniczne i wynalazki, które pozwoliły Europejczykom na podróże dalekomorskie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny wielkich odkryć geograficznych dzieląc je na: polityczne, gospodarczo-społeczne i kulturalne; wyjaśnia, w jaki sposób zmiany techniczne umożliwiły Europejczykom podróże dalekomorskie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy zostały zrealizowane cele, które stawiano przed odkrywcami; wyjaśnia, dlaczego Portugalczycy i Hiszpanie jako pierwsi rozpoczęli wyprawy odkrywcze; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia działalność księcia Henryka Żeglarza i jej wpływ na odkrycia Portugalczyków; przedstawia wybrane kultury prekolumbijskie;
4. Jak odkrycia geograficzne zmieniły Europę i świat	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia inne państwa, które włączyły się do ekspansji kolonialnej; pokazuje na mapie tereny przez nie zajęte; przedstawia rozwój handlu w epoce nowożytnej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sposób zajmowania i organizację odkrytych terenów przez Portugalczyków i Hiszpanów; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje organizację zajmowanych terenów przez Hiszpanów i Portugalczyków i wyjaśnia przyczyny różnic; wymienia skutki wielkich odkryć 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ wielkich odkryć geograficznych na przemiany w gospodarce europejskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę traktatu z Tordesillas; porównuje wyobrażenia

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		<ul style="list-style-type: none"> wymienia skutki wielkich odkryć geograficznych dla Europy; wyjaśnia pojęcie rewolucji cen; 	geograficznych dla Nowego Świata;	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje zmiany, które zaszły w Nowym Świecie w wyniku jego podboju przez Europejczyków; 	Europejczyków o nieznanym ludach w XV w. i współcześnie;
5. Podział zachodniego chrześcijaństwa	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie zasięg wyznań protestanckich; przedstawia zasady wyznań protestanckich: luteranizmu, kalwinizmu; wymienia postanowienia pokoju augsburskiego i edyktu nantejskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny reformacji; przedstawia organizację kościołów protestanckich: luterskiego, kalwińskiego; przedstawia powstanie kościoła anglikańskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia związki pomiędzy przyczyną reformacji religijnymi, gospodarczo-społecznymi i politycznymi; porównuje zasady i organizację kościołów protestanckich: luterskiego i kalwińskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaki wpływ na sukcesy reformacji miała sytuacja w Kościele katolickim w XVI w.; wyjaśnia, dlaczego wyznanie kalwińskie uzyskało poparcie w Niderlandach; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje postanowienia pokoju augsburskiego i edyktu nantejskiego;
6. Kościół katolicki wobec wyzwań reformacji	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe postanowienia soboru trydenckiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia soboru trydenckiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> dzieli postanowienia soboru trydenckiego na dotyczące doktryny wiary i reformy kleru; ocenia, które z nich były reakcją na zarzuty 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę sztuki w propagowaniu wiary; charakteryzuje działalność misyjną jezuitów i ich stosunek do miejscowych kultur; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje wystrój zboru protestanckiego i kościoła katolickiego i

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe formy działalności jezuitów; 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia formy działalności jezuitów; charakteryzuje działalność Świętej Inkwizycji; wyjaśnia, co to był <i>Indeks Ksiąg Zakazanych</i>; 	<p>protestantów wobec Kościoła katolickiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje szkolnictwo jezuickie; 		<p>wyjaśnia przyczyny różnic;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaki wpływ na inne dziedziny życia miały wyznania protestanckie np. gospodarkę;
II. Rzeczpospolita w XVI stuleciu					
7. Rzeczpospolita i państwa ościenne	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny wojny z Zakonem Krzyżackim; wymienia postanowienia pokoju krakowskiego (hołd pruski); pokazuje na mapie tereny Inflant i ziemie, które przypadły Polsce i Litwie po sekularyzacji Zakonu Kawalerów Mieczowych; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny i skutki wojny o Inflanty w XVI w.; wymienia więzi, jakie łączyły Jagiellonów i Habsburgów; przedstawia konsekwencje układu dynastycznego zawartego między Jagiellonami a Habsburgami; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszary sporne między Jagiellonami a Turcją; wymienia przyczyny konfliktu z Rosją; przedstawia znaczenie bitwy pod Orszą; przedstawia wojnę o Inflanty jako element rywalizacji o wpływy nad Bałtykiem; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegał program dominium Maris Baltici; przedstawia działania ostatnich Jagiellonów (oprócz wojny o Inflanty), które miały na celu jego realizację; przedstawia proces inkorporacji Mazowsza do Korony; ocenia politykę zagraniczną ostatnich Jagiellonów; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunki ostatnich Jagiellonów z Gdańskiem i rolę tego miasta w realizacji programu dominium Maris Baltici;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
8. Demokracja szlachecka. Rzeczpospolita Obojga Narodów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia uprawnienia sejmu; wymienia postanowienia unii lubelskiej; wymienia przykładowe sukcesy ruchu egzekucyjnego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozwarstwienie stanu szlacheckiego w Polsce; wymienia przyczyny przekształcenia unii personalnej w unię realną; wyjaśnia, jaką rolę odegrała konstytucja <i>Nihil novi</i> w procesie kształtowania się demokracji szlacheckiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia pozycję polityczną szlachty; przedstawia strukturę i sposób obradowania sejmu; charakteryzuje problemy związane z zawarciem unii lubelskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia genezę powstania szlacheckiego ruchu egzekucyjnego; wyjaśnia, jaką rolę odegrał szlachecki ruch egzekucji praw w kształtowaniu się demokracji szlacheckiej; wyjaśnia, dlaczego ustrój Rzeczypospolitej w XVI w. nazywa się demokracją szlachecką; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia pozycję i uprawnienia króla w systemie demokracji szlacheckiej;
9. Pierwsi królowie elekcyjni	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia artykułów henrykowskich; przedstawia sposób wyboru króla po śmierci Zygmunta Augusta; wymienia przykładowych kandydatów do tronu polskiego w czasie pierwszej wolnej elekcji; pokazuje na mapie tereny przyłączone do 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia organizację wolnych elekcji po wygaśnięciu dynastii Jagiellonów; wymienia dokumenty, które musiał zaprzysiąc nowo wybrany władca; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób szlachta zabezpieczyła swoje prawa przed dążeniami absolutystycznymi kandydatów do tronu polskiego; przedstawia cele polityki zagranicznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje elekcję Henryka Walezego; wyjaśnia związki między polityką wewnętrzną Stefana Batorego (sądy, wojsko) a polityką zagraniczną; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunki Stefana Batorego z Gdańskiem; charakteryzuje rolę Jana Zamoyskiego u boku Stefana Batorego;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	Rzeczypospolitej przez Stefana Batorego;	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny i skutki wojen Stefana Batorego z Rosją; pokazuje na mapie wyprawy Stefana Batorego na Rosję; 	Stefana Batorego i ocenia ich realizację;		
10. Rzeczpospolita Obojga Narodów – narody i religie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny reformacji w Rzeczypospolitej; wymienia wyznania protestanckie, które stały się popularne wśród społeczeństwa Rzeczypospolitej; wymienia przykładowe narody zamieszkujące Rzeczpospolitą w XVI w.; wymienia najważniejsze postanowienie konfederacji warszawskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia strukturę społeczną, etniczną i wyznaniową Rzeczypospolitej w XVI w.; wskazuje na związki między grupą etniczną a wyznaniem; wymienia postanowienia konfederacji warszawskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia grupy społeczne, które przyjęły luteranizm i te, które przyjęły kalwinizm; wyjaśnia, na czym polegała wyjątkowość konfederacji warszawskiej na tle stosunków religijnych w Europie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację demograficzną w Rzeczypospolitej w XVI w.; wyjaśnia, które wyznania protestanckie cieszyły się popularnością w poszczególnych grupach społeczeństwa Rzeczypospolitej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, stwierdzenie, że Rzeczpospolita była państwem bez stosów, przywołując różnorodne argumenty;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
				<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego arianie nie byli popularni wśród szlachty; 	
11. Gospodarka Rzeczypospolitej Obojga Narodów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar Rzeczypospolitej i rejony wydobycia surowców i kierunki handlu; • wymienia towary eksportowane i importowane przez Rzeczpospolitą; • wymienia przyczyny kształtowania się folwarku pańszczyźnianego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces powiększania ziemi folwarcznej; • wymienia grupy, kosztem której szlachcic zwiększał areał folwarku; • przedstawia pozycję Gdańska w handlu Rzeczypospolitej; • przedstawia rolę handlu zbożem dla rozwoju gospodarczego Rzeczypospolitej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny kształtowania się folwarku pańszczyźnianego z uwzględnieniem sytuacji gospodarczej na Zachodzie Europy; • wymienia ograniczenia nakładane na chłopów przez szlachtę; • charakteryzuje pozycję miast i mieszczaństwa w Rzeczypospolitej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, które regiony najbardziej korzystały na handlu zbożem; • ocenia bilans handlowy Rzeczypospolitej; • wyjaśnia przyczyny ograniczeń nakładanych na chłopów przez szlachtę; • porównuje gospodarkę rolną w Europie Zachodniej i Wschodniej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego szlachta nakładała ograniczenia na mieszczan; • ocenia możliwości rozwoju miast w gospodarce folwarczno-pańszczyźnianej;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
12. Kultura złotego wieku	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy architektury renesansowej w Polsce oraz przykładowe zabytki; wymienia przykładowych pisarzy odrodzenia w Polsce i ich dzieła; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy sztuki renesansowej w Polsce oraz przykładowe zabytki; rozpoznaje budowlę renesansowe; przedstawia rolę Krakowa jako ośrodka kulturowego i naukowego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę mecenatu królewskiego i magnackiego w rozwoju kultury polskiego odrodzenia; porównuje poglądy na państwo i społeczeństwo Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Stanisława Orzechowskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje czynniki, które sprzyjały rozwojowi humanizmu i renesansu na ziemiach Rzeczypospolitej; ocenia rolę fundacji Zamościa Jana Zamoyskiego w rozwoju kultury w Rzeczypospolitej w epoce odrodzenia; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wkład protestantów w rozwój kultury polskiej epoki renesansu; wymienia przykładowych twórców i zabytki związane z kręgiem protestanckim;
III. Europa w XVII wieku					
13. „Państwo to ja”. Absolutyzm francuski	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe kompetencje monarchy; definiuje pojęcie racja stanu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki, które utrudniały centralizację władzy we Francji; wyjaśnia, na kim opierał się monarcha wprowadzając absolutyzm; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia działania podejmowane w celu centralizacji władzy i ujednoczenia państwa francuskiego; przedstawia rolę Wersalu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia pozycję monarchy w monarchii absolutnej; charakteryzuje znaczenie Wersalu jako 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia oddziaływanie dworu w Wersalu na inne dwory europejskie;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
				symbolu absolutyzmu francuskiego;	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób polityka Jean-Baptiste Colberta przyczyniła się do wzmocnienia Francji;
14. Rewolucja i triumf monarchii parlamentarnej w Anglii	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny rewolucji w Anglii; • wymienia skutki chwalebnej rewolucji; • wymienia dokumenty, które ukształtowały ustrój w Anglii na przełomie XVII/XVIII w.; • wymienia przykładowe cechy monarchii parlamentarnej w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia zmiany, które zaszły w Anglii w wyniku wojny domowej; • wymienia przyczyny chwalebnej rewolucji; • wymienia cechy monarchii parlamentarnej w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.; • porównuje uprawnienia monarchy we Francji i w Anglii w końcu XVII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia stosunki pierwszych Stuartów z parlamentem i wyjaśnia przyczyny konfliktów; • przedstawia rolę Olivera Cromwella po rewolucji angielskiej; • przedstawia pozycję i uprawnienia parlamentu w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę Olivera Cromwella w trakcie rewolucji angielskiej; • przedstawia pozycję i uprawnienia króla w Anglii i wzajemne relacje króla i parlamentu na przełomie XVII i XVIII w.; • przedstawia zasady ustrojowe panujące we Francji i w Anglii w XVII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia sformułowanie, że w Anglii król panuje a nie rządzi; • porównuje pozycję i uprawnienia parlamentu angielskiego (przełom XVII i XVIII w.) i sejmu polskiego (koniec XVI w.);

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
<p>15. Wojna trzydziestoletnia. Rywalizacja mocarstw w XVII w.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny wojny trzydziestoletniej; pokazuje na mapie zmiany terytorialne, które zaszły na mocy pokoju westfalskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny wojny trzydziestoletniej; wymienia obozy walczące w wojnie trzydziestoletniej; wyjaśnia, dlaczego Francja przyłączyła się do wojny trzydziestoletniej po stronie protestantów; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia skutki wojny trzydziestoletniej, dzieląc je na religijne, ustrojowe i polityczne; przedstawia układ sił w Europie po wojnie trzydziestoletniej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia, w jaki sposób wojna dotknęła ludność cywilną; charakteryzuje politykę zagraniczną Francji w XVII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związki pomiędzy przyczynami religijnymi, politycznymi i gospodarczymi wojny trzydziestoletniej; przedstawia znaczenie bitwy pod Białą Górą dla Czechów;
<p>16. Kultura europejska w XVII w.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia racjonalizmu i empiryzmu; wymienia cechy architektury baroku i przykłady zabytków; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy sztuki baroku i przykłady zabytków; rozpoznaje dzieła sztuki barokowej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje różne sposoby badawcze, które rozwinęły się w XVII w. przedstawia literaturę i muzykę doby baroku; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje różne nurty w sztuce baroku; przedstawia rolę Francji i Niderlandów w rozwoju kultury epoki baroku; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia osiągnięcia naukowe i wynalazki XVII w.;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowych pisarzy doby baroku i ich dzieła; 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowych kompozytorów doby baroku i ich dzieła; 			
IV. Rzeczpospolita w dobie wojen XVII w.					
17. Konflikty Rzeczypospolitej w I poł. XVII w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnach polsko-szwedzkich w I poł. XVII w.; pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnach z Rosją w I poł. XVII w.; wymienia przyczyny wojen polsko-szwedzkich w I poł. XVII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew z Rosją i Turcją w I poł. XVII w.; pokazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew z wojen polsko-szwedzkich w I poł. XVII w.; wymienia skutki wojen polsko-szwedzkich w I poł. XVII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje dymitriady, wyjaśnia, dlaczego nie są one traktowane jako wojna Rzeczypospolitej z Rosją; przedstawia warunki umowy Stanisława Żółkiewskiego z bojarami rosyjskimi; przedstawia międzynarodowe uwarunkowania wojen polsko-szwedzkich w I poł. XVII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia szanse realizacji umowy Stanisława Żółkiewskiego z bojarami; wyjaśnia wpływ sytuacji międzynarodowej na postanowienia rozejmów zawieranych ze Szwecją; wyjaśnia wpływ sytuacji międzynarodowej na wybuch wojny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje działalność dwóch hetmanów: Jana Karola Chodkiewicza i Stanisława Żółkiewskiego;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny wojen z Rosją i Turcją w I poł. XVII w.; 		Rzeczypospolitej z Turcją;	
18. Kozacy, Moskwa i Rzeczpospolita w II poł. XVII w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie zasięg powstania Chmielnickiego i najważniejsze bitwy; pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnie z Rosją w II poł. XVII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny powstania Chmielnickiego; wymienia przyczyny wojny z Rosją w II poł. XVII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia różnorodność konfliktów na Ukrainie i wskazuje na ich związek z wybuchem powstania Chmielnickiego; wymienia postanowienia ugód z Kozakami i wyjaśnia, co było przyczyną zmian warunków; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, która z ugód dawała największe uprawnienia ludności ruskiej i jakie były szanse na ich realizację; ocenia skutki wojen z Rosją dla Rzeczypospolitej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jakich okolicznościach powrócono do koncepcji Rzeczypospolitej Trojga Narodów;
19. Rzeczpospolita i Szwecja: potop	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie zasięg potopu szwedzkiego i miejsca najważniejszych bitew; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje postawy szlachty wobec Szwedów w czasie potopu szwedzkiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia postanowienia układu w Radnot; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia skutki wojen ze Szwedami dla Rzeczypospolitej biorąc pod uwagę kwestie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje postępowanie wobec Szwedów Janusza Radziwiłła i

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny potopu szwedzkiego; wymienia postanowienia pokoju w Oliwie; 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia sojuszników polskich w trakcie potopu szwedzkiego; 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności podpisania i postanowienia traktatów welawsko-bydgoskich; 	<p>polityczne, gospodarcze i kulturalne;</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, jakie zagrożenie mogła stanowić dla Rzeczypospolitej niezależność Prus Książęcych; 	<p>Stefana Czarnieckiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, przez kogo Janusz Radziwiłł może być uważany za patriotę, a przez kogo za zdrajcę;
<p>20. Rzeczpospolita i imperium osmańskie. Wiktoria wiedeńska</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszary zajęte przez Imperium Osmańskie; pokazuje na mapie miejsca bitew z Turkami w II poł. XVII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny wojen z Turcją w II poł. XVII w.; pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnach z Turcją w II poł. XVII w. (traktat w Buczaczu, rozejm w Żurawnie, pokój w Karłowicach); 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje postanowienia traktatu w Buczaczu i rozejmu w Żurawnie; przedstawia znaczenie wiktorii wiedeńskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia postawy Tatarów zamieszkujących Rzeczpospolitą w czasie wojen z Turcją; ocenia, czy wiktoria wiedeńska przyniosła efekty proporcjonalne do odniesionego zwycięstwa; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> daje przykłady przedstawiania wiktorii wiedeńskiej w literaturze i sztuce;
<p>21. Rzeczpospolita w XVII w. – kryzys państwa</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe skutki gospodarczo-społeczne wojen XVII- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację majątkową magnaterii; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia reakcję szlachty na reformy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak wojny XVII w. prowadzone 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czy Piotr Skarga mógł

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<p>wiecznych dla Rzeczypospolitej;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe reformy ustrojowe proponowane przez królów z dynastii Wazów; 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia funkcjonowanie sejmu walnego w XVII w. i wyjaśnia, co utrudniało przyjmowanie konstytucji; 	<p>ustrojowe proponowane przez Wazów;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki, które przyczyniły się do wzrostu pozycji magnaterii w Rzeczypospolitej; wymienia przyczyny zawarcia i postanowienia unii brzeskiej; 	<p>przez Rzeczpospolitą wpłynęły na sytuację religijną w państwie;</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy w II poł. XVII w. możemy mówić o oligarchii magnackiej jako formie ustroju Rzeczypospolitej; przedstawia zależności między demograficznymi i gospodarczymi skutkami wojen XVII-wiecznych dla Rzeczypospolitej, uwzględnia również kontekst europejski; 	<p>wspierać i w jaki sposób projekty reform ustrojowych Zygmunta III Wazy;</p>
<p>22. Kultura Rzeczypospolitej w XVII w.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy architektury baroku i podaje przykładowe zabytki z terenu Rzeczypospolitej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy sztuki baroku i podaje przykładowe zabytki z terenów Rzeczypospolitej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wpływy wschodnie w kulturze sarmackiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób ideologia sarmatyzmu wpływała na obyczajowość szlachty; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, na ile <i>Nowe Ateny...</i> księdza Benedykta Chmielowskiego oddają poziom

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy sarmatyzmu; 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje budowę barokowe z terenów Rzeczypospolitej; wymienia gatunki literackie, które rozwinęły się w epoce baroku i przykładowych twórców; 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia tematykę i cechy charakterystyczne piśmiennictwa polskiego epoki baroku oraz twórców; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja polityczna wpływała na postawy i przekonania szlachty; 	wykształcenia szlachty polskiej XVII w.;
V. Europa i świat w XVIII w.					
23. Postęp techniczny i przemiany gospodarcze w XVIII stuleciu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki, które sprzyjały wzrostowi demograficznemu w XVIII w.; wymienia wynalazki XVIII-wieczne; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia zmiany, które zaszły w rolnictwie w XVIII w.; wyjaśnia, jaką rolę w rozwoju przemysłu odegrała maszyna parowa; wymienia założenia liberalizmu ekonomicznego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób warunki życia i przemiany w rolnictwie wpłynęły na wzrost demograficzny w XVIII w.; wyjaśnia związki między zmianami w rolnictwie a rewolucją przemysłową; wymienia skutki przemian gospodarczych w XVIII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego do przemian gospodarczych na szeroką skalę najwcześniej doszło w Wielkiej Brytanii; przedstawia przemiany w transporcie w XVIII w.; przedstawia przemiany w przemyśle w XVIII w. i ich wpływ na życie ludzi; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia metody stosowane przez Edwarda Jennera przy szukaniu szczepionki; wyjaśnia kim byli luddyci i jaki był cel ich działania;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
24. Oświecenie w Europie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia idee oświecenia; przedstawia poglądy Monteskiusza; wymienia cechy kultury klasycystycznej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia sposoby propagowania idei oświecenia; przedstawia poglądy Jean Jacques’a Rousseau; podaje definicję absolutyzmu oświeconego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny rozwoju filozofii oświecenia; porównuje poglądy filozofów oświecenia na władzę; wymienia przykładowe dzieła sztuki klasycystycznej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia poglądy filozofów oświecenia na religię; przedstawia rolę <i>Encyklopedii...</i> i salonów filozoficznych w rozwoju myśli oświeceniowej; charakteryzuje absolutyzm oświecony; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę salonów literackich i kobiet je prowadzących w rozwoju kultury epoki oświecenia; przedstawia rozwój nauki i oświaty w epoce oświecenia;
25. Rosja w XVIII w. – początki mocarstwa	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe reformy przeprowadzone w Rosji; wymienia cele wojny północnej stawiane przez Rosję; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> dzieli przeprowadzone przez Piotra I reformy na administracyjne, wojskowe i kulturalne; przedstawia rolę Petersburga; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia cele wprowadzania poszczególnych grup reform w Rosji; wyjaśnia, na czym polegał proces 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje politykę carów wobec cerkwi prawosławnej; wyjaśnia, na czym polegała idea Moskwy jako Trzeciego Rzymu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Petersburg był nazywany Wenecją Północy a Katarzyna II – Semiramidą Północy;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie ekspansję terytorialną Rosji; 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia reformy Katarzyny II i wskazuje, w jakich dziedzinach kontynuowała ona reformy Piotra I; 	<p>europelizacji Rosji podjęty przez Piotra I;</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przebieg i skutki wojny północnej; 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że mimo przeprowadzanych reform w przypadku Rosji możemy w dalszym ciągu mówić o samodzierżawiu; 	
26. Absolutyzm oświecony w Prusach i Austrii w XVIII w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe reformy przeprowadzone w Prusach i Austrii; • pokazuje na mapie obszar Prus w końcu XVIII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dzieli reformy przeprowadzone w Prusach i Austrii na administracyjne, gospodarcze i związane z epoką oświecenia; • wyjaśnia, które reformy w Prusach wzmocniły ich pozycję międzynarodową; • charakteryzuje politykę józefinizmu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cele wprowadzania poszczególnych grup reform w Prusach i Austrii; • wyjaśnia w jaki sposób przeprowadzane reformy wpływały na wzmocnienie władzy monarszej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie znaczenie gospodarcze miały tereny zajęte przez Prusy w XVIII w.; • wyjaśnia, jak Fryderyk II i Józef II widzieli rolę władcy; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje politykę Marii Teresy wobec Czechów i Węgrów; • wyjaśnia, co było przyczyną różnic;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
27. Powstanie Stanów Zjednoczonych	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny wojny o niepodległość; pokazuje na mapie najważniejsze miejsca bitew z udziałem Polaków; wymienia federalne organy władzy i przykładowe ich kompetencje; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia organizację kolonii angielskich w poł. XVIII w.; przedstawia politykę Wielkiej Brytanii wobec kolonii; wymienia kompetencje federalnych organów władzy i charakteryzuje wzajemne relacje między nimi; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób polityka gospodarcza Wielkiej Brytanii wobec kolonii doprowadziła do konfliktu kolonii z metropolią; wyjaśnia wpływ idei oświecenia na stosunki kolonii z Wielką Brytanią; przedstawia realizację idei oświeceniowych w <i>Deklaracji Niepodległości</i>; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje różne przyczyny wojny o niepodległość i wskazuje na związki między nimi; przedstawia stosunek państw i społeczeństw Europy do wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych; przedstawia realizację idei oświeceniowych w Konstytucji Stanów Zjednoczonych; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> prezentuje sylwetki Ojców Założycieli;
28. Naród przeciw królowi. Rewolucja francuska	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny Wielkiej Rewolucji Francuskiej; wymienia postanowienia Deklaracji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> dzieli przyczyny Wielkiej Rewolucji Francuskiej na ustrojowe, gospodarcze i społeczne; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje przykładowe związki przyczynowo-skutkowe między różnymi wydarzeniami, które doprowadziły do 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje związki przyczynowo-skutkowe między różnymi wydarzeniami, które doprowadziły do 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie symboli Wielkiej Rewolucji Francuskiej;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<p>Praw Człowieka i Obywatela;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia organy władzy i ich kompetencje wprowadzone na mocy konstytucji z 1791 r.; wymienia przyczyny wojny z Austrią; wymienia kluby polityczne z czasów Wielkiej Rewolucji Francuskiej; 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces kształtowania się Konstytuanty; przedstawia rolę klubów politycznych; przedstawia okoliczności wprowadzenia we Francji republiki; 	<p>wybuchu Wielkiej Rewolucji Francuskiej;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ idei oświeceniowych na wybuch Wielkiej Rewolucji Francuskiej; wymienia przykładowe przemiany społeczno-gospodarcze, które zaszły we Francji w latach 1789-1790; przedstawia realizację idei oświeceniowych w dokumentach przyjętych przez Konstytuantę; przedstawia przebieg wojny Francji z I koalicją; 	<p>wybuchu Wielkiej Rewolucji Francuskiej;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przemiany społeczno-gospodarcze, które zaszły we Francji w latach 1789-1790; wyjaśnia, które ze zmian społeczno-gospodarczych likwidowały przyczyny Wielkiej Rewolucji Francuskiej; wyjaśnia wpływ wojny Francji z I koalicją na utworzenie republiki i działania Konwentu; charakteryzuje stronnictwa polityczne działające w trakcie Wielkiej Rewolucji Francuskiej; 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia kręgi cywilizacyjne, z których niektóre z nich się wywodziły;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
29. Francja republiką	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegał terror jakobiński; • wymienia postanowienia konstytucji dyktatoratu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny zamachu thermidoriańskiego; • wymienia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie francuskim w wyniku Wielkiej Rewolucji Francuskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego w czasie wojny z I koalicją wzrosła pozycja jakobinów; • charakteryzuje stosunek jakobinów do religii i Kościoła katolickiego; • przedstawia różne oceny Wielkiej Rewolucji Francuskiej; • przedstawia znaczenie Wielkiej Rewolucji Francuskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia opór społeczeństwa francuskiego wobec rządów jakobinów; • przedstawia związek między dokumentami wydawanymi w czasie Wielkiej Rewolucji Francuskiej a przemianami społecznymi i życia politycznego we Francji; • ocenia znaczenie Wielkiej Rewolucji Francuskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje źródła ikonograficzne związane z dyktaturą jakobinów;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VI. Rzeczpospolita w XVIII wieku					
30. Rzeczpospolita w dobie unii polsko-saskiej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia sejmu niemego; wymienia przykładowe zmiany w kulturze w epoce saskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przebieg elekcji Augusta II; przedstawia udział Rzeczypospolitej w wojnie północnej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przykłady ingerowania Rosji w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej; porównuje projekty reform przedstawione przez Stanisława Leszczyńskiego i Stanisława Konarskiego; wyjaśnia rolę mecenatu królewskiego w rozwoju kultury oświecenia; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki między szlachtą a Augustem II; przedstawia sytuację gospodarczą Rzeczypospolitej w I poł. XVIII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czy w I poł. XVIII w. możemy w dalszym ciągu traktować Rzeczpospolitą jako podmiot w stosunkach międzynarodowych;
31. Próby reform i pierwszy rozbiór Rzeczypospolitej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe reformy przeprowadzone w pierwszych latach Stanisława Augusta Poniatowskiego; wymienia prawa kardynalne; pokazuje na mapie tereny utracone przez 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jakich dziedzinach przeprowadzono reformy w pierwszych latach panowania Stanisława Augusta i dlaczego; wymienia przyczyny konfederacji barskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunek szlachty do konieczności przeprowadzenia reform ustrojowych w Rzeczypospolitej i wyjaśnia, co wpływało na jej stanowisko; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego sprawa dysydentów była łatwym pretekstem dla państw ościennych do ingerowania w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia, w jaki sposób Francja i Turcja wsparły konfederację barską; wyjaśnia, dlaczego Francja i

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	Rzeczpospolitą podczas I rozbioru;	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności uchwalenia praw kardynalnych; 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia działania Rosji, które świadczą o jej ingerencji w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej; • przedstawia skutki konfederacji barskiej; 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia argumenty państw zaborczych uzasadniające I rozbiór Rzeczypospolitej i reakcję Polaków; • ocenia, które z państw zaborczych odniosło największe korzyści z rozbioru; 	Turcja wspierały Polaków przeciw Rosji;
32. Kultura doby oświecenia w Rzeczypospolitej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany w programach nauczania w szkołach w I poł. XVIII w.; • przedstawia działalność i znaczenie Komisji Edukacji Narodowej; • wymienia przykłady dzieł sztuki z XVIII w. i ich twórców; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przemiany oświeceniowe w programach szkolnych; • wyjaśnia rolę mecenatu Stanisława Augusta Poniatowskiego w rozwoju sztuki w II poł. XVIII w.; • przedstawia działalność i znaczenie Towarzystwa Ksiąg Elementarnych; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rozwój szkolnictwa w XVIII w.; • wskazuje przemiany oświeceniowe w szkolnictwie Rzeczypospolitej; • przedstawia rozwój kultury Rzeczypospolitej XVIII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia związki między kulturą a życiem politycznym w Rzeczypospolitej XVIII w.; • przedstawia rolę czasopism wydawanych w Rzeczypospolitej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę Warszawy jako ośrodka kulturalnego XVIII-wiecznej Rzeczypospolitej; • przedstawia wpływ mecenatu magnackiego na rozwój kultury;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
33. Sejm Wielki i drugi rozbiór Rzeczypospolitej	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady działania Rady Nieustającej; wymienia stronnictwa działające w czasie Sejmu Wielkiego i najważniejsze punkty ich programów; wymienia najważniejsze postanowienia Konstytucji 3-go Maja; pokazuje na mapie tereny, które utraciła Rzeczpospolita w czasie II rozbioru; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia strukturę Rady Nieustającej; charakteryzuje sytuację międzynarodową Rzeczypospolitej w czasie obrad Sejmu Wielkiego; wymienia postanowienia konstytucji o miastach i Konstytucji 3-go Maja; wskazuje nawiązania do myśli oświeceniowej w uchwałach Sejmu Wielkiego; wymienia skutki konfederacji targowickiej; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaką rolę miała odgrywać Rada Nieustająca; wyjaśnia, jak sytuacja międzynarodowa wpłynęła na swobodę podejmowania decyzji na sejmie czteroletnim; wymienia reformy Sejmu Wielkiego i ocenia szanse ich wprowadzenia w życie; wymienia przyczyny podpisania konfederacji targowickiej i jej przywódców; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności uchwalenia konstytucji o miastach i wyjaśnia, jakie zmiany w funkcjonowaniu państwa mogła przynieść jej pełna realizacja; przedstawia przebieg konfederacji targowickiej, wojny w obronie Konstytucji 3-go Maja; przedstawia okoliczności II rozbioru Rzeczypospolitej; wyjaśnia, na co liczył Stanisław August Poniatowski przystępując do Targowicy; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy działania i ustępstwa Stanisława Augusta Poniatowskiego przyniosły oczekiwane przez króla efekty;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
34. Insurekcja kościuszkowska. Upadek państwa	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny insurekcji kościuszkowskiej; pokazuje na mapie miejsca walk w trakcie insurekcji kościuszkowskiej; pokazuje na mapie podział Rzeczypospolitej w wyniku trzeciego rozbioru; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia skutki insurekcji kościuszkowskiej; wymienia postanowienia uniwersału połanieckiego; ocenia, które z państw rozbiorowych osiągnęło największe korzyści z zajętych ziem Rzeczypospolitej; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację polityczną Rzeczypospolitej po drugim rozbiorze; wymienia działania Tadeusza Kościuszki zmierzające do objęcia powstaniem, jak najszerzych kręgów społecznych; przedstawia okoliczności trzeciego rozbioru Rzeczypospolitej; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces radykalizacji postaw Polaków w czasie insurekcji kościuszkowskiej; przedstawia stosunek Prus do powstania kościuszkowskiego; przedstawia udział chłopów w insurekcji kościuszkowskiej; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> porównuje działalność Jakuba Jasińskiego i Jana Kilińskiego w trakcie insurekcji kościuszkowskiej;
VII. Od epoki napoleońskiej do wojny krymskiej					
35. Kształtowanie się systemu napoleońskiego w Europie	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie nabytki terytorialne Francji w wyniku wojen 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia, w jaki sposób Napoleon 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację wewnętrzną we Francji w 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na to, że społeczeństwo francuskie popierało Napoleona Bonapartego; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia symbolikę na obrazach z różnych

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<p>napoleońskich i miejsca decydujących bitew;</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie państwa, które znalazły się w strefie wpływów Francji; • pokazuje na mapie Związek Reński; 	<p>wprowadził cesarstwo we Francji;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe elementy polityki Napoleona wobec państw zależnych; • wymienia przykładowe postanowienia Kodeksu Cywilnego; 	<p>okresie konsulatu i cesarstwa;</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia strukturę systemu napoleońskiego w Europie i politykę Napoleona wobec państw zależnych; • wymienia działania, jakie podjął Napoleon przeciwko Wielkiej Brytanii; 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie były cele i co wpływało na działania Napoleona wobec Wielkiej Brytanii; • ocenia skuteczność blokady kontynentalnej; 	<p>okresów kariery Napoleona Bonaparte;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia kręgi cywilizacyjne, z których niektóre z nich się wywodziły;
36. Napoleon a sprawa polska	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie miejsca bitew stoczonych przez Legiony Polskie; • wymienia działania Napoleona na ziemiach zaboru pruskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia powstanie i walki Legionów Polskich; • przedstawia udział Polaków w wojnie z Prusami; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia działania Polaków zmierzające do odzyskania niepodległości; • przedstawia wpływ haseł rewolucji francuskiej na funkcjonowanie Legionów Polskich; • charakteryzuje stosunek Napoleona do Polaków; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje stosunek Napoleona do dążeń Polaków do odzyskania niepodległości; • wyjaśnia, dlaczego Napoleon był zainteresowany udziałem Polaków w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje działania Jana Henryka Dąbrowskiego i Adama Jerzego Czartoryskiego w celu odzyskania przez Polaków niepodległości;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
				wojnie z Prusami w latach 1806-1807;	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działania Polaków zmierzające do zachowania i rozwijania dorobku kulturalnego;
37. Księstwo Warszawskie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar Księstwa Warszawskiego w 1808 r. i 1810 r.; • pokazuje na mapie miejsca ważniejszych bitew, w których walczyli Polacy u boku lub w sojuszu z Napoleonem w Hiszpanii i z Austrią; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia postanowienia konstytucji Księstwa Warszawskiego; • wymienia korzyści, jakie osiągnęli Polacy z istnienia Księstwa Warszawskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności powstania Księstwa Warszawskiego; • przedstawia rozwiązanie kwestii chłopskiej w Księstwie Warszawskim; • przedstawia miejsce Księstwa Warszawskiego w systemie napoleońskim; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wzorce francuskie i tradycje polskie w konstytucji Księstwa Warszawskiego; • przedstawia rolę Polaków, którzy brali udział w wojnach z Hiszpanią i Austrią; • ocenia znaczenie istnienia Księstwa Warszawskiego dla Polaków; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego w Księstwie Warszawskim było prawo francuskie, pieniądze pruskie i król saski; • wyjaśnia pojęcie sum bajońskich w czasach Księstwa Warszawskiego i współcześnie;
38. Upadek Napoleona	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny wojny z Rosją w 1812 r.; pokazuje na mapie miejsca bitew z ostatnich lat panowania Napoleona; wymienia, co pozostało po epoce napoleońskiej; 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację Napoleona po przegranej w 1814 r.; przedstawia stosunek Polaków do Napoleona w ostatnich latach jego panowania i ich sytuację po jego upadku; wyjaśnia, co pozostało po epoce napoleońskiej dla Francji i Europy; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Aleksander I przestał przestrzegać warunków pokoju z Tylży; przedstawia próbę odzyskania władzy przez Napoleona; 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację we Francji, która ułatwiła Napoleonowi podjęcie próby odzyskania władzy; porównuje sytuację Napoleona po przegranej w 1814 i 1815 r.; ocenia znaczenie epoki napoleońskiej w dziejach Francji i Europy; 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia Napoleona Bonapartego jako wodza i polityka na tle innych wybitnych wodzów;
39. Kongres wiedeński	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady, zgodnie z którymi podejmowano decyzje na kongresie wiedeńskim; wymienia państwa, których przedstawiciele odgrywali największą rolę podczas obrad kongresu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego został zwołany kongres wiedeński; pokazuje na mapie zmiany terytorialne związane z decyzjami kongresu wiedeńskiego; wyjaśnia, co to było Świąte Przymierze; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> łączy podejmowane na kongresie wiedeńskim decyzje z zasadami, zgodnie z którymi je podejmowano; charakteryzuje cele Świątego Przymierza; porównuje mapę Europy z okresu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego kongres wiedeński określa się tańczącym kongresem; porównuje mapy Europy z okresu napoleońskiego oraz po kongresie wiedeńskim i wyjaśnia przyczyny najważniejszych różnic; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> na wybranych przykładach przedstawia rolę kobiet na kongresie wiedeńskim;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe decyzje kongresu wiedeńskiego; 		napoleońskiego i po kongresie wiedeńskim;	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje układ sił w Europie po kongresie wiedeńskim; 	
40. Wiek pary i węgla. Rewolucja przemysłowa	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki, które wpływają na zmiany demograficzne w Europie; przedstawia warunki życia robotników; wymienia grupy społeczne, które powstały w wyniku rewolucji przemysłowej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia: industrializacja, urbanizacja, migracja; wyjaśnia, z jakimi zmianami w gospodarce był związany proces industrializacji i urbanizacji; wyjaśnia, jak zmiany w transporcie wpłynęły na gospodarkę; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, z jakimi zmianami w gospodarce były związane procesy migracyjne w Europie; charakteryzuje zmiany struktury społecznej związane z rewolucją przemysłową; wyjaśnia, jak zmiany w transporcie i komunikacji wpłynęły na życie ludzi; wymienia najważniejsze osiągnięcia nauki w I poł. XIX w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozwój nauki w I poł. XIX w.; ocenia, które z wynalazków mogły poprawić warunki życia ludności; wyjaśnia, co wpłynęło na poprawę sytuacji robotników; wyjaśnia, co spowodowało, że rewolucja przemysłowa miała miejsce najwcześniej w Anglii, a dopiero później 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> na podstawie materiałów z podręcznika i innych źródeł przedstawia zmiany w krajobrazie Europy Zachodniej, które zaszły w wyniku rewolucji przemysłowej;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
				stopniowo na kontynencie;	
41. Główne nurty polityczne w Europie w I poł. XIX w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia główne założenia ideologii liberalnej; wymienia główne założenia ideologii konserwatywnej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia główne założenia komunizmu; przedstawia najważniejsze cechy romantyzmu; wymienia przykładowych twórców romantyzmu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego doszło do powstania ideologii socjalistycznej; charakteryzuje socjalizm utopijny; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces kształtowania się tożsamości narodowej; porównuje socjalizm utopijny i komunizm; wskazuje realizację cech romantyzmu w dziełach kultury; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje działalność liberałów w Europie; przedstawia zaangażowanie artystów w sprawy społeczne i polityczne w I poł. XIX;
42. Wiosna Ludów w Europie. Wojna krymska	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze przyczyny Wiosny Ludów; wymienia państwa, w których doszło do wystąpień w czasie Wiosny Ludów; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny Wiosny Ludów we Francji i państwach niemieckich; przedstawia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1849 r.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny Wiosny Ludów w monarchii habsburskiej i państwach włoskich; przedstawia skutki Wiosny Ludów w państwach europejskich; wyjaśnia, co spowodowało różnice w przyczynach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co ułatwiło monarchom tłumienie wystąpień w okresie Wiosny Ludów; wyjaśnia, co ułatwiło Ludwikowi Napoleonowi przejęcie pełni władzy we Francji; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego do wystąpień w okresie Wiosny Ludów nie doszło w Anglii i Rosji;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie rejon, gdzie toczyła się wojna krymska; • wymienia skutki wojny krymskiej; 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia skutki Wiosny Ludów we Francji; 	<p>Wiosny Ludów w poszczególnych państwach europejskich;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny wojny krymskiej; 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia znaczenie Wiosny Ludów i wojny krymskiej dla układu sił w Europie w poł. XIX w.; 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego wojnę krymską uznaje się za kres działalności Świętego Przymierza; • przedstawia działalność Florence Nightingale;

Wymagania edukacyjne. Klasa 3. Zakres podstawowy. Nowa edycja

Tematy 1.–41.

Temat lekcji	Ocena			celująca	
	dopuszczająca	dostateczna	dobra		bardzo dobra
I. POLACY I ZIEMIE POLSKIE W I. POŁOWIE XIX WIEKU					
1. Stracone złudzenia: Królestwo Kongresowe	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia główne postanowienia konstytucji Królestwa Polskiego; podaje przykłady łamania konstytucji przez cara; pokazuje na mapie granice Królestwa Polskiego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia nadzieje Polaków związane z Aleksandrem I po utworzeniu Królestwa Polskiego; wymienia tajne organizacje zakładane przez Polaków i charakteryzuje ich cele; wymienia przykładowe osiągnięcia gospodarze Królestwa Polskiego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że konstytucja Królestwa Polskiego miała liberalny charakter; przedstawia cele polityki gospodarczej Ksawerego Druckiego-Lubeckiego; przedstawia przemiany w rolnictwie w Królestwie Polskim w I połowie XIX w.; wyjaśnia, kim byli kaliszanie 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy cele polityki Ksawerego Druckiego-Lubeckiego zostały zrealizowane; porównuje politykę Aleksandra I wobec Królestwa Polskiego w drugim i trzecim dziesięcioleciu XIX w.; porównuje działalność opozycji legalnej i nielegalnej w Królestwie Polskim 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy w przypadku Królestwa Polskiego w latach 1815–1830 możemy mówić o autonomii, czy unii personalnej z Rosją
2. Powstanie listopadowe	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia i pokazuje na mapie miejsca bitew powstania listopadowego; wymienia przywódców powstania listopadowego; wymienia represje Mikołaja I skierowane przeciwko powstańcom listopadowym 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny powstania listopadowego; wymienia organy władz powstańczych; wymienia represje Mikołaja I zmierzające do likwidacji samodzielności Królestwa Polskiego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> dzieli przyczyny powstania listopadowego na wewnętrzne i zewnętrzne (wpływ wydarzeń europejskich); przedstawia proces przekształcania się zrywu podchorążych w powstanie narodowe 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> zasadnia, że działania zbrojne powstania listopadowego mogą być nazywane wojną polsko-rosyjską; ocenia szanse powstania listopadowego na zwycięstwo 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia obraz powstania listopadowego w utworach literackich i innych tekstach kultury; przedstawia udział Polaków z pozostałych zaborów w powstaniu listopadowym
3. Polacy na emigracji i pod trzema zaborami (1831–1846)	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia główne założenia programu Hotelu Lambert i Towarzystwa Demokratycznego Polskiego; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany w strukturze społecznej na ziemiach polskich w I połowie XIX w.; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> porównuje programy Hotelu Lambert i Towarzystwa Demokratycznego Polskiego; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia poglądy i działania członków Młodej Polski; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia program Gromad Ludu Polskiego

Temat lekcji	Ocena			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
				celująca
	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozwój gospodarczy Wielkiego Księstwa Poznańskiego w I połowie XIX w.; wymienia grupy w strukturze społecznej na ziemiach polskich w I połowie XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje sposoby odzyskania przez Polskę niepodległości sformułowane w programach Hotelu Lambert i Towarzystwa Demokratycznego Polskiego; wymienia organy władzy w Wielkim Księstwie Poznańskim powstałe po kongresie wiedeńskim 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego emigrację po powstaniu listopadowym nazywamy Wielką Emigracją; wymienia organizacje spiskowe działające na ziemiach polskich po powstaniu listopadowym; wyjaśnia, co wpłynęło na zmiany w strukturze społeczeństwa polskiego na ziemiach polskich w I połowie XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje sytuację w trzech zaborach po powstaniu listopadowym; przedstawia działania Polaków w Wielkim Księstwie Poznańskim, które miały wzmocnić ich pozycję wobec Prus; charakteryzuje działalność spiskową na ziemiach polskich po powstaniu listopadowym
4. Powstanie krakowskie i Wiosna Ludów na ziemiach polskich	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> lokalizuje w czasie i przestrzeni rabację galiczyjską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to była rabacja galiczyjska 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia okoliczności wybuchu rabacji galiczyjskiej (powstanie krakowskie); pokazuje na mapie rejon objęty rabacją galiczyjską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego rabacja galiczyjska przyczyniła się do klęski powstania krakowskiego
5. Kultura polska w I. połowie XIX w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przedsięwzięcia arystokracji polskiej w dziedzinie kultury w I połowie XIX w.; wymienia głównych twórców emigracyjnych i ich dzieła 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę, jaką odgrywały uniwersytety i liceum w Krzemieniu w rozwoju oświaty; wyjaśnia, na czym polegał spór klasyków z romantykami; wyjaśnia, na czym polegała idea mesjanizmu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego arystokracja polska w I połowie XIX w. podejmowała inicjatywy w sferze kultury; przedstawia rolę, jaką odgrywały uniwersytety i liceum w Krzemieniu w rozwoju kultury i nauki; wyjaśnia, jak klęska powstania listopadowego wpłynęła na kulturę polską; przedstawia rolę emigracji polistopadowej w rozwoju kultury polskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy działania arystokracji polskiej z I połowy XIX w. są ważne także i dziś dla kultury polskiej; porównuje nurt sentymentalny i romantyzm w kulturze polskiej; przedstawia realizację założeń klasycznych i romantycznych w tekstach kultury
				<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę prac Joachima Lelewela dla rozwoju historiografii

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
II. EUROPA I ŚWIAT OD POŁOWY XIX W. DO 1914 ROKU					
6. Przemiany gospodarcze, rozwój nauki i techniki	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia nowe surowce, które pojawiły się w II połowie XIX w.; wymienia wynalazki, które wpłynęły na życie ludzi; wymienia przykładowych wynalazców z II połowy XIX w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie codzienne ludzi; wymienia przykładowe odkrycia naukowe i ich odkrywców; definiuje monopol i przedstawia jego wpływ na życie gospodarcze w II połowie XIX w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób nowe surowce i wynalazki przyczyniły się do rozwoju gospodarczego świata w II połowie XIX w.; wyjaśnia, dlaczego w II połowie XIX w. mówimy o „drugiej rewolucji przemysłowej” 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia, które wynalazki najbardziej zmieniły życie codzienne ludzi; ocenia zjawisko monopolizacji gospodarki z punktu widzenia producentów i konsumentów; przedstawia związki między rozwojem nauki a gospodarką i życiem codziennym ludzi 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sylwetki przykładowych wynalazców z II połowy XIX w. i ich osiągnięcia
7. Przemiany obyczajowe i rozwój kultury masowej	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia nurty w sztuce II połowy XIX w. i przykładowych twórców każdego z tych nurtów; wymienia przykładowych pisarzy II połowy XIX w.; wymienia przykładowe zabytki i utwory literackie II połowy XIX w. definiuje pojęcie: kultura masowa 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia założenia filozofii pozytywistycznej; wymienia czynniki, które przyczyniły się do rozwoju kultury masowej; wymienia cechy kultury masowej; przedstawia przemiany, jakie nastąpiły w życiu rodzinnym w mieście 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między poszczególnymi nurtami w sztuce II połowy XIX w.; przedstawia związki między zmianami w życiu gospodarczym i społecznym a rozwojem kultury masowej; wymienia dyscypliny sportowe, które rozwijały się w II połowie XIX w., wskazuje, które z nich były zupełnie nowe; ocenia, czy sport można zaliczyć do kultury masowej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia różnice między kulturą wysoką a kulturą masową; daje przykłady twórczości z kultury wysokiej i kultury masowej z II połowy XIX w. charakteryzuje wpływ przemian społecznych na więzi rodzinne i międzyлюдzkie; wyjaśnia, dlaczego na II połowę XIX w. i początek XX w. są używane różne określenia 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia, czym różniły się igrzyska olimpijskie w starożytnej Grecji od igrzysk olimpijskich wznovionych w końcu XIX w.
8. Demokracyzacja życia politycznego. Ideologie i ruchy polityczne	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany w prawie wyborczym w krajach europejskich w II połowie XIX w.; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co rozumiano wówczas przez powszechne prawo wyborcze; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia czynniki, które doprowadziły do ukształtowania się ideologii nacjonalistycznej; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę Międzynarodówek; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym różniła się sufrażystki od sufrażetek;

Ocena					
Temat lekcji	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
9. Zjednoczenie Włoch. Zjednoczenie Niemiec	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia terminy: emancypacja kobiet, sufrażystki; wymienia główne założenia ideologii nacjonalistycznej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między emancypantkami a sufrażystkami; wymienia główne założenia społecznej nauki Kościoła; wyjaśnia pojęcie: syjonizm 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje nurty w ideologii socjalistycznej i wymienia ich przedstawicieli; wymienia metody walki kobiet o prawa wyborcze 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunek społeczeństw do walki kobiet o prawa wyborcze; przedstawia sytuację Żydów w II połowie XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia przywódczynię walki o prawa kobiet w Kanadzie (pomnik przed budynkiem Parlamentu w Ottawie) lub w innym kraju na przełomie XIX i XX w.
	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia główne etapy jednoczenia Włoch w II połowie XIX w.; wymienia główne etapy jednoczenia Niemiec w II połowie XIX w.; pokazuje na mapie przebieg procesu jednoczenia Włoch i Niemiec w II połowie XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę Królestwa Sardynii w procesie jednoczenia Włoch; przedstawia rolę Prus w procesie jednoczenia Niemiec; wymienia postanowienia konstytucji Cesarstwa Niemieckiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje proces jednoczenia Włoch i Niemiec w II połowie XIX w.; przedstawia okoliczności powstania Austro-Węgier; uzasadnia, odwołując się do postanowień konstytucji Cesarstwa Niemieckiego, że było ono federacją 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Królestwo Sardynii i Prusy odgrywały przewodnią rolę w procesach zjednoczeniowych Włoch i Niemiec; ocenia pozycję monarchii habsburskiej na scenie niemieckiej w XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego używa się określenia, że Niemcy zostały zjednoczone „krwią i żelazem”; przedstawia, jak Włosi upamiętnili Wiktora Emanuela II
10. Wojna secesyjna w Stanach Zjednoczonych	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozwój gospodarczy Stanów Zjednoczonych w XIX w.; wymienia przykładowe przyczyny i skutki wojny secesyjnej; wymienia strony walczące w wojnie secesyjnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozwój terytorialny Stanów Zjednoczonych w XIX w.; pokazuje na mapie tereny kolejno przyłączane do Stanów Zjednoczonych; wyjaśnia pojęcia: abolicjonizm, segregacja rasowa, secesja 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje metody powiększania obszaru i stref wpływów Stanów Zjednoczonych w XIX w.; porównuje gospodarkę stanów północnych i południowych; wymienia bitwy z okresu wojny secesyjnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego wybór Abrahama Lincolna na prezydenta doprowadził do secesji stanów południowych; wymienia czynniki, które ułatwiły zwycięstwo Unii w wojnie secesyjnej; charakteryzuje położenie byłych niewolników w stanach południowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie bitwy pod Gettysburgiem; przedstawia informacje o dowódcach Unii i Konfederacji z czasów wojny secesyjnej
11. Ekspansja kolonialna mocarstw w Afryce i Azji	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny kolonii państw europejskich (Anglii, Francji, Niemiec, Włoch); 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia: kolonia, protektorat, dominium i podaje przykłady terytoriów zależnych o takim statusie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny kolonii państw europejskich i ich strefy wpływów; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje tereny zajęte przez państwa europejskie w XV–XVI w. oraz w II połowie XIX w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegała polityka otwartych drzwi, która miała być prowadzona w Chinach;

Ocena					
Temat lekcji	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny ekspansji kolonialnej w II połowie XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszary zajęte przez Japonię na przełomie XIX i XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia konflikty Wielkiej Brytanii związane z tworzeniem imperium kolonialnego; przedstawia przyczyny i skutki wojny japońsko-rosyjskiej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje tereny kolonii, które w okresie od XV–XIX w. przeszły pod władzę innego państwa; wskazuje związki między ekspansją kolonialną a sytuacją wewnętrzną mocarstw; ocenia rolę mocarstw europejskich w rozwoju terenów afrykańskich i azjatyckich 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Stany Zjednoczone były zwolennikiem tej polityki
12. Polityka międzynarodowa u schyłku XIX i na początku XX w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia płaszczyzny rywalizacji mocarstw w II połowie XIX i początkach XX wieku; wymienia państwa, które tworzyły trójprzymierze i trójporozumienie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady polityki zagranicznej Wielkiej Brytanii; przedstawia przyczyny i skutki wojen bałkańskich z początku XX w.; pokazuje na mapie tereny, na których Niemcy chcieli zwiększyć swoje wpływy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces kształtowania się trójprzymierza i trójporozumienia; przedstawia proces rozpadu Imperium Osmańskiego w II połowie XIX w.; wyjaśnia, jaki wpływ na kształtowanie się trójporozumienia miała niemiecka polityka kolonialna 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie czynniki wpłynęły na zmianę układu sojuszy na przełomie XIX i XX w.; ocenia, czy zasady polityki zagranicznej Wielkiej Brytanii były wystarczające, by zapewnić jej bezpieczeństwo na przełomie XIX i XX w.; wskazuje związki między wojnami bałkańskimi a rywalizacją Rosji i Austro-Węgier oraz rozpadem Imperium Osmańskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rywalizację Rosji, Wielkiej Brytanii i Niemiec na terenie Persji i jej wpływ na kształtowanie się trójporozumienia
III. POLACY I ZIEMIE POLSKIE W 2. POŁOWIE XIX I NA POCZĄTKU XX WIEKU					
13. Królestwo Polskie przed wybuchem powstania styczniowego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia działania Polaków, które rozbudzały w społeczeństwie nastroje patriotyczne przed wybuchem powstania styczniowego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia reformy przeprowadzone w Rosji i Królestwie Polskim w ramach odwilży posewastopolskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje sytuację w Rosji i połowy XIX w. i w czasie odwilży posewastopolskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy były szanse na przywrócenie chociaż części praw narodowych Polakom; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje działalność pozapolityczną Andrzeja Zamoyskiego i Leopolda Kronenberga

Ocena				
Temat lekcji	Ocena			celująca
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	
	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, kim byli biali i czerwoni; Wyjaśnia termin: odwilż posewastopolska 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe reformy Aleksandra Wielopolskiego w Królestwie Polskim; formuluje cel reform Aleksandra Wielopolskiego 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje możliwości działania Polaków w Królestwie Polskim w czasie odwilży posewastopolskiej; wymienia organizacje i instytucje polskie, które powstały i działały w ramach odwilży posewastopolskiej 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy Aleksander Wielopolski miał szansę na uzyskanie poparcia Polaków dla swojej działalności
14. Powstanie styczniowe	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia rejon największego natężenia walk powstańczych i pokazuje je na mapie; wymienia dowódców powstania styczniowego; wymienia organy władz powstańczych; wymienia postanowienia dekretów właszczeniowych 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co spowodowało wybuch powstania styczniowego; przedstawia działania Romualda Traugutta jako dyktatora powstania; wymienia represje zastosowane przez cara wobec Polaków po klęsce powstania styczniowego; wyjaśnia, jaki cel miało wydanie przez powstańców dekretów uwłaszczeniowych 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> porównuje powstanie listopadowe i styczniowe pod względem organizacji władz i sposobu prowadzenia działań wojennych; wyjaśnia, co wpływało na stanowisko państw zachodnich wobec powstania styczniowego; porównuje represje zastosowane przez cara wobec Polaków w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> porównuje działania podjęte przez władze powstańcze (powstanie listopadowe i styczniowe) w sprawie chłopskiej; wyjaśnia, do jakiej idei nawiązuje pieczęć Rządu Narodowego (ilustracja w podręczniku)
15. Sytuacja Polaków w zaborach: rosyjskim, pruskim i austriackim	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia cele i działalność Komisji Kolonizacyjnej i Hakaty; wymienia polskie organy władzy Galicji powstałe w ramach autonomii; wymienia prawa narodowe, które otrzymali Polacy w Galicji w ramach autonomii; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację Polaków w zaborze rosyjskim; wyjaśnia, na czym polegała polityka kulturkampfu; przedstawia rozwój rolnictwa i przemysłu w poszczególnych zaborach w II połowie XIX w.; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> porównuje sytuację Polaków na ziemiach zabranych i w Królestwie Polskim w II połowie XIX w.; formuluje cele polityki władz pruskich (niemieckich) wobec Polaków w II połowie XIX w.; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> porównuje działalność Aleksandra Wielopolskiego i Agenora Goltuchowskiego; wyjaśnia, dlaczego Agenor Goltuchowski uzyskał poparcie Polaków dla swoich działań

Ocena					
Temat lekcji	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
16. Masowe ruchy polityczne na ziemiach polskich	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nowe grupy społeczne, które pojawiły się w społeczeństwie polskim w XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia działania Polaków, które miały na celu obronę przed polityką germanizacyjną 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje sytuację Polaków w zaborze austriackim z sytuacją Polaków w zborze pruskim i rosyjskim; porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich pod zaborami w II połowie XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje konflikty społeczno-narodowościowe na terenie Galicji w II połowie XIX w.; wyjaśnia, co wpływało na przemiany w społeczeństwie polskim w II połowie XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje konflikty społeczno-narodowościowe na terenie Galicji w II połowie XIX w.; wyjaśnia, co wpływało na przemiany w społeczeństwie polskim w II połowie XIX w.
	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje program warszawskich pozytywistów; wymienia przykładowe partie polityczne powstałe w ramach ruchów ludowego, socjalistycznego i narodowego oraz ich przywódców 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki, które spowodowały powstanie nowoczesnego narodu polskiego i kształtowały polską świadomość narodową; wymienia główne założenia programowe partii politycznych powstałych w ramach ruchów ludowego, socjalistycznego i narodowego 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje dwa nurty w polskim ruchu socjalistycznym; wymienia partie polityczne i działaczy związanych z każdym z nurtów w polskim ruchu socjalistycznym; przedstawia programy ruchów ludowego i narodowego oraz przykłady ich realizacji 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje pojęcie narodu w społeczeństwie polskim w epoce nowożytnej i XIX w.; wyjaśnia, na czym polegał trójjakoizm; wyjaśnia, w których zaborach poszczególne ruchy polityczne miały największe poparcie; wyjaśnia, co spowodowało zmianę nazwy Stronnictwa Ludowego na Polskie Stronnictwo Ludowe 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia partie polskie działające w XX w. i obecnie, które wywodzą się z partii politycznych powstałych na ziemiach polskich w II połowie XIX w.
17. Rewolucja 1905–1906 w Królestwie Polskim	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny i skutki rewolucji 1905 r. w Królestwie Polskim; przedstawia orientacje polityczne na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny rewolucji 1905 r. w Rosji; wymienia zmiany, na które zgodził się Mikołaj II w wyniku rewolucji 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia przebieg rewolucji 1905 r. w Królestwie Polskim; przedstawia grupy społeczne, które wystąpiły w czasie rewolucji 1905 r. i ich postulaty; charakteryzuje działalność orientacji proaustriackiej – niepodległościowej przed I wojną światową 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja w Rosji na początku XX w. wpłynęła na wybuch rewolucji 1905 r.; wyjaśnia, w jaki sposób wydarzenia w Rosji z lat 1905–1907 wpłynęły na sytuację w Królestwie Polskim; ocenia trwałość zmian, które zaszły w Rosji i w Królestwie Polskim w wyniku rewolucji 1905 r. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia inne orientacje polityczne, które wykształciły się na ziemiach polskich przed I wojną światową

Ocena					
Temat lekcji	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
18. Polska kultura i nauka przełomu XIX i XX stulecia	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze cechy kultury okresu Młodej Polski; wymienia przykładowych artystów polskich II połowy XIX i początku XX w.; przedstawia rozwój kultury masowej na ziemiach polskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia cechy pozytywizmu w kulturze; przedstawia osiągnięcia naukowe Polaków w II połowie XIX i początku XX w.; wyjaśnia, w jaki sposób wydarzenia kulturalne łączyły Polaków z różnych zaborów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę przykładowych artystów w kulturze polskiej II połowy XIX i początku XX w.; wyjaśnia, co wpływało na rozwój kultury masowej na ziemiach polskich; przedstawia zmianę pozycji kobiet w społeczeństwie polskim na przełomie XIX i XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rozwój szkolnictwa na ziemiach polskich w II połowie XIX w.; przedstawia rolę historii w twórczości artystów polskich w II połowie XIX i początku XX w.; wyjaśnia, dlaczego Kraków nazywano Polskimi Atenami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia osiągnięcia artystów i uczonych polskich poza granicami ziem polskich
IV. POLSKA, EUROPA I ŚWIAT W OKRESIE WIELKIEJ WOJNY					
19. Początek wojny i działania zbrojne w latach 1914–1916	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia państwa walczące po stronie państw ententy i państw centralnych; wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze bitwy na froncie zachodnim i wschodnim z lat 1914–1916; wymienia nowe rodzaje broni użyte w czasie I wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia bezpośrednie przyczyny I wojny światowej; wyjaśnia, co oznaczają pojęcia: wojna pozycyjna, wojna totalna; uzasadnia, że działania wojenne na froncie zachodnim miały charakter wojny pozycyjnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia cele i konsekwencje realizacji przez Niemców planu Schlieffena; wyjaśnia, dlaczego kolejne państwa przyłączały się do państw centralnych lub ententy; wyjaśnia, jak wojna wpływała na życie codzienne ludności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przebieg działań wojennych na Półwyspie Bałkańskim i froncie włoskim; wyjaśnia, w jaki sposób nowe rodzaje broni wpłynęły na prowadzone działania wojenne; wyjaśnia rolę kolonii i ich mieszkańców w czasie I wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia, do jakich działań wykorzystywano zwierzęta w czasie I wojny światowej
20. Rewolucja lutowa i przewrót bolszewicki w Rosji	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej; wymienia przyczyny i skutki rewolucji październikowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia dekrety wprowadzone przez władze bolszewickie; wyjaśnia, co to była Czecha; przedstawia zasady komunizmu wojennego; wyjaśnia, kim byli biali i czerwoni 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację w Rosji w pierwszych latach wojny i wskazuje jej wpływ na wybuch rewolucji lutowej; przedstawia przebieg i skutki wojny domowej w Rosji; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegała dwuwładza po rewolucji lutowej; wyjaśnia, co ułatwiło bolszewikom dokonanie zamachu stanu (rewolucja październikowa); 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to była „Dziecięca arka”

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
21. Sprawa polska w czasie I wojny światowej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przypomina orientacje polityczne istniejące na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej; • wymienia dokumenty, w których była mowa o powstaniu niepodległego państwa polskiego i ich najważniejsze postanowienia; • wymienia przykładowe działania Legionów Polskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe działania Komitetu Narodowego Polskiego; • przedstawia różnice w stanowiskach państw walczących wobec kwestii odzyskania przez Polskę niepodległości; • wyjaśnia, co to była Błękitna Armia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia skutki wprowadzenia przez bolszewików dekretu o ziemi i dekretu o prawie narodów do samostanowienia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie Aktu 5 listopada dla odzyskania przez Polskę niepodległości; • charakteryzuje politykę państw centralnych na okupowanych terenach Królestwa Polskiego; • wyjaśnia, co wpływało na stosunek państw walczących do kwestii odzyskania przez Polskę niepodległości; • przedstawia udział Polaków w wojnie u boku Rosji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia udział Polek w walkach o odzyskanie niepodległości w czasie I wojny światowej
22. Koniec Wielkiej Wojny. Odzyskanie niepodległości przez Polskę	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia postanowienia pokoju brzeskiego; • przedstawia proces kształtowania się władz centralnych odrodzonej Polski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego udział Stanów Zjednoczonych w wojnie był ważny dla państw ententy; • przedstawia konsekwencje trudnej sytuacji gospodarczej i politycznej Niemiec oraz Austro-Węgier jesienią 1918 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia skutki przystąpienia do wojny państw ententy; • wyjaśnia, dlaczego Rosja bolszewicka zdecydowała się na podpisanie pokoju brzeskiego; • charakteryzuje trudności gospodarcze Niemiec i Austro-Węgier jesienią 1918 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje trudności polityczne Niemiec i Austro-Węgier jesienią 1918 r.; • wymienia lokalne ośrodki władzy na ziemiach polskich istniejące jesienią 1918 r. i działaczy stojących na ich czele; • wyjaśnia, w jaki sposób zapobieżono istnieniu dwóch organów władzy reprezentujących Polaków wobec państw ententy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego konflikt zbrojny z lat 1914–1918 był na początku określany jako Wielka Wojna, a potem jako I wojna światowa

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	
V. EUROPA I ŚWIAT W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM					
23. Ukształtowanie się systemu wersalskiego	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze postanowienia traktatu wersalskiego; wymienia cele i przykłady działalności Ligi Narodów; pokazuje na mapie państwa, które powstały po I wojnie światowej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie pojęć: ład wersalski, ład waszyngtoński; wymienia przykładowe problemy związane utrzymaniem ładu wersalskiego; wyjaśnia, co było największą słabością Ligi Narodów; pokazuje na mapie straty terytorialne Niemiec po I wojnie światowej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszary plebiscytowe po I wojnie światowej i zmiany, które zaszły w wyniku plebiscytów; przedstawia stanowiska państw ententy wobec powojennych losów państw centralnych; wymienia postanowienia traktatów pokojowych zawartych z pozostałymi państwami centralnymi; przedstawia problemy mniejszości narodowych; charakteryzuje mocne i słabe strony Ligi Narodów 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób postanowienia traktatu wersalskiego i pozostałych traktatów pokojowych były kompromisem różnych stanowisk państw zwyciężskich; ocenia szanse trwałości ładu wersalskiego i ładu waszyngtońskiego; ocenia, czy Liga Narodów spełniła pokładane w niej nadzieje; pokazuje na mapie straty terytorialne państw centralnych (poza Niemcami) 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> interpretuje karykaturę ze strony 256 w podręczniku, z uwzględnieniem polityki Stanów Zjednoczonych po I wojnie światowej; wymienia przykłady nieskutecznych działań Ligi Narodów w okresie dwudziestolecia międzywojennego
	24. Świat po Wielkiej Wojnie. Wielki kryzys gospodarczy	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe skutki społeczne i gospodarcze I wojny światowej; przedstawia, jak zmieniła się pozycja kobiet w społeczeństwach europejskich po I wojnie światowej; wymienia przykładowe sposoby przewycięzania wielkiego kryzysu gospodarczego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, które państwa i dlaczego mogły najbardziej odczuć skutki I wojny światowej; wyjaśnia, co wpłynęło na zmianę pozycji kobiet w społeczeństwach europejskich po I wojnie światowej; wymienia przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia polityczne skutki I wojny światowej dla krajów europejskich i ich kolonii; wyjaśnia, dlaczego wielki kryzys gospodarczy dotknął prawie cały świat 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego wielki kryzys gospodarczy był w niewielkim stopniu odczuwany w ZSRS i Hiszpanii; porównuje sposoby walki z epidemią grypy hiszpańskiej i jej konsekwencje po I wojnie światowej z sytuacją związaną z obecną epidemią COVID-19

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	
25. Narodziny faszystów we Włoszech	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia założenia ideologii faszystowskiej; przedstawia proces przejęcia władzy przez Mussoliniego; pokazuje na mapie tereny ekspansji Włoch faszystowskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia trudności gospodarcze i polityczne Włoch po I wojnie światowej; wymienia organy władzy w faszystowskich Włoszech i ich kompetencje; przedstawia politykę Benito Mussoliniego wobec opozycji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Włosi byli niezadowoleni z postanowień traktatów pokojowych po I wojnie światowej; charakteryzuje politykę gospodarczą Mussoliniego; wyjaśnia pojęcia: etatyzm, korporacjonizm 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Mussolini zyskał poparcie Włochów; charakteryzuje stosunki między państwem włoskim a Kościołem katolickim; wyjaśnia znaczenie traktatów laterańskich; uzasadnia, że państwo włoskie za rządów Mussoliniego było państwem totalitarnym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób Benito Mussolini nawiązywał do tradycji imperium rzymskiego
26. System nazistowski w Niemczech	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia założenia ideologii nazistowskiej; przedstawia okoliczności objęcia przez Adolfa Hitlera funkcji kanclerza; przedstawia wydarzenia określone jako noc kryształowa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia układu w Locarno; wymienia cechy państwa totalitarnego na przykładzie III Rzeszy; wyjaśnia, cel uchwalenia ustaw norymberskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację w Niemczech po I wojnie światowej; przedstawia walkę o władzę w tonie NSDAP; przedstawia politykę NSDAP wobec przeciwników politycznych; charakteryzuje politykę władz III Rzeszy wobec Żydów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie konsekwencje dla sytuacji międzynarodowej miało podpisanie układu w Locarno; wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja w Niemczech po I wojnie światowej ułatwiła dojście do władzy Adolfowi Hitlerowi; charakteryzuje politykę gospodarczą III Rzeszy; wskazuje związki między ideologią nazistowską a polityką wobec Żydów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób ideologia nazistowska znajdowała odzwierciedlenie w sztuce III Rzeszy
27. Państwo sowieckie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia organy władzy w Związku Sowieckim; charakteryzuje represje wobec ludności stosowane przez władze w okresie rządów Stalina; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia założenia Nowej Ekonomicznej Polityki i gospodarki centralnie planowanej; wyjaśnia przyczyny represji różnych grup ludności w państwie sowieckim; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego w Związku Sowieckim wprowadzono zmiany w polityce gospodarczej państwa; wymienia postanowienia układu w Rapallo; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia konsekwencje układu w Rapallo; wyjaśnia rolę propagandy i sztuki w kształtowaniu wizerunku przywódcy i państwa sowieckiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy założenia gospodarki komunistycznej (kolektywizacja, gospodarka nakazowo-rozdzielcza itp.) faktycznie doprowadziły do rozwoju gospodarczego Związku Sowieckiego

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	
	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia przykłady działań propagandowych w ZSRS 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy socrealizmu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę propagandy w ZSRS i środki przez nią stosowane 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że Związek Sowiecki był państwem totalitarnym; wyjaśnia rolę Kominternu w polityce zagranicznej ZSRS 	celująca
28. Świat na drodze ku wojnie	<ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie wzrost terytorialny III Rzeszy; wymienia dokumenty, które doprowadziły do ukształtowania się osi Rzym–Berlin–Tokio; wymienia postanowienia paktu Ribbentrop–Mołotow 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia działania III Rzeszy mające na celu militaryzację państwa; przedstawia politykę państw zachodnich wobec III Rzeszy; wymienia postanowienia dokumentów, które ukształtowały oś Rzym–Berlin–Tokio 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia działania III Rzeszy, które łamały postanowienia traktatu wersalskiego; wyjaśnia znaczenie paktu antykominternowskiego i paktu stalowego dla powstania osi Rzym–Berlin–Tokio; przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny domowej w Hiszpanii; wyjaśnia znaczenie paktu Ribbentrop–Mołotow 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia ekspansję Japonii na Dalekim Wschodzie; przedstawia współpracę państw faszystowskich w trakcie wojny domowej w Hiszpanii; ocenia, czy polityka państw zachodnich wobec III Rzeszy przyniosła oczekiwane efekty 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia udział Polaków w wojnie domowej w Hiszpanii; przedstawia odbicie konfliktów z lat 30. XX w. (do wybuchu II wojny światowej) w literaturze i sztuce
29. Nauka i kultura w okresie międzywojennym	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozwój kinematografii w dwudziestoleciu międzywojennym; wymienia przykładowych artystów tworzących w dwudziestoleciu międzywojennym; przedstawia tematykę literatury dwudziestolecia międzywojennego i wymienia przykładowych pisarzy tego okresu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia wpływ postępu technicznego na życie codzienne ludzi i rozwój kultury; przypisuje przykładowych artystów tworzących w dwudziestoleciu międzywojennym do odpowiednich nurtów w sztuce 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co przyczyniło się do rozwoju kultury masowej w dwudziestoleciu międzywojennym; wymienia przykładowe dzieła sztuki i architektury dwudziestolecia międzywojennego oraz ich twórców; wymienia przykładowych naukowców dwudziestolecia międzywojennego i dziedziny nauki, którymi się zajmowali 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy nowych nurtów w sztuce i architekturze w dwudziestoleciu międzywojennym; wyjaśnia, jaką rolę odgrywały literatura i film w propagandzie; charakteryzuje twórczość kompozytorską w dwudziestoleciu międzywojennym 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy artyści sceny i filmu stawali się idolami dla publiczności

Temat lekcji	Ocena			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
VI. POLSKA W DWUDZIESTOLECIU MIĘDZYWOJENNYM				
30. Walka o granice odrodzonej Polski	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia traktatu wersalskiego dotyczące ziem polskich; wyjaśnia termin: orlęta lwowskie; przedstawia znaczenie Bitwy Warszawskiej; pokazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia wydarzenia, które wpłynęły na kształt polskiej granicy z Niemcami po I wojnie światowej; wymienia postanowienia pokoju ryskiego; wymienia najważniejsze problemy państwa polskiego związane z kształtem granic po I wojnie światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia koncepcje dotyczące kształtu polskiej granicy wschodniej; przedstawia przyczyny i przebieg wojny polsko-bolszewickiej; wymienia przyczyny konfliktu polsko-ukraińskiego w Galicji Wschodniej; wyjaśnia podłoże problemów II Rzeczypospolitej związanych z przebiegiem granicy z Niemcami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia genezę i znaczenie terminów, którymi określa się Bitwę Warszawską; charakteryzuje przedstawianie walk o granice odrodzonego państwa w sztuce
31. II Rzeczypospolita w okresie rządów parlamentarnych (1918–1926)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje prawo wyborcze do Sejmu Ustawodawczego; wymienia uprawnienia sejmu i prezydenta na mocy konstytucji marcowej; wymienia pierwszych Prezydentów II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia małej konstytucji; przedstawia okoliczności wyboru Gabriela Narutowicza na Prezydenta II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje pozycję władzy ustawodawczej i wykonawczej na mocy konstytucji marcowej; wymienia zasady ustrojowe państwa i prawa obywateli zawarte w konstytucji marcowej; wyjaśnia, jakie były trudności przy formowaniu rządu w okresie Sejmu I kadencji i jakie były tego skutki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykład gabinetu pozaparlamentarnego, który powstał w latach 20. XX w., i wyjaśnia okoliczności jego powołania
32. Rządy sanacji w Polsce (1926–1939)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny zamachu majowego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe skutki zamachu majowego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunek różnych grup społecznych do działań Józefa Piłsudskiego w 1926 r.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia mocne i słabe strony II rządu Chjeno-Piasta;

Temat lekcji	Ocena				celująca
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia uprawnienia prezydenta, które wznocniły jego władzę na mocy konstytucji kwietniowej; wyjaśnia, jaką rolę odgrywał Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany w polityce ustrojowej sejm i prezydenta wprowadzone na mocy konstytucji kwietniowej; wyjaśnia, co to był Centrolew; charakteryzuje politykę obozu sanacji wobec przeciwników politycznych 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany ustrojowe wprowadzone przez nowelę sierpniową i konstytucję kwietniową; charakteryzuje politykę wewnętrzną obozu sanacji; przedstawia politykę Prezydenta Ignacego Mościckiego po śmierci Józefa Piłsudskiego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia działania obozu prawicowego w okresie rządów sanacji; ocenia politykę Józefa Piłsudskiego w obozie sanacyjnym; charakteryzuje oboz sanacji po śmierci Józefa Piłsudskiego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób powołanie rządu Chjeno-Piasta wpłynęło na wybuch przewrotu majowego
33. Społeczeństwo II Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> wymienia mniejszości narodowe zamieszkujące II Rzeczypospolitą; charakteryzuje sytuację mniejszości żydowskiej w II Rzeczypospolitej; wymienia prawa mniejszości narodowych w II Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia strukturę społeczeństwa II Rzeczypospolitej (etniczną, religijną, zawodową); charakteryzuje sytuację mniejszości ukraińskiej w II Rzeczypospolitej; przedstawia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na różnice między strukturą etniczną i religijną społeczeństwa II Rzeczypospolitej; wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze zawodowej społeczeństwa II Rzeczypospolitej; charakteryzuje sytuację mniejszości niemieckiej w II Rzeczypospolitej; przedstawia stosunek społeczeństwa polskiego do mniejszości żydowskiej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny stosunku poszczególnych mniejszości narodowych do państwa polskiego; charakteryzuje sytuację mniejszości białoruskiej w II Rzeczypospolitej; ocenia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych; przedstawia stosunek społeczeństwa polskiego do mniejszości narodowych (poza mniejszością żydowską) 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia przykłady wyborów różnych tożsamości narodowych wśród członków jednej rodziny; wyjaśnia, jakie mogły być przyczyny i konsekwencje takiego zjawiska
34. Przemiany gospodarcze w Polsce w okresie międzywojennym	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe problemy gospodarcze II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w.; wyjaśnia pojęcia: Polska A i Polska B; pokazuje na mapie najważniejsze ośrodki gospodarcze II Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> dzieli problemy gospodarcze II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w. na te, które były konsekwencją zaborów, i na te, które wynikały z działań w czasie I wojny światowej; wymienia reformy rządu Władysława Grabskiego; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia podłoże problemów gospodarczych II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w.; charakteryzuje przebieg wielkiego kryzysu gospodarczego w Polsce; 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia skuteczność reform rządu Władysława Grabskiego; przedstawia przyczyny i realizację przeprowadzenia reformy rolnej w II Rzeczypospolitej; 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia wpływ Prezydenta Ignacego Mościckiego na rozwój przemysłu

Ocena					
Temat lekcji	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
35. Kultura i nauka w międzywojennej Polsce	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowych twórców i ich dzieła; wymienia osiągnięcia Polaków (obywateli II RP) w dziedzinie kultury i nauki; wymienia największe osiągnięcia sportowe Polaków w dwudziestoleciu międzywojennym 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozwój kultury masowej w II Rzeczypospolitej; wymienia przykładowe zabytki architektury modernistycznej w Polsce 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia pisarzy i malarzy dwudziestolecia międzywojennego i przypisuje im do odpowiedniej grupy literackiej lub nurtu w malarstwie; charakteryzuje architekturę dwudziestolecia międzywojennego; przedstawia rozwój sportu w II Rzeczypospolitej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozwój i zmiany w szkolnictwie w II Rzeczypospolitej; wyjaśnia, co wpływało na rozwój kultury w Polsce w okresie dwudziestolecia międzywojennego; wyjaśnia, co wpływało na wybór tematyki dzieł kultury; przedstawia twórczość kompozytorską w II Rzeczypospolitej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, za co Kazimierz Wierzyński otrzymał medal olimpijski
36. Polska polityka zagraniczna w latach 1918–1939	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny konfliktów II Rzeczypospolitej z sąsiadami; wymienia sojuszników Polski w dwudziestoleciu międzywojennym 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wydarzenia, które kształtowały stosunki Polski z Niemcami i Związkiem Sowieckim w dwudziestoleciu międzywojennym; przedstawia pozycję geopolityczną Polski przed wybuchem II wojny światowej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na kształt stosunków polsko-niemieckich i polsko-sowieckich w dwudziestoleciu międzywojennym; wyjaśnia, dlaczego Francja była sojusznikiem II Rzeczypospolitej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje politykę zagraniczną II Rzeczypospolitej w okresie sanacji; ocenia skuteczność polskiej polityki zagranicznej w dwudziestoleciu międzywojennym 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego w prasie międzynarodowej porównywano działania władz polskich w polityce zagranicznej z działaniami III Rzeszy
VII. II WOJNA ŚWIATOWA					
37. Wojna obronna Polski w 1939 r.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze bitwy wojny obronnej 1939 r.; wyjaśnia pojęcia: blitzkrieg i wojna totalna; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia cele ataku Niemiec i ZSRG na Polskę; przedstawia bilans walk z września i początków października 1939 r.; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia i ocenia rolę Stefana Starzyńskiego w obronie Warszawy oraz znaczenie obrony Westerplatte; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pozycję międzynarodową Polski w przededniu wybuchu II wojny światowej; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wydarzenia, które miały miejsce w okolicach jego miejscowości we wrześniu i początkach października 1939 r.;

Temat lekcji	Ocena			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe skutki walk z września i początków października 1939 r. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia udział ludności cywilnej w obronie kraju we wrześniu 1939 r. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia działania Anglii i Francji w pierwszych tygodniach II wojny światowej; przedstawia okoliczności ataku ZSRS na Polskę 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego obrona bunkrów pod Wizną jest określana jako <i>polskie Termopile</i>
38. Działania wojenne w latach 1939–1941	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny opanowane przez III Rzeszę i ZSRS w latach 1939–1940; wyjaśnia pojęcie „dziwna wojna”; wymienia przyczyny ataku III Rzeszy na ZSRS 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny zaatakowane przez Włochy w latach 1940–1941; charakteryzuje etapy bitwy o Anglę; wyjaśnia znaczenie walk na Atlantyku dla przebiegu II wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia reakcję władz Norwegii, Danii i Francji na atak wojsk niemieckich; wyjaśnia, dlaczego Hitler zaatakował Wielką Brytanię; wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja militarna Włochów wpłynęła na niemieckie plany wojenne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia postaci i wydarzenia, do jakich odwoływały się państwa, prowadząc kampanię propagandową w czasie pierwszych lat II wojny światowej
39. Polityka Niemiec w okupowanej Europie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy polityki III Rzeszy wobec państw okupowanych; charakteryzuje politykę III Rzeszy wobec ludności żydowskiej; przedstawia znaczenie konferencji w Wannsee 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia różnice w polityce niemieckiej wobec krajów okupowanych w Europie Zachodniej i Środkowo-Wschodniej; wymienia przykłady działań ruchu oporu w Europie; wyjaśnia, w jaki sposób władze III Rzeszy starały się włączyć władze i ludność terenów okupowanych w swoją politykę wobec ludności żydowskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegał Generalny Plan Wschodni; charakteryzuje działalność ruchu oporu w krajach europejskich; wymienia przykłady kolaboracji z władzami niemieckimi w krajach okupowanych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje trzy grupy partyzanckie działające na terenie Jugosławii: czełnicy, ustasze i komuniści; wyjaśnia przyczyny różnic między nimi

Temat lekcji	Ocena			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
40. Wielka koalicja i przelotom na frontach	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia dokumenty, które były podstawą powstania wielkiej koalicji; wymienia przykładowe postanowienia <i>Karty atlantyckiej</i>; wymienia i pokazuje na mapie miejsca bitew, które zmieniły sytuację na frontach II wojny światowej; wymienia przykładowe postanowienia konferencji w Teheranie 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe postanowienia <i>Deklaracji Narodów Zjednoczonych</i>; przedstawia znaczenie konferencji w Teheranie; wyjaśnia, które bitwy i dlaczego miały przełomowe znaczenie dla sytuacji na frontach II wojny światowej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces kształtowania się wielkiej koalicji; przedstawia stosunek Stanów Zjednoczonych do wojny przed ich formalnym przystąpieniem do koalicji antyhitlerowskiej; wymienia cele ekspansji japońskiej na Dalekim Wschodzie 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, które państwa i dlaczego odgrywały największą rolę w koalicji antyhitlerowskiej; wyjaśnia znaczenie <i>Lend-Lease Act</i> dla sytuacji wojennej w Europie; charakteryzuje sytuację we Włoszech po obaleniu Benito Mussoliniego
	41. Zakończenie II wojny światowej	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia i pokazuje na mapie miejsca ostatnich bitew II wojny światowej; wymienia postanowienia konferencji w Jaltie dotyczące Niemiec 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie dotyczące Niemiec; wymienia skutki II wojny światowej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co przesądziło o zwycięstwie aliantów na Dalekim Wschodzie; wymienia postanowienia konferencji w Jaltie; przedstawia bilans II wojny światowej

Wymagania edukacyjne. Historia. Zakres podstawowy. Klasa 4. Nowa edycja

Tematy 1.–22.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Polska w latach II wojny światowej					
1. Polacy pod niemiecką i sowiecką okupacją	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie linię podziału państwa polskiego między okupantów oraz podziały ziem okupowanych przez III Rzeszę i ZSRS; • wymienia przykłady polityki władz niemieckich wobec ludności polskiej na ziemiach okupowanych; • przedstawia przeprowadzone na ziemiach okupowanych przez ZSRS zmiany administracyjne; • wymienia przykładowe represje wobec Polaków pod okupacją sowiecką; • wyjaśnia, co to była zbrodnia katyńska. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady eksterminacji elit polskich na ziemiach okupowanych przez Niemców; • charakteryzuje postawy Polaków wobec ludności żydowskiej w czasie II wojny światowej; • przedstawia sposób, w jaki doszło do włączenia Kresów Wschodnich do republik sowieckich; • przedstawia losy polskich oficerów wziętych do niewoli sowieckiej; • przedstawia schemat deportacji Polaków z Kresów Wschodnich. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cele polityki władz niemieckich wobec Polaków w Generalnym Gubernatorstwie; • wyjaśnia, co wpływało na postawy Polaków wobec Żydów w czasie II wojny światowej; • wyjaśnia, co to była granatowa policja; • przedstawia konsekwencje zmian administracyjnych przeprowadzonych na ziemiach polskich pod okupacją sowiecką; • charakteryzuje politykę władz sowieckich wobec obywateli polskich na ziemiach okupowanych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cele polityki władz niemieckich wobec Polaków na ziemiach wcielonych do III Rzeszy; • wyjaśnia przyczyny różnic w polityce Niemiec wobec obywateli polskich na ziemiach okupowanych; • wyjaśnia, co oznaczało przyjęcie volkslisty i jak traktowano Polaków, którzy się na niej znaleźli na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na wybranym przykładzie przedstawia losy powstańców śląskich i ich rodzin w czasie II wojny światowej, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych; • przedstawia losy przykładowych komunistów polskich lub Polaków sympatyzujących z komunizmem, którzy na początku wojny znaleźli się na terenach okupowanych przez ZSRS.

AUTORZY: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
				<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego na początku władze sowieckie inaczej traktowały ludność białoruską i ukraińską niż polską i na czym to polegało; • przedstawia sytuację Polaków na Wileńszczyźnie. 	
2. Władze polskie na uchodźstwie	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia osoby pełniące funkcje państwowe na uchodźstwie; • wymienia postanowienia układu Sikorski–Majski; • wyjaśnia, co spowodowało zerwanie stosunków z ZSRS; • wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze bitwy z udziałem polskich oddziałów; • przedstawia rolę polskich lotników w bitwie o Anglię • wymienia armię polską, która powstała w Związku Sowieckim (armia Andersa). 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co to była Rada Narodowa RP • wymienia cele działań rządu polskiego na uchodźstwie; • przedstawia przykładowe wydarzenia, które wpłynęły na relacje polsko-sowieckie w czasie II wojny światowej; • przedstawia działalność Jana Karskiego; • przedstawia proces kształtowania się Polskich Sił Zbrojnych; • przedstawia okoliczności tworzenia Armii Andersa w ZSRS; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności powstania polskich władz na uchodźstwie; • charakteryzuje stosunki władz londyńskich z ZSRS; • przedstawia działania polskich władz na uchodźstwie podjęte w obronie ludności żydowskiej; • wymienia przykładowe miejsca tworzenia polskich oddziałów i wyjaśnia, dlaczego właśnie tam one powstawały; • przedstawia rolę polskich okrętów w czasie II wojny światowej; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co wpływało na relacje polsko-radzieckie w czasie II wojny światowej; • wyjaśnia, co wpływało na pozycję międzynarodową władz polskich na uchodźstwie; • ocenia, które cele udało się zrealizować władzom polskim na uchodźstwie; • wyjaśnia okoliczności tworzenia Armii Andersa w ZSRS; • przedstawia szlak bojowy wybranych oddziałów polskich; • ocenia wkład polskich 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia losy Prezydenta Ignacego Mościckiego, ministra spraw zagranicznych Józefa Becka i marszałka Edwarda Rydza–Śmigłego po internowaniu w Rumunii, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych; • na podstawie informacji z podręcznika i innych źródeł przedstawia stosunek mieszkańców miast europejskich do oddziałów PSZ.

AUTORZY: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
		<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia znaczenie wybranych bitew, w których brały udział oddziały polskie. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia znaczenie bitew i rolę, jaką odegrały w nich oddziały polskie. 	oddziałów w działania wojenne II wojny światowej.	
3. Polskie Państwo Podziemne	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia organy wojskowe i cywilne Polskiego Państwa Podziemnego; • wymienia Komendantów Głównych AK; • wymienia przykładowe działania pionu wojskowego Polskiego Państwa Podziemnego; • wymienia przykładowe działania pionu cywilnego Polskiego Państwa Podziemnego. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces formowania się struktur wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego; • przedstawia działalność małego sabotażu; • wymienia Delegatów Rządu na Kraj; • wymienia przykładowe oddziały zbrojne tworzone przez partie polityczne. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działalność pionu wojskowego Polskiego Państwa Podziemnego; • przedstawia działalność pionu cywilnego Polskiego Państwa Podziemnego; • charakteryzuje powstanie w getcie warszawskim. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego dochodziło do zmian w strukturach wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego; • ocenia, jakie znaczenie miała działalność Polskiego Państwa Podziemnego dla Polaków pod okupacją; • wyjaśnia okoliczności tworzenia Armii Berlinga w ZSRS i przedstawia jej szlak bojowy; • ocenia wkład polskich oddziałów w działania wojenne II wojny światowej. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia, jak wyglądała współpraca między organizacjami żydowskimi a Polskim Państwem Podziemnym; • wskazuje, kiedy w przeszłości Polacy stworzyli podobne struktury organizacyjne.
4. Sytuacja Polski i Polaków w przełomowym	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia polskie organizacje 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia relacje polsko-ukraińskie przed 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cele powstania polskich 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • ocenia, jak decyzje podejmowane na

AUTORZY: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
okresie wojny	komunistyczne powstałe na ziemiach polskich i w ZSRS; <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia program polskich komunistów; • wyjaśnia, co to była zbrodnia wołyńska; • wymienia armię polską, która powstała w Związku Sowieckim (armia Berlinga). 	i w czasie II wojny światowej; <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia podłoże zbrodni wołyńskiej; • wymienia postanowienia <i>Manifestu</i> PKWN • przedstawia okoliczności tworzenia Armii Berlinga w ZSRS; • przedstawia znaczenie wybranych bitew, w których brały udział oddziały polskie. 	organizacji komunistycznych na ziemiach polskich i w ZSRS; <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces kształtowania się władz komunistycznych na ziemiach polskich; • charakteryzuje działalność polskich komunistów • przedstawia znaczenie bitew i rolę, jaką odegrały w nich oddziały polskie. 	powstania polskich organizacji komunistycznych na ziemiach polskich i w ZSRS; <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację Polaków na Kresach po 1941 r.; • wyjaśnia różnice między programami polskich komunistów i Rady Jedności Narodowej. 	konferencjach w Teheranie i Jaltie wpływały na pozycję władz londyńskich i komunistycznych ośrodków władzy na ziemiach polskich
5. Akcja „Burza”. Powstanie warszawskie	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia założenia akcji „Burza”; • wymienia przykładowe przyczyny wybuchu powstania warszawskiego; • wymienia przykładowe wydarzenia z powstania warszawskiego; • wymienia przykładowe skutki powstania warszawskiego. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe działania podjęte w ramach akcji „Burza”; • przedstawia przebieg powstania warszawskiego; • przedstawia stosunek wojsk niemieckich i wspierających je jednostek do powstańców i ludności cywilnej Warszawy; • wymienia dowódcę powstania warszawskiego. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności wybuchu powstania warszawskiego; • charakteryzuje stosunek ludności cywilnej do walk powstańczych w Warszawie; • przedstawia stosunek aliantów do powstania warszawskiego. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • ocenia szanse realizacji założeń akcji „Burza”; • wyjaśnia, co wpływało na stosunek ludności cywilnej do powstania warszawskiego; • wyjaśnia, co wpływało na stosunek aliantów do powstania warszawskiego; • przedstawia bilans powstania warszawskiego. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • ocenia zasadność wybuchu powstania warszawskiego, przedstawiając argumenty zwolenników i przeciwników jego wybuchu.

Temat lekcji	Ocena				
II. Zimna wojna. Świat w latach 1945–1989					
6. Skutki II wojny światowej. Początki zimnej wojny	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie zmiany polityczne, które nastąpiły w wyniku II wojny światowej; • wymienia cele działalności Organizacji Narodów Zjednoczonych; • wymienia organy ONZ; • wyjaśnia, jakie treści zawiera <i>Powszechna Deklaracja Praw Człowieka</i>; • wyjaśnia pojęcia: zimna wojna, żelazna kurtyna, NATO, Układ Warszawski; • przedstawia proces powstania dwóch państw niemieckich po II wojnie światowej. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe skutki II wojny światowej w różnych dziedzinach życia; • wyjaśnia, jakie treści zawiera <i>Karta Narodów Zjednoczonych</i>; • wymienia przykładowe uprawnienia organów ONZ; • wymienia przykładowe organizacje afiliowane i współpracujące z ONZ; • przedstawia proces przejmowania władzy przez komunistów w krajach Europy Środkowo-Wschodniej na wybranych przykładach; • wyjaśnia, jaką rolę miały odgrywać NATO i Układ Warszawski. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia straty gospodarczo-społeczne spowodowane II wojną światową; • wymienia przyczyny i wskazuje kierunki migracji ludności po II wojnie światowej; • wyjaśnia częściowo, co wpłynęło na polityczny układ sił na mapie Europy po II wojnie światowej; • wyjaśnia pojęcia: doktryna Trumana i plan Marshalla; • przedstawia okoliczności powstania Sojuszu Północnoatlantyckiego (NATO) i Układu Warszawskiego; • porównuje proces przejmowania władzy przez komunistów w krajach Europy Środkowo-Wschodniej na wybranych przykładach; • wymienia przyczyny i skutki wojny 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak doszło do powstania dwóch państw chińskich; • przedstawia wpływ II wojny światowej na sztukę; • wyjaśnia w pełni, co wpłynęło na polityczny układ sił na mapie Europy po II wojnie światowej; • wyjaśnia specyficzną sytuację Jugosławii wśród państw komunistycznych; • porównuje proces przejmowania władzy przez komunistów w krajach Europy Środkowo-Wschodniej; • wyjaśnia, w jaki sposób starano się ograniczyć wpływy komunistyczne w Europie Zachodniej i Południowej. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia różne reakcje artystów, inne niż w podręczniku, na doświadczenia II wojny światowej; • wymienia przykładowe misje pokojowe ONZ, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych; • wyjaśnia, na czym polegała taktyka salami, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.

AUTORZY: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
7. Europa Środkowa pod wpływem ZSRS	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny i skutki wystąpień społecznych w krajach bloku wschodniego po śmierci Józefa Stalina (Węgry, Czechosłowacja); przedstawia reakcję władz ZSRS na wystąpienia społeczeństw w Czechosłowacji i na Węgrzech. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje proces destalinizacji w ZSRS i krajach bloku wschodniego; wyjaśnia, na czym polegała doktryna Breżniewa; wymienia przykładowe przyczyny i skutki wystąpień społecznych w NRD oraz reakcję na nie władz ZSRS. 	koreańskiej. Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wystąpienia społeczeństw w bloku wschodnim po śmierci Józefa Stalina: wydarzenia w NRD, powstanie węgierskie i Praską Wiosnę; porównuje wystąpienia społeczeństw w bloku wschodnim po śmierci Józefa Stalina; wskazuje różnice w reakcji państw i społeczeństw bloku wschodniego na wystąpienia w NRD, Czechosłowacji i na Węgrzech. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia politykę zagraniczną Nikity Chruszczowa; ocenia szanse przeprowadzenia liberalnych reform w bloku wschodnim po śmierci Józefa Stalina. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia, w jaki sposób pamięć o wystąpieniach społecznych została uczczona w przestrzeni publicznej w krajach Europy Środkowo-Wschodniej, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.
8. Dekolonizacja w Azji i Afryce. Konflikty na Bliskim Wschodzie	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany na mapie świata powstałe w wyniku procesu dekolonizacji po II wojnie światowej; wymienia przykładowe skutki procesu dekolonizacji; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ II wojny światowej na proces dekolonizacji; przedstawia proces uzyskiwania niepodległości przez Indie; wyjaśnia pojęcia: 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia i porównuje proces dekolonizacji przeprowadzany przez Wielką Brytanię i Francję; charakteryzuje przemiany w Republice Południowej Afryki; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunek mocarstw i ONZ do procesu dekolonizacji; przedstawia bilans procesu dekolonizacji; przedstawia rolę islamu w życiu politycznym w 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia problemy związane z procesem dekolonizacji obecne w literaturze i filmie, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych; charakteryzuje współczesne relacje izraelsko-

AUTORZY: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności powstania państwa Izrael w Palestynie; • pokazuje na mapie tereny Izraela. 	apartheid i neokolonializm; <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny sporne między Izraelem a państwami arabskimi; • przedstawia cele i charakteryzuje działalność Organizacji Wyzwolenia Palestyny. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje stosunki Izraela z państwami arabskimi; • wymienia przyczyny i skutki kolejnych wojen Izraela z państwami arabskimi. 	państwach bliskowschodnich; <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie. 	palestyńskie, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.
9. Rywalizacja Stanów Zjednoczonych i ZSRS	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe przyczyny i skutki kryzysu kubańskiego; • wymienia przykładowe przyczyny i skutki kryzysu berlińskiego; • wymienia przykładowe postanowienia aktu końcowego KBWE. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe przyczyny i skutki wojny w Wietnamie; • przedstawia inne płaszczyzny, na których dochodziło do rywalizacji między Stanami Zjednoczonymi a ZSRS. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację na Kubie na przełomie lat 50. i 60. XX w.; • przedstawia przyczyny i skutki kryzysu kubańskiego; • przedstawia przyczyny i skutki kryzysu berlińskiego. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny i skutki wojny w Wietnamie; • ocenia wpływ konfliktów międzynarodowych na pozycję Stanów Zjednoczonych i ZSRS. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia, w jaki sposób udział w wojnie w Wietnamie odcisnął się na społeczeństwie amerykańskim;
10. Integracja europejska	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie proces rozszerzania się Wspólnot Europejskich, a potem Unii Europejskiej; • wymienia przykładowe przyczyny współpracy pomiędzy państwami europejskimi; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia etapy i obszary integracji europejskiej; • wymienia organy Unii Europejskiej i ich przykładowe kompetencje. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny współpracy i integracji pomiędzy państwami europejskimi; • wyjaśnia, co wpłynęło na pojawienie się idei integracji europejskiej. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • ocenia korzyści, jakie wynikają z członkostwa w Unii Europejskiej; • ocenia zagrożenia, jakie może nieść za sobą funkcjonowanie Unii Europejskiej. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym się różnią i jakie mogą być konsekwencje różnych koncepcji jednoczenia Europy.

Temat lekcji	Ocena				
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia ojców założycieli Unii Europejskiej. 				
11. Przemiany społeczne i kulturowe w 2. połowie XX w.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia zmiany demograficzne i społeczne w 2. połowie XX w.; charakteryzuje kulturę masową 2. połowy XX w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia nurty w muzyce, literaturze i filmie w 2. połowie XX w.; przedstawia zmiany w sztukach plastycznych w 2. połowie XX w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia konsekwencje przemian demograficznych i społecznych w 2. połowie XX w.; przedstawia zmiany w pozycji kobiety w społeczeństwie w 2. połowie XX w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia nurty filozoficzne w 2. połowie XX w.; wyjaśnia wpływ soboru watykańskiego II i pontyfikatu Jana Pawła II na przemiany w Kościele katolickim. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe filmy i dzieła literackie, które, jego zdaniem, najlepiej przedstawiają zmiany zachodzące w społeczeństwie w XX w. i uzasadnia swój wybór.
III. Polska pod władzą komunistów 1945–1989					
12. Powojenna Polska	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie zmiany w przebiegu granicy polskiej po II wojnie światowej; pokazuje na mapie kierunki migracji ludności na ziemiach polskich i do Polski. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację gospodarczą na ziemiach polskich po II wojnie światowej; wymienia ośrodki emigracji polskiej po II wojnie światowej. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny zmian w przebiegu granicy polskiej po II wojnie światowej; wyjaśnia przyczyny migracji ludności na ziemiach polskich i do Polski. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację społeczną na ziemiach polskich po II wojnie światowej; przedstawia sytuację Polaków i władz polskich na emigracji i w ZSRS. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany gospodarczo-społeczne, które zaszły po II wojnie światowej w jego regionie.
13. Tworzenie podstaw władzy komunistycznej w Polsce	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wyniki referendum z 1946 r. i wyborów do Sejmu Ustawodawczego z 1947 r.; wymienia założenia 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności procesu szesnastu i powstania Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej; wyjaśnia, na czym 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia represje stosowane wobec ludności polskiej przez bezpiekę; wyjaśnia, jakie były cele zmian gospodarczych 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób komuniści umacniali swoją władzę w Polsce; ocenia skuteczność i efektywność polityki 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia polityczne względy lokalizacji Nowej Huty pod Krakowem; wymienia inne przykłady inwestycji przemysłowych, które miały odegrać

Temat lekcji	Ocena				
	reformy rolnej z 1944 r.; <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: proces szesnastu, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej • wymienia przykładowe organizacje polskiego podziemia niepodległościowego i ich dowódców; • wymienia cele Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość.” 	polegała gospodarka centralnie planowana; <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia założenia planu trzyletniego; • przedstawia metody walki komunistów z oddziałami podziemia niepodległościowego; • wyjaśnia, z czym wiązały nadzieję na zmianę sytuacji w Polsce organizacje powstałe po rozwiązaniu Armii Krajowej. 	wprowadzanych przez komunistów; <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia motywy, którymi kierowali się żołnierze kontynuujący walkę zbrojną po zakończeniu II wojny światowej; • wymienia różne nurty ideowe wśród organizacji niepodległościowych. 	gospodarczej władz komunistycznych w Polsce; <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia bilans działalności polskiego podziemia niepodległościowego; • wyjaśnia genezę określenia żołnierze wyklęci / żołnierze niezłomni. 	podobną rolę, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych; <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działalność oddziału poakowskiego dowodzonego przez Antoniego Hedę „Szarego” lub innego oddziału podziemia niepodległościowego nieopisanego w podręczniku.
14. Stalinizm w Polsce	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia represje aparatu bezpieczeństwa wobec społeczeństwa polskiego w okresie stalinizmu; • wymienia przykładowe środki propagandowe stosowane przez komunistów; • wymienia przykładowe postanowienia konstytucji PRL. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze postanowienia konstytucji PRL; • charakteryzuje politykę gospodarczą komunistów w pierwszej połowie lat 50. XX w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje metody indoktrynacji i propagandy stosowane przez władze komunistyczne; • charakteryzuje politykę władz komunistycznych wobec Kościoła katolickiego; • przedstawia rolę aparatu partyjnego i aparatu bezpieczeństwa w umacnianiu władzy komunistycznej. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę wojska w umacnianiu władzy komunistycznej; • ocenia, skutki polityki gospodarczej pierwszej połowy lat 50. XX w.; • wyjaśnia, co wpływało na różny stosunek społeczeństwa polskiego do władz komunistycznych w Polsce. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy polityki wewnętrznej komunistów polskich wzorowane na ZSRS; • wskazuje różnice między sytuacją w Polsce a w krajach Bloku Wschodniego.
15. Postalinowska odwilż	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kto to byli 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia zmiany 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • ocenia, w której 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • ocenia rolę wyborów do

AUTORZY: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	puławianie i natolińczycy; <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny i skutki poznańskiego Czerwca 	w polityce władz komunistycznych po śmierci Józefa Stalina; <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności objęcia władzy przez Władysława Gomułkę. 	polegała walka o władzę w łonie PZPR po śmierci Bolesława Bieruta; <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny, przebieg i skutki poznańskiego Czerwca. 	dziedzinie zmiany wprowadzane po śmierci Józefa Stalina były najbardziej widoczne; <ul style="list-style-type: none"> ocenia politykę Władysława Gomułki w kontekście przemian w Polsce po śmierci Józefa Stalina. 	sejmu w 1957 r. w kontekście przemian politycznych w 2. połowie lat 50. XX w., korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.
16. Polska w czasach Władysława Gomułki	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia obchody Milenium Chrztu Polski i Tysiąclecia Państwa Polskiego; wymienia przykładowe przyczyny i skutki wydarzeń Marca 1968 r. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację gospodarczą w okresie rządów Władysława Gomułki; charakteryzuje stosunek władz komunistycznych do Kościoła katolickiego na przełomie lat 50. i 60. XX w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego zorganizowano dwa odrębne obchody rocznicy wydarzenia z początkiem Polski; przedstawia rywalizację wewnątrz PZPR w latach 60. XX w.; przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń Marca 1968 r. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wpływ rywalizacji wewnątrz PZPR w latach 60. XX w. na wydarzenia Marca 1968 r.; ocenia znaczenie listu biskupów polskich do biskupów niemieckich z 1965 r.; ocenia, w jakim stopniu Władysław Gomułka spełnił nadzieje Polaków związane z objęciem przez niego władzy. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to było poselskie koło „Znak”, i przedstawia jego działalność, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.
17. PRL w okresie rządów Edwarda Gierka	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny i skutki wydarzeń Grudnia 1970 r.; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia cele polityki gospodarczej ekipy Edwarda Gierka i podaje przykłady jej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń Grudnia 1970 r.; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia politykę gospodarczą ekipy Gierka; charakteryzuje 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego fiat 126p stał się symbolem epoki Edwarda Gierka; porównuje formułę

AUTORZY: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny i skutki wydarzeń Czerwca 1976 r.; wymienia przykładowe organizacje opozycyjne działające w Polsce w 2. połowie lat 70. XX w. (KOR, ROPCiO, WZZ); wymienia przykłady działań środowisk opozycyjnych w Polsce w 2. połowie lat 70. XX w. 	<p>realizacji;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia zmiany wprowadzone do konstytucji w 1976 r.; przedstawia cele działań organizacji opozycyjnych w Polsce w latach 70. XX w.; wyjaśnia, jakie znaczenie miał wybór kardynała Karola Wojtyły na papieża. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny i skutki wydarzeń Czerwca 1976 r.; charakteryzuje politykę gospodarczą ekipy Gierka; wymienia organizacje opozycyjne działające w Polsce w 2. połowie lat 70. XX w.; przedstawia cele działań tych organizacji; charakteryzuje działalność środowisk opozycyjnych w Polsce w 2. połowie lat 70. XX w. 	<p>przemiany ustrojowo-administracyjne z okresu rządów Edwarda Gierka;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie sukcesy Polaków i dlaczego wykorzystywała propaganda lat 70. XX w.; wyjaśnia, który nurt działalności opozycyjnej władze PRL zwalczały najbardziej i dlaczego; wyjaśnia, jakie znaczenie miała pierwsza pielgrzymka papieża Jana Pawła II do Polski. 	<p>wystąpień społecznych z lat 1970 i 1976 ze strajkami z 1980 r.</p>
<p>18. Narodziny Solidarności i czas stanu wojennego</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny i skutki strajków z 1980 r. wymienia przykładowe ograniczenia w funkcjonowaniu społeczeństwa, jakie wprowadzono w trakcie stanu wojennego; podaje przykłady 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia działalność NSZZ „Solidarność”. przedstawia relacje między władzami PRL a NSZZ „Solidarność”; przedstawia reakcję działaczy „Solidarności” na wprowadzenie stanu wojennego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny, przebieg i skutki strajków z 1980 r. wymienia ograniczenia w funkcjonowaniu społeczeństwa, jakie wprowadzono w trakcie stanu wojennego; przedstawia reakcję państw zachodnich na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia struktury NSZZ „Solidarność”. ocenia, jak ograniczenia w funkcjonowaniu społeczeństwa, jakie wprowadzono w trakcie stanu wojennego, wpłynęły na życie codzienne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia ocenę stanu wojennego w literaturze polskiej i filmie polskim, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.

AUTORZY: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji		Ocena			
	represji wobec działaczy opozycji i osób ją wspierających w trakcie i po zakończeniu stanu wojennego.		wprowadzenie w Polsce stanu wojennego; <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rolę Kościoła w trakcie stanu wojennego. 	obywateli; <ul style="list-style-type: none"> ocenia legalność i zasadność wprowadzenia stanu wojennego. 	
IV. Polska i świat na przełomie XX i XXI w.					
19. Kryzys w ZSRS	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia reformy przeprowadzone w ZSRS przez Michaiła Gorbaczowa; wyjaśnia terminy: pierestrojka i głasnost. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia trudności gospodarcze ZSRS na przełomie lat 70. i 80. XX w.; wymienia przyczyny kryzysu wewnętrznego w ZSRS; wymienia przyczyny i skutki interwencji radzieckiej w Afganistanie. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje gospodarkę ZSRS na przełomie lat 70. i 80. XX w.; charakteryzuje politykę wewnętrzną i zagraniczną Michaiła Gorbaczowa. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje konflikty narodowościowe w ZSRS; wyjaśnia przyczyny i ocenia skutki interwencji radzieckiej w Afganistanie. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia podłoże i konsekwencje konfliktów etnicznych w ZSRS w 2. połowie lat 80. i w latach 90. XX w.
20. Upadek PRL	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia problemy gospodarcze Polski w latach 80. XX w.; wymienia zmiany ustrojowe, do których doszło w Polsce w wyniku decyzji podjętych w trakcie obrad Okrągłego Stołu. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia relacje między władzą a opozycją po stanie wojennym; wymienia zmiany, do których doszło w Polsce w wyniku decyzji podjętych w trakcie obrad Okrągłego Stołu; wymienia kolejne zmiany ustrojowe z lat 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację gospodarczą w Polsce w latach 80. XX w.; charakteryzuje obrady Okrągłego Stołu. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na zmianę stosunku władzy do opozycji; ocenia realizację ustaleń Okrągłego Stołu. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, genezę i znaczenie pojęć: wybory kontraktowe i sejm kontraktowy.

Temat lekcji	Ocena				
21. Jesień Narodów i rozpad ZSRS	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie państwa, które powstały po 1989 r.; • wymienia przyczyny i etapy rozpadu ZSRS; • charakteryzuje przemiany z lat 1989-1990 w Czechosłowacji. 	1989–1990. Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje przemiany z lat 1989–1990 w NRD i Rumunii; • wymienia przyczyny i skutki wojen czeczeńskich; • wymienia przyczyny i etapy rozpadu Jugosławii. • 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sytuację w krajach bloku wschodniego w latach 70. i 80. XX w.; • porównuje przemiany z lat 1989-1990 w Czechosłowacji, NRD i Rumunii. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces rozpadu ZSRS; • przedstawia proces rozpadu Jugosławii; • wyjaśnia konsekwencje rozpadu ZSRS i Jugosławii. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces upadku komunizmu na Węgrzech lub w Bułgarii, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.
22. III Rzeczpospolita. Polska w integrującym się świecie	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe partie polityczne powstałe w Polsce po 1989 r.; • wymienia zasady konstytucji z 1997 r.; • wymienia problemy III Rzeczypospolitej; • pokazuje na mapie sąsiadów III RP w XXI w.; • wymienia organizacje, których członkiem stała się Polska na przełomie XX i XXI w.; • wymienia konsekwencje przemian 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sytuację w Polsce na początku lat 90. XX w.; • charakteryzuje przemiany składu polskiego sejmu na przełomie XX i XXI w.; • wymienia problemy gospodarki polskiej w latach 90. XX w.; • wymienia kierunki polskiej polityki zagranicznej na przełomie XX i XXI w.; • wymienia porażki i sukcesy polskiej polityki zagranicznej po 1989 r. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje scenę polityczną w Polsce na początku lat 90. XX w.; • wyjaśnia, co wpływało na skład polskiego sejmu na przełomie XX i XXI w.; • przedstawia problemy III Rzeczypospolitej; • charakteryzuje sytuację gospodarczą Polski w latach 90. XX w.; • przedstawia proces wejścia Polski do NATO; • przedstawia proces integracji Polski z Unią Europejską. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia bilans przemian w Polsce po 1989 r.; • ocenia proces lustracji i dekomunizacji przeprowadzany w Polsce po 1989 r.; • przedstawia bilans przemian gospodarczych w Polsce po 1989 r.; • ocenia konsekwencje przemian gospodarczych w Polsce po 1989 r.; • charakteryzuje polską politykę zagraniczną 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany gospodarczo-społeczne, które zaszły po 1989 r, w jego regionie; • wyjaśnia, dlaczego w 1990 r. doszło do podpisania układu granicznego z RFN, mimo że RFN uznała polską granicę zachodnią w 1970 r., korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.

Temat lekcji	Ocena				
	gospodarczych przeprowadzonych w Polsce w latach 90. XX w.			po 1989 r.	

Wymagania edukacyjne. Klasa 1. Zakres rozszerzony. Nowa edycja

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
1. Historia – periodyzacja, źródła	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> formułuje definicje terminów historia i prehistoria; wymienia różne rodzaje źródeł historycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady źródeł historycznych należących do różnych kategorii; przedstawia periodyzację dziejów wraz z cezurami poszczególnych epok 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia problemy, które wiążą się z podziałem dziejów na epoki; zwraca uwagę na wewnętrzne podziały w ramach poszczególnych epok; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia termin historiografia; wymienia przykładowe źródła charakterystyczne dla starożytności i średniowiecza; na dowolnym przykładzie pokazuje, czego możemy się dowiedzieć ze źródła ikonograficznego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega krytyka wewnętrzna i krytyka zewnętrzna źródła oraz dlaczego są one ona niezbędnym elementem interpretacji źródła; wyjaśnia rolę archeologii w poznawaniu dziejów przedstawia, na czym mogą polegać fałszerstwa źródeł historycznych;
I. PRADZIEJE I HISTORIA STAROŻYTNEGO WSCHODU					
2. Najdawniejsze dzieje człowieka	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie tereny Żytnego Półksiężycza; wyjaśnia, na czym polegało przejście od koczowniczego do osiadłego trybu życia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> umiejscawia w czasie rewolucję neolityczną i dostrzega, że był to proces długotrwały; wskazuje kolejne przemiany cywilizacyjne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> posługuje się poprawnie terminem rewolucja neolityczna; wymienia przyczyny i skutki rewolucji neolitycznej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> dzieli przyczyny i skutki rewolucji neolitycznej na społeczne, gospodarcze i kulturowe; charakteryzuje warunki naturalne obszarów, na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady dzieł sztuki z epoki paleolitu; przedstawia przykładowe budowle megalityczne i hipotezy z nimi związane

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	i umiejscawia w czasie ten proces;	związane z wykorzystywaniem metali	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie najstarsze znane nam osady neolityczne oraz podaje przybliżony czas ich powstania; 	których powstały najstarsze znane nam osady neolityczne (Jerycho i Çatalhöyük);	
3. Starożytna cywilizacja Mezopotamii i pierwsze imperia	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie obszary Mezopotamii, przykładowe miasta sumeryjskie (Ur, Uruk) i zasięg imperium perskiego; rozumie i poprawnie stosuje terminy: system irygacyjny, pismo klinowe, politeizm, urbanizacja, Kodeks Hammurabiego, imperium, despotia wschodnia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia w kolejności chronologicznej różne cywilizacje / państwa, które istniały w na obszarze starożytnej Mezopotamii (cywilizacja Sumerów, Babilonia, Persja); charakteryzuje wierzenia starożytnych ludów Mezopotamii; przedstawia ustrój despotii wschodniej i organizację imperium perskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia osiągnięcia cywilizacji starożytnej Mezopotamii; wymienia przyczyny upadku imperiów w Mezopotamii; przedstawia podziały społeczeństwa Babilonii w czasach Hammurabiego; formułuje zasadę prawną, na której opierał się Kodeks Hammurabiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia relacje władca–bóstwo (bóstwa) w starożytnej Mezopotamii; porównuje osiągnięcia cywilizacji różnych ludów starożytnej Mezopotamii poprawnie postępuje się wszystkimi terminami wymienionymi w celach lekcji (system irygacyjny, politeizm, ziggurat, pismo klinowe, ustrój teokratyczny, despotia wschodnia, satrapia, urbanizacja) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia insygnia władzy monarszej w starożytnej Mezopotamii; przedstawia historię odkryć najstarszych miast Mezopotamii w XIX w. przedstawia działalność polskich archeologów na Bliskim Wschodzie
4. Egipt faraonów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie obszary starożytnego Egiptu z uwzględnieniem podziału na Górny i Dolny Egipt; wie, kto to był faraon; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia strukturę społeczną starożytnego Egiptu; charakteryzuje ustrój polityczny starożytnego Egiptu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pozycję poszczególnych grup społecznych w państwie egipskim; przedstawia osiągnięcia kultury i cechy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia związki między religią, sztuką i władzą w starożytnym Egipcie (np. mumifikacja zwłok, piramidy, faraon jako syn boga); 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zna symbole władzy faraona i porównuje je z insygniami władzy monarszej charakterystycznymi dla starożytnej Mezopotamii;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowych bogów egipskich 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe osiągnięcia kultury egipskiej, w tym pismo; charakteryzuje gospodarkę starożytnego Egiptu z uwzględnieniem roli warunków naturalnych 	charakterystyczne sztuki starożytnego Egiptu; <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje religię egipską i jej związki z funkcjonowaniem państwa; zna sposoby przedstawiania bogów w starożytnym Egipcie; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego w starożytnym Egipcie kapłani zajmowali wysoką pozycję w hierarchii społecznej; rozpoznaje przykładowe wizerunki bóstw egipskich; 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia biogram faraona Echnatona przedstawia działalność polskich archeologów w Egipcie
5. Lud Izraela	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie obszary Palestyny; wymienia zasady judaizmu; posługuje się terminami: judaizm, Tora, Arka Przymierza, mesjasz, prorok, monoteizm, Talmud 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia dzieje starożytnego Izraela w kontekście biblijnych postaci Mojżesza, Dawida i Salomona; przedstawia rolę proroków w dziejach Izraela; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia dzieje Izraela w kontekście biblijnej postaci Abrahama i niewoli babilońskiej; posługuje się terminami: rabin, synagoga, świątynia jerozolimska 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia symbole ważne dla judaizmu i wyjaśnia ich znaczenie; wyjaśnia różnicę między świątynią jerozolimską a synagogą; przedstawia znaczenie języka hebrajskiego w dziejach Żydów; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przejawia rolę Fenicjan w starożytnym świecie śródziemnomorskim ze szczególnym uwzględnieniem Kartaginy; na podstawie Biblii i książki Ł. Niesiołowskiego-Spanó przedstawia stosunki Hebrajczyków i Filistynów;
6. Starożytne cywilizacje Indii i Chin	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie obszary starożytnych cywilizacji Indii i Chin; przedstawia podstawowe zasady hinduizmu, buddyzmu, taoizmu i konfucjanizmu 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia podziały społeczeństwa starożytnych Indii, posługując się terminami warna i kasta; wymienia przykładowe osiągnięcia cywilizacji starożytnych Indii i Chin 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> porównuje hinduizm i buddyzm; wyjaśnia związki konfucjanizmu z funkcjonowaniem państwa; wymienia osiągnięcia starożytnych cywilizacji Indii i Chin 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany sytuacji politycznej w starożytnych Chinach; wymienia dzieła piśmiennictwa starożytnych Indii; porównuje ustroje starożytnych Indii i Chin; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje cywilizację Doliny Indusu; wyjaśnia, co z kultury i religii starożytnych Indii i Chin przetrwało do dnia dzisiejszego

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
II. ŚWIAT STAROŻYTNÝCH GREKÓW					
7. Początki cywilizacji greckiej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny Półwyspu Bałkańskiego i opisuje jego warunki naturalne; • wymienia niektóre cechy polis 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cechy polis i wyjaśnia związek między jej powstaniem a warunkami naturalnymi na Półwyspie Bałkańskim; • wymienia ustroje występujące w <i>polis</i>; • wymienia niektóre przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej i umiejscawia ją w czasie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje warunki geograficzne Półwyspu Bałkańskiego i obszaru Starożytnego Wschodu; • charakteryzuje ustroje <i>polis</i> greckich; • wyjaśnia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej; • pokazuje na mapie obszar skolonizowany przez Greków; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia pogląd, że polis była wspólnotą obywateli; • wymienia etapy zakładania kolonii • przedstawia skutki wielkiej kolonizacji greckiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia kontakty Greków z Fenicjanami w czasie wielkiej kolonizacji; • charakteryzuje kulturę minojską i mykeńską; • przedstawia historię odkryć Henryka Schliemanna;
8. Ateny i Sparta	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny Sparty (polis i ziemie przez nią podbite); • pokazuje na mapie tereny Aten (polis i Attykę); • wymienia organy władzy w Sparcie; • wymienia organy władzy w Atenach w V w. p.n.e.; • wymienia grupy społeczne w Sparcie i wskazuje, kto miał prawa polityczne; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe uprawnienia organów władzy w Sparcie; • charakteryzuje wychowanie spartańskie; • charakteryzuje demokrację ateńską w czasach Peryklesa; • wyjaśnia, w jaki sposób Perykles zachęcał obywateli Aten do udziału w życiu publicznym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia związki między wychowaniem spartańskim a funkcjonowaniem polis; • charakteryzuje grupy społeczne występujące w Sparcie; • przedstawia reformy Klejstenesa, które przetrwały do V w. p.n.e.; • charakteryzuje społeczeństwo ateńskie; • ocenia zalety demokracji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak wychowanie spartańskie wpływało na kulturę; • przedstawia rolę Likurga w historii Sparty; • uzasadnia pogląd, że w Sparcie panował ustrój oligarchiczny; • porównuje pozycję obywateli w systemie ustrojowym Sparty i Aten; • ocenia wady demokracji; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia reformy Drakona i Solona i ich rolę w rozwoju demokracji; • odnajduje w późniejszych epokach elementy ustrojowe Aten i Sparty

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia grupy społeczne w Atenach i wskazuje, kto miał prawa polityczne w V w. p.n.e.; rozumie termin spartańskie warunki 				
9. Wojny grecko-perskie i ich następstwa	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie Maraton, Termopile, Salaminę; przedstawia przykładowe przyczyny i skutki wojen grecko-perskich; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje przebieg wojen grecko-perskich; przedstawia polityczne konsekwencje wojen grecko-perskich; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia skutki wojen grecko-perskich; wyjaśnia przyczyny dominacji Aten i Sparty w świecie greckim; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co pozostało do dziś z tradycji wojen grecko-perskich; przedstawia rywalizację w świecie greckim w IV w. p.n.e. w kontekście skutków wojen grecko-perskich z V w. p.n.e.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> daje przykłady z historii różnych państw bitew, które są określane jako „Termopile” np. polskie Termopile, amerykańskie Termopile; wyjaśnia, dlaczego te bitwy zostały tak określone;
10. Społeczność polis. Religia, teatr i sport w życiu Greków	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowych bogów greckich i ich atrybuty, rozpoznaje ich wizerunki; wymienia przykładowe dzieła literatury greckiej i ich autorów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje religię grecką; przedstawia formy kultu w starożytnej Grecji; przedstawia rolę teatru i sportu w życiu starożytnych Greków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację niewolników i wyjaśnia ich rolę w gospodarce greckiej; przedstawia rolę literatury w życiu starożytnych Greków; przedstawia rolę wyroczni w życiu starożytnych Greków (szczególnie wyroczni delfickiej) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związki sportu i teatru z religią starożytnych Greków; posługuje się poprawnie wszystkimi terminami zawartymi w celach lekcji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, kim były hetery w starożytnych Atenach i jaką odgrywały rolę

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
11. Nauka, sztuka i architektura w Grecji archaicznej i klasycznej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia okresy występujące w kulturze greckiej i podaje czas ich trwania; wymienia najważniejsze poglądy Sokratesa i Arystotelesa; rozpoznaje style architektoniczne i daje przykłady zabytków architektury greckiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze poglądy Platona i wie, jakie szkoły założyli Platon i Arystoteles; wie, kto to byli sofiści, i zna przykładowych jońskich filozofów przyrody; charakteryzuje rzeźbę grecką i wymienia najbardziej znanych rzeźbiarzy greckich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia poglądy jońskich filozofów przyrody; charakteryzuje malarstwo greckie, w tym malarstwo wazowe; przedstawia historiografię grecką 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice w sztuce greckiej między okresem archaicznym a klasycznym; przedstawia różnicę w opisywaniu historii między Herodotem a Tukidydesem; charakteryzuje założenia edukacji klasycznej; posługuje się poprawnie wszystkimi terminami zawartymi w celach lekcji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wpływy i motywy kultury greckiej w późniejszych epokach przedstawia wpływy kultury greckiej we współczesnym świecie
12. Aleksander Wielki i hellenizm	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie Macedonię i tereny opanowane przez Aleksandra Macedońskiego; wymienia najważniejsze bitwy stoczone przez Aleksandra Wielkiego; rozumie pojęcie kultura hellenistyczna 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe działania Aleksandra Wielkiego w stosunku do ludów podbitych; wyjaśnia pojęcie monarchia hellenistyczna; wymienia przykładowe osiągnięcia kultury hellenistycznej i ich twórców; przedstawia założenia stoicyzmu, epikureizmu, cynizmu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje politykę Aleksandra Wielkiego na podbitych terenach; przedstawia sytuację w imperium Aleksandra Macedońskiego po jego śmierci; wyjaśnia rolę, jaką odegrała Aleksandria w Egipcie w rozwoju kultury hellenistycznej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje działania Filipa II do Greków; ocenia trwałość działań podejmowanych przez Aleksandra Wielkiego na Wschodzie; przedstawia specyfikę kultury hellenistycznej; porównuje sztukę helleńską (klasyczną) z hellenistyczną 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Issos jest uważana za jedną z decydujących bitew w historii wyjaśnia, dlaczego Aleksander Macedoński jest uważany za jednego z największych wodzów w historii
III. RZYM I ŚWIAT ŚRÓDZIEMNOMORSKI POD RZYMSKIM PANOWANIEM					

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
13. Początki dziejów Rzymu i narodziny Imperium	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie Półwysep Apeniński i Rzym; • pokazuje na mapie obszary opanowane przez Rzymian; • przedstawia organizację terenów podbitych w Italii i poza nią; • wymienia podstawowe grupy obywateli rzymskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje warunki naturalne Półwyspu Apenińskiego i Półwyspu Bałkańskiego; • charakteryzuje armię rzymską; • przedstawia rzymskie podboje w okresie republiki, umieszczając je w czasie; • wskazuje różnice w organizacji terenów podbitych w Italii i poza nią; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje początki Rzymu; • omawia przyczyny ekspansji terytorialnej Rzymu, • przedstawia wojny punickie oraz wyjaśnia ich przyczyny i skutki; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia związek symboliki związanej z Rzymem z legendą o założeniu miasta; • przedstawia przemiany ustrojowe w VI w. p.n.e.; • wyjaśnia źródła konfliktu między grupami społecznymi w Rzymie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia inne zwierzęta związane z najdawniejszą historią Rzymu; • przedstawia kulturę Etrusków i ich wpływ na kulturę starożytnego Rzymu;
14. Państwo rzymskie w II–I w. p.n.e.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze urzędy republiki rzymskiej i ich przykładowe kompetencje; • przedstawia strukturę społeczeństwa rzymskiego; • charakteryzuje dyktaturę Cezara 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje położenie niewolników w Rzymie; • charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej; • przedstawia reformy braci Grakchów; • przedstawia przekształcenia w armii rzymskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze społecznej Rzymian; • wyjaśnia związki między przekształceniami społecznymi i gospodarczymi a funkcjonowaniem państwa; • wymienia przykładowe przyczyny wojen domowych w Rzymie; • wskazuje na elementy monarchiczne, oligarchiczne i demokratyczne w ustroju republiki rzymskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i skutki wojen domowych w I w. p.n.e.; • ocenia wpływ obywateli na podejmowanie decyzji w okresie republiki; • wskazuje na mocne i słabe strony ustroju republikańskiego; • przedstawia przekształcenia ustrojowe za rządów Oktawiana Augusta; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w późniejszych epokach elementy ustrojowe republikańskiego Rzymu • porównuje pozycję obywateli w republikańskim Rzymie z pozycją obywateli w Atenach i Sparcie;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
15. Państwo i społeczeństwo rzymskie w I–II w. n.e.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie rozrost Imperium Rzymskiego w okresie cesarstwa; • przedstawia zakres władzy cesarskiej; • przedstawia sytuację niewolników w cesarstwie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia udział różnych grup społecznych w sprawowaniu władzy; • wyjaśnia pojęcie romanizacji; • umiejscawia w czasie rozwój terytorialny cesarstwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co wpływało na sytuację materialną i polityczną różnych grup społecznych; • wymienia czynniki wspierające proces romanizacji; • wyjaśnia, co wzmacniało władzę cesarzy w okresie pryncypatu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje położenie niewolników w starożytnej Grecji i Rzymie; • wyjaśnia, co i w jaki sposób sprzyjało romanizacji; • wyjaśnia termin <i>pax Romana</i>; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rządy dwóch cesarzy z I – II w. i wyjaśnia, dlaczego ich rządy były, jego zdaniem, ważne dla cesarstwa rzymskiego;
16. Kultura Imperium Rzymskiego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia budowle charakterystyczne dla Rzymu; • wymienia przykładowych autorów rzymskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje literaturę i filozofię rzymską, podaje przykłady dzieł i ich autorów; • wskazuje na specyfikę prawa rzymskiego (formułowanie norm ogólnych); • przedstawia funkcje budowli rzymskich (łuk triumfalny, akwedukt, termy) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wpływy greckie w kulturze rzymskiej; • przedstawia cechy sztuki rzymskiej; • przedstawia założenia urbanistyczne miasta rzymskiego; • wymienia twórców kultury rzymskiej i ich dzieła 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia znaczenie prawa rzymskiego, przytaczając przykładowe zasady prawa rzymskiego obowiązujące do dziś; • porównuje cechy rzeźby greckiej i rzymskiej; • ocenia wpływ kultury antycznej na późniejsze epoki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wpływy kultury rzymskiej we współczesnym świecie
17. Religie tradycyjne i rozwój chrześcijaństwa	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowych bogów rzymskich i ich atrybuty; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację w Palestynie w I w. p.n.e.; • przedstawia przyczyny rozprzestrzeniania się 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę kultu cesarskiego; • wyjaśnia przyczyny prześladowań chrześcijan przez władze rzymskie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje symbolikę związaną z chrześcijaństwem; • przedstawia rolę biskupów i wzrost znaczenia niektórych z nich; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnicę między męczennikiem a wyznawcą

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie pierwsze gminy chrześcijańskie; • wymienia zasady chrześcijaństwa; 	<p>chrześcijaństwa w świecie rzymskim;</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia strukturę gmin chrześcijańskich 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę św. Pawła 		
18. Kryzys Imperium Rzymskiego i upadek cesarstwa na Zachodzie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie orientacyjny podział na część wschodnią i zachodnią cesarstwa; • wymienia różnice między częścią wschodnią a zachodnią Cesarstwa Rzymskiego; • wyjaśnia pojęcia: tetrarchia i dominat 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny kryzysu cesarstwa w III w.; • charakteryzuje reformy Dioklecjana; • przedstawia przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przemiany społeczno-gospodarcze w cesarstwie w III w.; • wyjaśnia konsekwencje kryzysu cesarstwa w III w.; • przedstawia zmianę pozycji religii chrześcijańskiej w Cesarstwie Rzymskim w IV w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje najazdy germańskie na Rzym w IV i V w.; • przedstawia konsekwencje tych najazdów dla Cesarstwa Rzymskiego; • wyjaśnia, co spowodowało przetrwanie cesarstwa wschodniorzymskiego; • przedstawia proces kształtowania się doktryny chrześcijańskiej (sobór w Nicei); 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sylwetkę cesarza Juliana Apostaty; • ocenia jego próbę przywrócenia pozycji pogaństwa w cesarstwie;
IV. KSZTAŁTOWANIE SIĘ ŚREDNIOWIECZNEJ EUROPY					
19. Powstanie państw barbarzyńskich na gruzach cesarstwa zachodniego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszary zajęte przez Longobardów i Franków; • przedstawia rolę św. Benedykta z Nursji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces kształtowania się państwa Franków; • pokazuje na mapie obszary Cesarstwa Rzymskiego, na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co wpłynęło na trwałość państw barbarzyńskich, które powstały na gruzach cesarstwa; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wzajemne relacje między ludnością rzymską a germańską; • przedstawia rolę papieża Grzegorza Wielkiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w prawach germańskich, np. prawo salickie, longobardzkie, ślady po cesarstwie rzymskim

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		których powstawały państwa barbarzyńskie	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę św. Augustyna 		
20. Bizancjum – nowy Rzym	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar cesarstwa bizantyjskiego; • pokazuje na mapie obszary zajęte przez cesarza Justyniana; • przedstawia podział w religii chrześcijańskiej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rządy cesarza Justyniana; • wymienia cechy kultury bizantyjskiej i przykładowe zabytki sztuki bizantyjskiej; • charakteryzuje chrześcijaństwo wschodnie 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sytuację polityczną po śmierci cesarza Justyniana; • przedstawia konsekwencje schizmy wschodniej; • przedstawia konflikty wewnętrzne na tle religijnym 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny schizmy wschodniej; • ocenia zasługi cesarza Justyniana dla cesarstwa bizantyjskiego; • wskazuje na związki i wpływy cesarzy bizantyjskich w Kościele 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaką rolę w życiu politycznym poddanych cesarstwa bizantyjskiego odgrywały igrzyska organizowane na hipodromie
21. Arabowie i świat islamu	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszary opanowane przez Arabów; • wymienia filary islamu; • wymienia dwa najstarsze odłamy islamu 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działalność Mahometa; • wyjaśnia różnice między odłami islamu; • przedstawia podział polityczny świata muzułmańskiego; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia organizację polityczną i religijną świata arabskiego po przyjęciu islamu; • charakteryzuje kulturę arabską; • wymienia czynniki jednoczące świat arabski 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia gospodarczą rolę Arabów; • ocenia wpływ kultury arabskiej na kulturę europejską; • wyjaśnia, co i w jaki sposób wpływało na jedność świata arabskiego oraz jego ekspansję; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Poitiers jest uważana za jedną z decydujących bitew w historii • wyjaśnij, co to są hadisy i jaka odgrywają rolę w religii i kulturze muzułmanów;
22. Monarchia Karola Wielkiego	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar monarchii frankijskiej za panowania Karola Wielkiego; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia na mapie etapy ekspansji państwa Franków; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy renesansu karolińskiego i przykładowych twórców; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje gospodarkę monarchii Karola Wielkiego; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Karol Wielki jest wymieniany jako jeden z prekursorów zjednoczonej Europy

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dążenia Karola Wielkiego do odnowienia Cesarstwa Rzymskiego; • pokazuje na mapie postanowienia traktatu w Verdun 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje definicję monarchii patrymonialnej; • przedstawia organizację państwa Franków 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje okres rządów Pepina Małego (Krótkiego); • wyjaśnia, dlaczego i w jaki sposób Karol Wielki dążył do odnowienia Cesarstwa Rzymskiego; • wymienia przyczyny rozpadu monarchii frankijskiej; 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia pogląd, że państwo frankijskie było monarchią patrymonialną; • wyjaśnia, dlaczego mówimy o renesansie karolińskim; • wyjaśnia przyczyny rozpadu monarchii frankijskiej; 	
23. Europa pokarolińska i początki feudalizmu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie państwa, które powstały po rozpadzie monarchii karolińskiej; • wymienia obowiązki wasala i seniora; • wyjaśnia, co był hołd lenny; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje system lenny; • opisuje włość ziemską, zwracając uwagę na jej cechy charakterystyczne i wpływ na gospodarkę; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia genezę systemu feudalnego; • przedstawia proces powstawania Francji i Rzeszy; • charakteryzuje rolnictwo wczesnośredniowieczne; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację miast we wczesnym średniowieczu; • wskazuje różnice między systemem feudalnym a systemem lennym; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego najszybciej rozpadła się część monarchii frankijskiej, którą odziedziczył Lotar;
24. Kształtowanie się państw w północnej, środkowej i wschodniej Europie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie pierwsze państwa słowiańskie; • przedstawia rolę Cyryla i Metodego w rozwoju cywilizacyjnym Słowian; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces powstawania państwa czeskiego i Rusi Kijowskiej; • wymienia podstawowe różnice między kręgami cywilizacji chrześcijańskiej w Europie Środkowo-Wschodniej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces powstawania państw wielkomorawskiego i węgierskiego; • przedstawia rolę wypraw Normanów w kształtowaniu się państw europejskich; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia wkład świętych Cyryla i Metodego w rozwój kulturalny Słowian; • wyjaśnia różnice między dwoma kręgami kultury chrześcijańskiej w Europie Środkowo-Wschodniej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje kulturę ludów skandynawskich i jej wpływ na kraje Europy Środkowo-Wschodniej; • wyjaśnia rolę wypraw Normanów i wikingów w rozwoju Europy Środkowo-Wschodniej;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
25. Władze i idee uniwersalne – cesarstwo, Kościół, kultura	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działania Ottona I i Ottona III zmierzające do odnowy Cesarstwa Rzymskiego; • przedstawia spór papieża Grzegorza VII z królem Henrykiem IV; • wymienia przykładowe cechy architektury romańskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe przyczyny kryzysu w Kościele w X–XI w.; • przedstawia przykładowe reformy podjęte przez papieża i sobory; • wymienia postanowienia konkordatu wormackiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sztukę romańską; • porównuje cesarstwo ottońskie z karolińskim pod względem zasięgu terytorialnego; • wyjaśnia przyczyny kryzysu w Kościele X–XI w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje cesarstwo ottońskie z karolińskim pod względem idei władzy cesarskiej; • przedstawia, w jaki sposób po sporze o inwestyturę Kościół uniezależnił się od władzy świeckiej; • wiąże przyczyny sporu o inwestyturę z pozycją władcy w państwie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia związki Ottona III z cesarzami bizantyjskimi i wyjaśnia, jaki to miało wpływ na koncepcje polityczne Ottona III; • wyjaśnia, jaką rolę w sporze o inwestyturę odegrała Matylda Toskańska;
26. Powstanie państwa polskiego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny chrztu Mieszka I; • przedstawia organizację państwa Mieszka I; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny przyłączone przez Mieszka I; • przedstawia skutki przyjęcia chrztu; • charakteryzuje stosunki Mieszka I z Niemcami w kontekście zmian przebiegu granicy i chrystianizacji; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje stosunki polsko-czeskie w kontekście przebiegu granicy i chrystianizacji; • przedstawia rolę <i>Dagome iudex</i>;; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co miało wpływ na kształt stosunków polsko-niemieckich i polsko-czeskich za Mieszka I; • ocenia rolę chrztu i organizacji kościelnej w umacnianiu państwa Mieszka I; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wyniki badań archeologicznych, które powiększają naszą wiedzę o początkach państwa polskiego;
27. Monarchia piastowska do 1138 r.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie granice państwa piastowskiego około roku 1000 i 1138; • przedstawia okoliczności i postanowienia zjazdu gnieźnieńskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje dążenia Bolesława Chrobrego i Bolesława Śmiałego do wzmocnienia niezależności państwa polskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje stosunki polsko-niemieckie za pierwszych Piastów i wyjaśnia, co wpływało na ich kształt; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia, które wydarzenia z okresu panowania pierwszych Piastów były najważniejsze z punktu widzenia niezależności państwa; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia wiarygodność źródeł do konfliktu Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wojny polsko-niemieckie za panowania Bolesława Chrobrego i Bolesława Krzywoustego w kontekście zmian granic; 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje ekspansję Bolesława Krzywoustego; 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces odbudowy państwa przez Kazimierza Odnowiciela; • przedstawia konflikt Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem; 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia konflikty w łonie dynastii za panowania pierwszych Piastów; • wyjaśnia przyczyny osłabienia państwa za panowania Mieszka II; 	<ul style="list-style-type: none"> • znajduje podobny konflikt w historii Europy wczesnośredniowiecznej
28. Społeczeństwo, gospodarka i kultura w czasach pierwszych Piastów	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia strukturę administracyjną państwa pierwszych Piastów; • wymienia przykładowe zabytki kultury romańskiej w Polsce; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje kulturę romańską w Polsce; • przedstawia przekształcenia w rolnictwie w okresie panowania pierwszych Piastów; • wymienia obowiązki poddanych księcia; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę ośrodków wczesnomiejskich w monarchii piastowskiej; • przedstawia rolę wsi służebnych; • wskazuje na związki kultury romańskiej w Polsce z kręgiem kultury łacińskiej; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia pogląd, że monarchia pierwszych Piastów miała charakter patrymonialny; • wyjaśnia rolę handlu w monarchii pierwszych Piastów; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób monety pełniły funkcję propagandową w monarchii wczesnopiastowskiej • na podstawie prac prof. Stanisława Suchodolskiego przedstaw najnowsze ustalenia dotyczące monet pierwszych Piastów;
V. ROZKWIĆ ŚREDNIOWIECZA					
29. Wieś i miasto w Europie Zachodniej	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia pozycję i zobowiązania ludności chłopskiej w XIII w.; • opisuje organizację przestrzeni miejskiej; • posługuje się terminem prawo miejskie 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zmiany, które zachodziły w technice rolnej w XII–XIII w.; • charakteryzuje władze i strukturę społeczną mieszkańców miasta; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia wpływ zmian klimatycznych na rozwój rolnictwa; • wyjaśnia i ocenia konsekwencje rozwoju rolnictwa; • wskazuje związki organizacji przestrzeni 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • ocenia rolę miast w rozwoju gospodarki średniowiecznej; • porównuje rytm życia wiejskiego i miejskiego oraz wyjaśnia, co na niego wpływało; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • na współczesnym planie miasta pokazuje jego elementy związane ze średniowieczem; uzasadnia swoje decyzje • przedstawia centra gospodarcze w okresie rozkwitu średniowiecza i ich główne produkty;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
			<p>miejskiej z funkcjonowaniem miasta;</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje handel średniowieczny (XII–XIII w.); 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia konflikty społeczne w mieście średniowiecznym (XIII w.); 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę Hanzy;
<p>30. Władza i społeczeństwo w Europie Zachodniej</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia podział społeczeństwa na stany; • przedstawia proces kształtowania się monarchii stanowej w Anglii; • przedstawia okoliczności zwołania Stanów Generalnych we Francji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces kształtowania się stanów; • charakteryzuje system lenny; • przedstawia sytuację we Francji i Anglii w XIII w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia konsekwencje rozwoju systemu lennego; • wskazuje różnice w sytuacji społeczno-politycznej w Anglii i Francji w XIII w.; • przedstawia sytuację w Rzeszy w XII–XIII w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnice między systemem (społeczeństwem) feudalnym a systemem lennym; • przedstawia sytuację w Italii w XII–XIII w.; • charakteryzuje politykę cesarzy wobec miast włoskich; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia biogramy Filipa IV Pięknego, Jana bez Ziemi i Henryka III ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w powstawaniu monarchii stanowych;
<p>31. Krucjaty i zagrożenia zewnętrzne Europy</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar objęty wyprawami krzyżowymi; • wymienia przykładowe przyczyny i skutki krucjat; • wymienia przykładowych przywódców krucjat 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie Królestwo Jerozolimskie; • wymienia przyczyny i skutki krucjat, dzieląc je na polityczne, gospodarcze, religijne; • wymienia zakony rycerskie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie państwa utworzone przez krzyżowców na Bliskim Wschodzie; • wyjaśnia związki między sytuacją w Europie a poparciem dla wypraw krzyżowych; • przedstawia rolę zakonów rycerskich; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje specyfikę krucjaty ludowej i czwartej krucjaty; • przedstawia przenikanie się wpływów kulturowych między Wschodem a Zachodem w wyniku krucjat; • przedstawia etapy rekonkwisty; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia, co pozostało w kulturze po Cesarstwie Łacińskim • wyjaśnia, dlaczego można uznać za krucjaty walkę z poganami w Europie; • przedstawia relacje Europejczyków z imperium mongolskim;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
32. Kościół i kultura europejska rozkwitu średniowiecza	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy stylu gotyckiego w architekturze; wymienia zmiany, jakie zaszły w formach pobożności w pełnym średniowieczu; wymienia nowo powstałe zakony i wyjaśnia, czym różniły się od istniejących wcześniej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę uniwersytetów; charakteryzuje nurt filozofii średniowiecznej – scholastykę; przedstawia rolę nowych zakonów; rozpoznaje w przykładowej budowlu gotyckiej charakterystyczne cechy stylu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę św. Tomasa z Akwinu; charakteryzuje tematykę literatury średniowiecznej; wyjaśnia, co w XIII w. świadczyło o silnej pozycji papieża; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia znaczenie scholastyki dla rozwoju nauk przyrodniczych; wyjaśnia, w jaki sposób różne formy przekazu w kulturze oddziaływały na społeczeństwo średniowieczne; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia poglądy średniowiecznych filozofów na państwo; wyjaśnia poglądy Innocentego III na wzajemne relacje między władzą cesarską a papieską (teoria dwóch mieczy);
33. Polska dzielnicowa – przemiany polityczne i zagrożenia zewnętrzne	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie poszczególne dzielnice i wymienia ich pierwszych władców; pokazuje na mapie straty terytorialne Polski w okresie rozbicia dzielnicowego; wymienia państwa i ludy, które zagrażały księstwom piastowskim; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zagrożenia zewnętrzne państwa polskiego w okresie rozbicia dzielnicowego; charakteryzuje zagrożenie mongolskie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaki cel miały zasady pryncypatu i senioratu wprowadzone przez Bolesława Krzywoustego; przedstawia walki synów Bolesława Krzywoustego o władzę zwierzchnią; przedstawia ekspansję zakonu krzyżackiego w XIII w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny wzrostu zagrożenia zewnętrznego; przedstawia ekspansję Brandenburgii; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czy zasady testamentu Bolesława Krzywoustego były wyjątkiem, czy regułą w Europie Środkowo-Wschodniej; przedstawia stosunki książąt mazowieckich i kujawskich z Litwinami, Prusami i Jaćwingami;
34. Społeczeństwo, gospodarka	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia główne postanowienia aktów lokacyjnych; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia organizację władz we wsiach i miastach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny kolonizacji na prawie niemieckim; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie wydarzenia polityczne wpłynęły na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rolę miast polskich w handlu międzynarodowym

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
i kultura Polski dzielnicowej	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim; przedstawia podział społeczeństwa na stany; 	lokowanych na prawie niemieckim; <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje układ przestrzenny miasta lokowanego na prawie niemieckim; wymienia kroniki z XII–XIII w. i najstarsze zabytki w języku polskim; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnice między kolonizacją niemiecką a kolonizacją na prawie niemieckim; wyjaśnia przyczyny kształtowania się stanów; wymienia przykładowe zabytki kultury polskiej XII–XIII w. 	wzmocnienie odrębności poszczególnych stanów; <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozwój gospodarczy ziem polskich i wskazuje, jaką rolę odgrywały w nim lokacje; przedstawia sytuację ludności żydowskiej na ziemiach polskich; 	
VI. SCHYLEK ŚREDNIOWIECZA					
35. Kryzys społeczno-ekonomiczny i wielkie konflikty polityczne w Europie	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszar ekspansji Turków Osmańskich; wymienia przyczyny i skutki wojny stuletniej; wymienia przyczyny kryzysu gospodarczego w II połowie XIV w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę Joanny d’Arc; przedstawia poglądy husytów; przedstawia etapy ekspansji osmańskiej; wymienia skutki kryzysu gospodarczego w II połowie XIV w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę Jana Husa; wskazuje na specyfikę sytuacji gospodarczej Europy Środkowo-Wschodniej w II połowie XIV w.; wyjaśnia wpływ wojny stuletniej na sytuację w Anglii i Francji w XIV–XV w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny i skutki rozwoju husytyzmu w Czechach; wyjaśnia przyczyny zawarcia unii florenckiej; wyjaśnia konsekwencje upadku Konstantynopola; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jakich okolicznościach odwoływano się w XX w. do bitwy na Kosowym Polu; wyjaśnia, jakie znaczenie dla Czechów ma postać Jana Husa;
36. Władze uniwersalne i państwa Europy Zachodniej	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia termin schizma zachodnia; wymienia przyczyny osłabienia władzy cesarskiej; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny i skutki schizmy zachodniej; przedstawia sytuację we Francji w XIV–XV w.; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia specyfikę sytuacji politycznej we Włoszech w XIV–XV w.; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację w Hiszpanii w XIV–XV w.; wyjaśnia związki między dążeniem do suwerenności 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia dwóch przedstawicieli jednego z panujących w miastach włoskich rodów, biorąc pod

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia Złotej Bulli Karola IV; 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje nurt koncyliarizmu w Kościele i przedstawia działania jego zwolenników; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny i skutki osłabienia władzy cesarskiej; przedstawia proces dążenia władców do suwerenności na przykładzie Francji; 	<ul style="list-style-type: none"> państw a przemianami wewnętrznymi w tych państwach 	<ul style="list-style-type: none"> uwagę ich wpływ na politykę i kulturę swojej epoki;
37. Państwa w środkowej, wschodniej, i północnej Europie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszar państw w XIV w.: państwo krzyżackie, Wielkie Księstwo Litewskie; przedstawia etapy rozwoju terytorialnego państwa krzyżackiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rozwój państwa krzyżackiego w Prusach; przedstawia wpływ państwa krzyżackiego na kulturę Europy Środkowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację wewnętrzną w Wielkim Księstwie Litewskim; przedstawia etapy rozwoju terytorialnego Wielkiego Księstwa Litewskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę Nowogrodu Wielkiego; wyjaśnia związki między sytuacją wewnętrzną a zagrożeniami zewnętrznymi dla państwa litewskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację na Rusi w XIII–XIV w.; wyjaśnia, co sprzyjało, a co utrudniało funkcjonowanie unii kalmarskiej;
38. Zjednoczenie ziem polskich i budowa Królestwa Polskiego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie ziemie, które mieli pod swoim panowaniem Przemysław II, Wacław II, Władysław Łokietek w 1320 r. i Kazimierz Wielki w 1370 r.; wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Władysława Łokietka; wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki jednoczące ziemie polskie w XIII w.; charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego; wymienia etapy jednoczenia ziem polskich przez Władysława Łokietka; charakteryzuje politykę wewnętrzną Kazimierza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co sprzyjało działaniom władców piastowskich zmierzających do zjednoczenia ziem polskich, a co je utrudniało; charakteryzuje stosunki polsko-czeskie za panowania Kazimierza Wielkiego w kontekście relacji z Krzyżakami i jednoczenia państwa; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę koronacji w procesie jednoczenia ziem polskich; ocenia, co było największym osiągnięciem, a co największą porażką Kazimierza Wielkiego; wyjaśnia, dlaczego monarchię Kazimierza Wielkiego nazywamy monarchią stanową; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Ludwik Węgierski na Węgrzech uzyskał przydomek Wielki, a w Polsce jego panowanie jest oceniane źle; wyjaśnia, do jakich założeń prawno-ustrojowych nawiązywał Kazimierz Wielki chcąc przekazać władzę po sobie Każkowi słupskiemu;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<p>panowania Kazimierza Wielkiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia działania gospodarcze Kazimierza Wielkiego; 	<p>Wielkiego w dziedzinie administracji i prawa;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia przywileju koszyckiego; 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności objęcia władzy przez Ludwika Węgierskiego; wyjaśnia, jakie korzyści odniosła Polska z ekspansji na Ruś Halicką; 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminem Korona Królestwa Polskiego 	
<p>39. Unia Polski z Litwą. Panowanie Władysława Jagiełły</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny unii w Krewie; wymienia postanowienia unii w Krewie; wymienia postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Jagiełły; wymienia postanowienia przywileju jedneńsko-krakowskiego; wyjaśnia, dlaczego Władysław Jagiełło wydał przywileje; wymienia przykładowe konsekwencje unii polsko-litewskich; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia unii w Horodle; wyjaśnia, czy unia w Horodle była w pełni unią personalną; przedstawia rolę Pawła Włodkowica w sporze z Krzyżakami; wymienia postanowienia przywilejów szlacheckich; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację na Litwie po przyjęciu chrztu; przedstawia rolę królowej Jadwigi; przedstawia konsekwencje unii dla Polski i Litwy na różnych płaszczyznach; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia innych kandydatów do ręki Jadwigi i wyjaśnia, dlaczego zostali odrzuceni przez możnych polskich;
<p>40. Polska i Litwa w średniowieczu pod rządami Jagiellonów</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszar Prus Królewskich i Prus Zakonnych; wymienia postanowienia drugiego pokoju toruńskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia konsekwencje drugiej unii polsko-węgierskiej; przedstawia okoliczności powołania na tron Kazimierza Jagiellończyka; charakteryzuje stosunki polsko- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka; przedstawia rolę i pozycję możnowładztwa za panowania pierwszych Jagiellonów; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka można określić mianem polityki dynastycznej; wyjaśnia, jakie działania rycerstwa i króla doprowadziły do stałego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę jaką odegrali za panowania pierwszych Jagiellonów: biskup Zbigniew Oleśnicki, Filip Kallimach, Jan Długosz;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia przywilejów cerekwicko-nieszawskich; 	<ul style="list-style-type: none"> -krzyżackie za panowania Kazimierza Jagiellończyka; przedstawia genezę zwołania dwuizbowego sejmku; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego stany pruskie występowały przeciwko Krzyżakom; 	<ul style="list-style-type: none"> zwoływania sejmów walnych; 	
41. Gospodarka i społeczeństwo Polski w XIV i XV w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia etapy rozwoju folwarku pańszczyźnianego; wymienia postanowienia statutu piotrkowskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację miast w Polsce w XV w.; wyjaśnia, co wpływało na rozwój miast; pokazuje na mapie szlaki handlowe przechodzące przez Polskę; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób rozwój folwarku pańszczyźnianego ograniczał możliwości rozwoju miast i wsi; wymienia zmiany w strukturze społeczeństwa polskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia pozycję rycerstwa i możnowładztwa w XV w.; charakteryzuje drogi awansu społecznego w XV w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje społeczeństwo XV-wiecznej Polski ze społeczeństwem Europy Zachodniej XV w. i wyjaśnia różnice;
42. Kultura polska późnego średniowiecza	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady zabytków sztuki gotyckiej i piśmiennictwa późnego średniowiecza z terenów polskich; wymienia przykłady zabytków w języku polskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sztukę gotycką w Polsce; przedstawia zasięg sztuki gotyckiej poza rdzennymi ziemiami polskimi; charakteryzuje rolę Uniwersytetu Jagiellońskiego w rozwoju nauki polskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę władców polskich w rozwoju sztuki gotyckiej w Polsce; charakteryzuje rozwój szkolnictwa w Polsce i możliwości kształcenia się kobiet; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny rozwoju piśmiennictwa w języku polskim; wskazuje na wpływy bizantyjskie w kulturze polskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia dorobek uczonych polskich np: Jakuba z Paradyża, Pawła Włodkowica, Stanisława ze Skalbmierza, Macieja z Miechowa
43. Koniec średniowiecza i spadek po epoce	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> uzasadnia stosowanie różnych cezur końca średniowiecza; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia różnego rodzaju kryzysy u schyłku średniowiecza; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny różnego rodzaju kryzysów u schyłku średniowiecza; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny pojawienia się nowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady współczesnych tekstów kultury, które nawiązują do

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe osiągnięcia średniowiecza; 	<ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie rejony Europy, gdzie pojawiły się nowe prądy w kulturze; wymienia, co łączyło, a co dzieliło Europę w średniowieczu; 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia nowe prądy w kulturze w XV w.; 	<ul style="list-style-type: none"> prądów w kulturze u schyłku średniowiecza; wyjaśnia, co pozostało jako spuścizna średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> średniowiecza i uzasadnia swój wybór; wyjaśnia, co wpływa na różną ocenę średniowiecza;

Wymagania edukacyjne. Klasa 2. Zakres rozszerzony. Nowa edycja

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Kształtowanie się nowożytnego świata					
1. Cywilizacje pozaeuropejskie u progu epoki nowożytnej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki, które wpłynęły na poszerzenie horyzontów geograficznych Europejczyków; wymienia kultury prekolumbijskie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak poszerzenie horyzontów geograficznych Europejczyków wpływało na ich wyobrażenia o świecie; wymienia najważniejsze cechy kultur prekolumbijskich; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje kultury prekolumbijskie u progu nowożytności, zwracając uwagę na ustrój, religię i kulturę; porównuje cywilizacje Azteków i Inków; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaki element wierzeń ludów Ameryki ułatwił ich podbój przez Hiszpanów; przedstawia, jak ludzie średniowiecza wyobrażali sobie ludzi mieszkających poza Europą porównuje wyobrażenia istot z nieznanych stron w średniowieczu i współcześnie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia ślady, jakie na innych kontynentach pozostawiły chińskie wyprawy z XV w.
2. Wielkie odkrycia geograficzne	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie trasy wypraw Portugalczyków i Hiszpanów oraz odkryte przez nich obszary; wymienia przykładowe wynalazki, które umożliwiły Europejczykom podróże oceaniczne; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia polityczne i gospodarcze przyczyny wielkich odkryć geograficznych; wyjaśnia, w jaki sposób zmiany techniczne i wynalazki pozwoliły Europejczykom na podróże dalekomorskie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia społeczne i kulturalne przyczyny wielkich odkryć geograficznych; wyjaśnia, dlaczego tereny odkryte w Ameryce zostały nazwane Indiami Zachodnimi; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związki między przyczynami wielkich odkryć geograficznych a sytuacją na Półwyspie Iberyjskim; ocenia, czy zostały zrealizowane cele, które stawiano przed odkrywcami; wyjaśnia, dlaczego potrzebne były dwa traktaty dotyczące 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pierwsze wyprawy odkrywcze Francuzów i Anglików; porównuje wyprawy Francuzów i Anglików z wyprawami

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny i skutki odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia skutki wielkich odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia wpływ wielkich odkryć geograficznych na różne dziedziny życia; wymienia postanowienia traktatu z Tordesillas 	<ul style="list-style-type: none"> podziału świata zawarte pomiędzy Hiszpanią a Portugalią; przedstawia stosunek innych państw do porozumienia hiszpańsko-portugalskiego i wyjaśnia jego przyczyny 	<ul style="list-style-type: none"> Hiszpanów i Portugalczyków
3. Ekspansja kolonialna Hiszpanii i Portugalii w XVI w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje podboje Hernána Cortésa i Francisca Pizarra w Ameryce; przedstawia organizację terenów zajętych przez Hiszpanów i Portugalczyków; wymienia skutki XVI-wiecznej ekspansji kolonialnej dla Europy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sposób zajmowania nowych terenów przez Portugalczyków; przedstawia, jak ludność miejscowa przyjmowała Europejczyków; wymienia zmiany, które zaszły w Nowym Świecie w wyniku jego podboju przez Europejczyków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces chrystianizacji podbijanych ludów; porównuje politykę Portugalii i Hiszpanii wobec ludności miejscowej; przedstawia XVI-wieczne oceny ekspansji europejskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje i wyjaśnia przyczyny podobieństw oraz różnic w sposobach ekspansji, a także organizacji terenów podbitych przez Portugalię i Hiszpanię; ocenia, które ze zmian, zachodzących w Nowym Świecie pod wpływem Europejczyków, mogły być dobre dla ludności miejscowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia pozostałości panowania hiszpańskiego i portugalskiego w Nowym Świecie; przedstawia, jak współcześnie jest oceniane panowanie hiszpańskie i portugalskie w Nowym Świecie; porównuje współczesne oceny z ocenami XVI-wiecznymi i wyjaśnia, co wpływa na różnice
4. Gospodarka Europy w XVI stuleciu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmianę szlaków handlowych i pokazuje to na mapie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje proces urbanizacji Europy; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany, które zaszły w sposobie produkcji na kontynencie europejskim, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje różne regiony gospodarcze Europy; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, która polityka ekonomiczna (Anglii, Hiszpanii czy

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie miasta, które rozwinęły się w wyniku wielkich odkryć geograficznych; • wymienia instytucje, które przyczyniły się do rozwoju handlu; 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny zmiany szlaków handlowych i procesu urbanizacji; • definiuje pojęcia: rewolucja cen i dualizm gospodarczy 	<ul style="list-style-type: none"> • i wyjaśnia przyczyny tego zjawiska; • przedstawia zmiany w rolnictwie angielskim i ich przyczyny; • wyjaśnia pojęcia: dualizm gospodarczy i rewolucja cen 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia związki między różnym rozwojem gospodarczym poszczególnych regionów Europy; • wyjaśnia wpływ wielkich odkryć geograficznych na przemiany w gospodarce europejskiej; 	<ul style="list-style-type: none"> • Niderlandów) była najkorzystniejsza dla rozwoju gospodarczego kraju, i wyjaśnia dlaczego; • przedstawia działalność gospodarczą ludzi w XVI w. na przykładzie rodziny Fuggerów;
5. Kształtowanie się kultury odrodzenia	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy architektury, rzeźby i malarstwa renesansowego; • wymienia twórców renesansu i niektóre ich dzieła; • rozpoznaje zabytki architektury renesansowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki sprzyjające rozwojowi renesansu i humanizmu; • charakteryzuje rolę mecenatu w rozwoju sztuki renesansu; • charakteryzuje myśl polityczną odrodzenia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego renesans rozpoczął się w miastach włoskich; • rozpoznaje dzieła sztuki renesansowej (malarstwo, rzeźba) z obszaru Włoch; • porównuje myśl polityczną Niccoló Machiavellego, Jeana Bodina i Andrzeja Frycza Modrzewskiego; • charakteryzuje literaturę renesansu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na różnice i podobieństwa sztuki renesansu w różnych regionach Europy; • wyjaśnia związki myśli politycznej XVI w. z sytuacją polityczną w Europie tego okresu; • porównuje różne wizje utopijnego społeczeństwa prezentowane przez Tomasza Morusa i Tomasza Campanellę; • przedstawia zasługi Erazma z Rotterdamu dla kultury 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje na przykładach dzieł sztuki (malarstwo, rzeźba) zabytki sztuki gotyckiej i renesansowej oraz wyjaśnia różnice między nimi; • ocenia, twórczość których pisarzy renesansu jest aktualna także obecnie, i wyjaśnia dlaczego

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
6. Cywilizacja europejska w XVI w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany w sposobie mierzenia czasu – zegar, kalendarz gregoriański; • charakteryzuje rozwój kartografii; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rozwój edukacji w XVI w.; • charakteryzuje sytuację na Rusi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie teorii heliocentrycznej Kopernika dla reformy kalendarza; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje edukację dziewcząt w XVI w.; • wyjaśnia, dlaczego Wielkie Księstwo Moskiewskie zamknęły się na wpływy Europy Zachodniej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje przedstawienia rodzin na obrazach gotyckich i renesansowych oraz wyjaśnia, jak to wpływało na postrzeganie roli dziecka i kobiety; • analizuje atrybuty, z którymi się portretowano, i wyjaśnia ich znaczenie
7. Rozłam zachodniego chrześcijaństwa – reformacja	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie zasięg wyznań protestanckich; • wymienia przykładowe przyczyny reformacji; • wymienia zasady wyznań protestanckich: luteranizmu i kalwinizmu; • wymienia postanowienia pokoju augsburskiego i edyktu nantejskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dzieli przyczyny reformacji na religijne, gospodarczo--społeczne, polityczne; • przedstawia zasady wyznania anglikańskiego; • charakteryzuje przebieg wojen religijnych w Niemczech i we Francji; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia związki między religijnymi, gospodarczo--społecznymi i politycznymi przyczynami reformacji; • porównuje zasady wyznań protestanckich; • porównuje postanowienia pokoju augsburskiego i edyktu nantejskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego część książąt niemieckich poparła Marcina Lutera; • wyjaśnia, gdzie i dlaczego poparcie uzyskało wyznanie kalwińskie; • wyjaśnia, jaki wpływ na różne dziedziny życia miały wyznania protestanckie, np. edukacja, gospodarka; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia symbolikę propagandy protestanckiej na przykładowych źródłach ikonograficznych; • przedstawia związki propagandy protestanckiej z zasadami wyznań protestanckich;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
8. Reforma Kościoła katolickiego	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia soboru trydenckiego; wymienia formy działalności jezuitów; pokazuje na mapie obszary działalności jezuitów; wyjaśnia, co to jest trydenckie wyznanie wiary 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sposoby zwalczania protestantyzmu przez Kościół katolicki; wyjaśnia, jaką rolę odgrywały: Kongregacja Powszechnej Inkwizycji oraz <i>Indeks Ksiąg Zakazanych</i>; dzieli przykładowe postanowienia soboru trydenckiego na dotyczące doktryny wiary i reformy kleru 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje formy propagandy wiary; wyjaśnia, jaką rolę w propagandzie wiary odgrywała sztuka; wyjaśnia, na czym polegała reforma w zakonach; wymienia nowo powstałe zakony i ich zadania 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia, które z reform soboru trydenckiego były reakcją na zarzuty stawiane Kościołowi katolickiemu przez protestantów; wyjaśnia, w jaki sposób jezuita działający na innych kontynentach dostosowywali się do miejscowych zwyczajów, i dlaczego to robili 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia efekty działań kontrreformacji; porównuje propagandę religijną kościołów protestanckich i Kościoła katolickiego
9. Przemiany społeczno-polityczne w Europie XVI w.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces centralizacji władzy państwowej na przykładzie Francji; przedstawia poglądy na władzę Jeana Bodina; charakteryzuje samodzierżawie w Rosji 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces centralizacji władzy państwowej na przykładzie Anglii; wymienia zmiany w strukturze społecznej, które zaszły w XVI w.; wymienia przykładowe przyczyny i skutki wojny o niepodległość Niderlandów; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> porównuje proces centralizacji władzy na przykładzie Anglii i Francji; wyjaśnia, czym różniło się samodzierżawie w Rosji od scentralizowanych monarchii Europy Zachodniej; przedstawia, w jaki sposób XVI-wieczni filozofowie wspierali proces centralizacji władzy 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny kształtowania się szlachty i jej wewnętrznego zróżnicowania; wyjaśnia, w jaki sposób przemiany w stanie szlacheckim sprzyjały centralizacji władzy państwowej; wymienia różne przyczyny wojny o niepodległość Niderlandów i wskazuje na zależność między nimi; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje politykę Filipa II i księcia Alby w Niderlandach, a także wyjaśnia, jak wpłynęła ona na wybuch wojny

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
10. Stosunki międzynarodowe w XVI-wiecznej Europie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •pokazuje na mapie tereny ekspansji imperium osmańskiego; •pokazuje na mapie tereny ekspansji Wielkiego Księstwa Moskiewskiego; •pokazuje na mapie obszary, które w XVI w. były we władzy Habsburgów, dzieląc je na te, które były pod panowaniem linii hiszpańskiej, oraz te – pod panowaniem linii austriackiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •charakteryzuje politykę dynastyczną Habsburgów; •wymienia przyczyny konfliktów między Hiszpanią a Anglią 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia, kto i dlaczego mógł się czuć zagrożony polityką dynastyczną Habsburgów; •przedstawia stosunek Habsburgów do imperium osmańskiego; •charakteryzuje układ sił w Europie w XVI w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •przedstawia różnice w polityce władców europejskich wobec imperium osmańskiego i wyjaśnia ich przyczyny; •wyjaśnia przyczyny ekspansji Wielkiego Księstwa Moskiewskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •przedstawia stosunki Holandii z Wielką Brytanią w XVI w. i ich wpływ na relacje Wielkiej Brytanii z Hiszpanią
II. Rzeczpospolita w XVI stuleciu					
11. Polska i Litwa pod panowaniem ostatnich Jagiellonów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •wymienia uprawnienia, które sejm uzyskał w XVI w.; •wymienia sukcesy ruchu egzekucyjnego; •wymienia warunki pokoju krakowskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •przedstawia rozwarstwienie stanu szlacheckiego w Polsce; •przedstawia pozycję polityczną szlachty; •wymienia skutki wojny północnej (o Inflanty); 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •przedstawia rywalizację szlachty i władców w procesie kształtowania się pozycji polskiego sejmu w XVI w.; •wyjaśnia genezę powstania szlacheckiego ruchu egzekucyjnego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •pokazuje związki między sukcesami ruchu egzekucyjnego a zmianą polityki królewskiej; •przedstawia założenia polskiego programu <i>dominium Maris Baltici</i>; •ocenia, jakie korzyści miałyby Polska z realizacji programu <i>dominium Maris Baltici</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •przedstawia specyfikę demokracji szlacheckiej na tle Europy Zachodniej; •ocenia politykę zagraniczną ostatnich Jagiellonów
12. Początki Rzeczypospolitej Obojga Narodów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •wymienia postanowienia unii lubelskiej; 	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia, w jaki sposób szlachta zabezpieczyła swoje prawa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •przedstawia pozycję Gdańska

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia organizację wolnych elekcji po wygaśnięciu dynastii Jagiellonów; • wymienia postanowienia artykułów henrykowskich 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny przekształcenia unii personalnej w unię realną; • przedstawia wojny Stefana Batorego z Rosją; • przedstawia politykę sądową Stefana Batorego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dążenia szlachty polskiej i litewskiej do zawarcia unii realnej; • wyjaśnia przyczyny oporu magnatów litewskich przeciwko unii realnej; • przedstawia organizację państwa polsko-litewskiego w okresie bezkrólewia; • przedstawia cele polityki zagranicznej Stefana Batorego i ocenia ich realizację 	<ul style="list-style-type: none"> • przed absolutystycznymi dążeniami kandydatów do tronu polskiego; • przedstawia okoliczności dwóch pierwszych wolnych elekcji; • omawia przyczyny i skutki konfliktu Stefana Batorego z Gdańskiem; • ocenia politykę wewnętrzną Stefana Batorego 	<ul style="list-style-type: none"> • w Rzeczypospolitej w II połowie XVI w.; • ocenia, jak pozycja Gdańska wpływała na stosunki między miastem a królami polskimi w II połowie XVI w.
13. Terytorium, ludność i gospodarka państwa polsko-litewskiego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar Rzeczypospolitej z podziałem na tereny Korony i Wielkiego Księstwa Litewskiego; • pokazuje na mapie rejony wydobycia surowców i kierunki handlu Rzeczypospolitej; • wymienia przyczyny kształtowania się folwarku pańszczyźnianego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację demograficzną Rzeczypospolitej; • przedstawia proces powiększania ziemi folwarcznej; • przedstawia pozycję Gdańska w gospodarce Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny kształtowania się folwarku pańszczyźnianego z uwzględnieniem sytuacji gospodarczej na Zachodzie Europy; • przedstawia ograniczenia nakładane na inne stany przez szlachtę i wyjaśnia, czym było to spowodowane; • przedstawia bilans handlowy Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje pozycję miast w Rzeczypospolitej; • wyjaśnia, na czym polegało uprzywilejowanie gospodarcze szlachty; • ocenia, czy uprzywilejowanie gospodarcze szlachty było korzystne dla rozwoju gospodarczego Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje gospodarkę i proces urbanizacji Rzeczypospolitej z podobnymi zjawiskami zachodzącymi w Europie Zachodniej XVI w.; • ocenia zależność gospodarki Rzeczypospolitej od koniunktury

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
					gospodarczej w Europie
14. Religie, wyznania, narody Korony i Litwy w XVI w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia strukturę etniczną i wyznaniową Polski w XV i XVI w.; • wymienia przyczyny reformacji w Rzeczypospolitej; • wymienia wyznania protestanckie, które stały się popularne wśród społeczeństwa Rzeczypospolitej; • wymienia postanowienia konfederacji warszawskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnice w strukturze etnicznej i wyznaniowej Polski XV i XVI w.; • przedstawia sytuację Kościoła katolickiego w Polsce na przełomie XV i XVI w.; • wymienia sukcesy ruchu egzekucyjnego, które sprzyjały rozwojowi reformacji; • wymienia dzieła kultury polskiej związane z protestantyzmem; • wymienia formy działań jezuitów w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, które wyznania protestanckie cieszyły się popularnością w poszczególnych grupach społeczeństwa Rzeczypospolitej; • wyjaśnia, co sprzyjało szerzeniu się reformacji w Rzeczypospolitej i istnieniu różnorodności wyznań protestanckich; • przedstawia okoliczności uchwalenia konfederacji warszawskiej; • wymienia postanowienia unii brzeskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego arianie byli potępiani przez inne wyznania; • przedstawia wpływ wyznań protestanckich na rozwój kultury polskiej i języka polskiego; • omawia znaczenie szkolnictwa protestanckiego i jezuickiego na poziom wykształcenia społeczeństwa i rozwój kultury; • ocenia politykę religijną Zygmunta III Wazy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje specyfikę stosunków religijnych w Rzeczypospolitej na tle Europy; • wyjaśnia, co wpływało na postawy władców polskich wobec reformacji; • ocenia, czy można mówić o Rzeczypospolitej jako o „państwie bez stosów”
15. System rządów w Rzeczypospolitej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia organy władzy centralnej w Rzeczypospolitej i ich przykładowe kompetencje; • przedstawia sposób powoływania i skład sejmu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia strukturę stanu szlacheckiego i jej przemiany w XVI w.; • wymienia uprawnienia sądu sejmowego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia organy władzy centralnej i lokalnej w Rzeczypospolitej i ich kompetencje; • przedstawia wzajemne zależności pomiędzy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia, w jakim stopniu król mógł prowadzić samodzielną politykę; • ocenia skuteczność i efektywność systemu obrony Rzeczypospolitej w XVI w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, który termin uważa za właściwszy do określenia ustroju Rzeczypospolitej w XVI w.: demokracja

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe rodzaje wojsk w Rzeczypospolitej w XVI w. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia źródła dochodów monarchicznych 	<ul style="list-style-type: none"> organami władzy w Rzeczypospolitej w XVI w., ze szczególnym uwzględnieniem wzajemnych relacji między królem a sejmem; wyjaśnia rolę artykułów henrykowskich w kształtowaniu się ustroju Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę Jana Zamoyskiego u boku Stefana Batorego 	szlachecka czy monarchia mieszana
16. Kultura polska epoki odrodzenia	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy architektury renesansowej w Polsce; rozpoznaje budowle renesansowe; wymienia przykładowych pisarzy odrodzenia w Polsce i ich dzieła; wymienia osiągnięcia naukowe Mikołaja Kopernika 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy sztuki renesansowej (malarstwo, rzeźba) w Polsce oraz podaje przykłady zabytków; przedstawia rolę Krakowa jako ośrodka życia kulturalnego i naukowego; przedstawia poglądy na funkcjonowanie państwa i społeczeństwo Andrzeja Frycza Modrzewskiego i Stanisława Orzechowskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia rolę mecenatu królewskiego i magnackiego w rozwoju kultury polskiego odrodzenia; przedstawia przykładowe osiągnięcia polskich uczonych epoki odrodzenia; porównuje poglądy na państwo i społeczeństwo Andrzeja Frycza Modrzewskiego i Stanisława Orzechowskiego; przedstawia wzorce osobowe, które funkcjonowały w polskiej literaturze okresu odrodzenia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje poglądy na państwo i społeczeństwo Andrzeja Frycza Modrzewskiego i Stanisława Orzechowskiego z poglądami Stanisława Hozjusza; omawia rolę mecenatu królewskiego i magnackiego w rozwoju kultury polskiego odrodzenia; wyjaśnia, gdzie kronikarze polscy szukali korzeni szlachty polskiej, litewskiej i ruskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wkład Jana Zamoyskiego w rozwój kultury i oświaty polskiego odrodzenia; ocenia, w jakim stopniu Zamość założony przez Jana Zamoyskiego spełniał założenia idealnego miasta renesansowego

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
III. Europa i świat w „wieku wiary i rozumu”					
17. Gospodarka Europy i świata w XVII w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •pokazuje na mapie obszary skolonizowane przez państwa europejskie w XVII w.; •definiuje pojęcie merkantylizm; •wymienia zmiany w rzemiośle i rolnictwie w XVII w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia rolę kompanii handlowych w rozwoju gospodarki państw europejskich; •przedstawia rolę banku emisyjnego w rozwoju gospodarki; •wyjaśnia rolę aktów nawigacyjnych dla gospodarki angielskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •przedstawia wpływ ekspansji kolonialnej na rozwój gospodarki Europy; •przedstawia założenia merkantylizmu i jego realizację na przykładzie Francji i Anglii; •przedstawia zależności między zmianami zachodzącymi w rolnictwie i rzemiośle w XVII w.; •wymienia przyczyny migracji ludności w XVII w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •przedstawia znaczenie Holandii w gospodarce europejskiej XVII w.; •wyjaśnia, w jaki sposób starano się ograniczyć pozycję handlową Holandii; •wyjaśnia przyczyny zmian demograficznych w XVII-wiecznej Europie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •przedstawia konsekwencje powiązań i zależności gospodarczych między poszczególnymi regionami; •przedstawia przykład XVII-wiecznej spekulacji
18. Wojna trzydziestoletnia	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •wymienia przyczyny wojny trzydziestoletniej; •wymienia obozy walczące w wojnie trzydziestoletniej i państwa je popierające; •pokazuje na mapie zmiany terytorialne, które zaszły na mocy pokoju westfalskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •dzieli przyczyny wojny trzydziestoletniej na religijne, ustrojowe i polityczne; •wymienia etapy wojny trzydziestoletniej, najważniejsze bitwy i przykładowych dowódców; •pokazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew wojny trzydziestoletniej; •przedstawia najważniejsze zmiany w układzie sił 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •przedstawia udział Francji i Polaków w wojnie trzydziestoletniej; •wymienia postanowienia pokoju westfalskiego •porównuje układ sił w Europie przed wojną trzydziestoletnią i po jej zakończeniu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •ocenia, czy wojna trzydziestoletnia miała bardziej charakter wojny religijnej, czy politycznej; •przedstawia wpływ wojny trzydziestoletniej na państwowość i kulturę Czechów; •przedstawia stosunek wojskowych do ludności cywilnej w trakcie wojny trzydziestoletniej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia, czego symbolem jest dla Czechów bitwa pod Białą Górą; •porównuje, jak zmienił się obraz wojny w malarstwie i grafice XVII-wiecznej w stosunku do wcześniejszych epok

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		w Europie po wojnie trzydziestoletniej			
19. Absolutyzm i despotyzm w Europie XVII w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe centralne organy władzy we Francji; wymienia przykładowe kompetencje monarchy i intendentów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki, które utrudniały centralizację władzy we Francji; wyjaśnia, kto i dlaczego wspierał monarchę w dążeniach do absolutyzmu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sposoby ograniczania roli sił i środowisk odśrodkowych w monarchii francuskiej; przedstawia proces centralizacji władzy i ujednolicania państwa francuskiego; przedstawia pozycję monarchy w monarchii absolutnej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia prawa i ograniczenia, którym podlegał król Francji; charakteryzuje znaczenie Wersalu jako symbolu absolutyzmu francuskiego i potęgi Francji; charakteryzuje samodzielną Rosję XVII w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> uzasadnia określenie Ludwika XIV jako Króla Słońce i ocenia jego zasadność; przedstawia oddziaływanie dworu w Wersalu na inne dwory europejskie
20. Rewolucja angielska	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny rewolucji w Anglii; wymienia zmiany, które zaszły w Anglii w wyniku wojny domowej; wymienia cechy monarchii parlamentarnej w Anglii na przełomie XVII i XVIII w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności powrotu Stuartów do władzy; wymienia przyczyny Sławetnej Rewolucji; wymienia dokumenty, które ukształtowały ustrój angielski na przełomie XVII i XVIII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego doszło do zwołania Krótkiego i Długiego Parlamentu; przedstawia rolę Olivera Cromwella w trakcie rewolucji angielskiej i po jej zakończeniu; przedstawia pozycję i uprawnienia parlamentu oraz króla w Anglii, a także 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób konflikty religijne w Anglii wpłynęły na jej sytuację polityczną w XVII w.; wyjaśnia przyczyny Sławetnej Rewolucji; wyjaśnia sformułowanie „król panuje, lecz nie rządzi”; porównuje zasady ustrojowe we Francji i Anglii w XVII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje pozycję oraz uprawnienia parlamentu i króla w Anglii na przełomie XVII i XVIII w. z pozycją oraz uprawnieniami sejmu i króla w Rzeczypospolitej w końcu XVI w.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		<ul style="list-style-type: none"> porównuje uprawnienia monarchy francuskiego i angielskiego w XVII w. 	<p>ich wzajemne relacje na przełomie XVII i XVIII w.</p>		
21. Rewolucja intelektualna XVII w. i kultura baroku	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowych uczonych i ich odkrycia; definiuje pojęcia: racjonalizm i empiryzm; wymienia cechy architektury baroku i podaje przykłady zabytków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozwój nauk matematyczno-- przyrodniczych; rozpoznaje dzieła sztuki barokowej; przedstawia poglądy Thomasa Hobbesa i Johna Locke'a na państwo i społeczeństwo 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia znaczenie wynalazków i odkryć XVII-wiecznych dla rozwoju nauki; przedstawia rolę akademii nauk zakładanych w różnych państwach; porównuje poglądy pisarzy politycznych XVII w. na państwo i społeczeństwo 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje różne sposoby badawcze, które rozwinęły się w XVII w.; porównuje różne nurty w sztuce baroku; przedstawia rolę Francji i Niderlandów w rozwoju kultury epoki baroku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia działalność Królewskiego Towarzystwa w Londynie i Akademii Nauk w Paryżu
IV. Rzeczpospolita w dobie wielkich wojen XVII w.					
22. Konflikty wewnętrzne i wojny ze Szwecją za panowania Zygmunta III i Władysława IV	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie ziemie, które utraciła Rzeczpospolita po wojnach ze Szwecją w I połowie XVII w.; pokazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew z wojen polsko-szwedzkich w I połowie XVII w. (Kircholm, Oliwa); wymienia warunki rozejmu w Sztumskiej Wsi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny konfliktu Zygmunta III Wazy ze szlachtą; wymienia skutki rokoszu Zebrzydowskiego; wymienia przyczyny wojen polsko-szwedzkich w I połowie XVII w.; porównuje postanowienia rozejmów w Starym Targu i Sztumskiej Wsi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności objęcia władzy przez Zygmunta III Wazę w Polsce; przedstawia przebieg rokoszu Zebrzydowskiego i radykalizację postaw szlachty w jego trakcie; wyjaśnia, jaki wpływ na warunki rozejmów Rzeczypospolitej ze Szwecją miała sytuacja międzynarodowa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaki wpływ na stosunki króla ze szlachtą miały jego dążenia do objęcia tronu w Szwecji i polityka religijna; przedstawia procedurę wypowiedzenia posłuszeństwa królowi przyjętą przez szlachtę po rokoszu Zebrzydowskiego; przedstawia związki Wazów z Habsburgami i wyjaśnia ich wpływ na politykę zagraniczną Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia możliwość wypowiedzenia posłuszeństwa królowi przy zastosowaniu procedury przyjętej przez szlachtę po rokoszu Zebrzydowskiego; porównuje sylwetki i działalność biskupa Stanisława

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
					Karnkowskiego i księdza Piotra Skargi
23. Stosunki Rzeczypospolitej z Rosją, Turcją i Hohenzollernami i za panowania Zygmunta III i Władysława IV	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •pokazuje na mapie ziemie, które uzyskała Rzeczpospolita po wojnach z Rosją w I połowie XVII w.; •pokazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew z Rosją i Turcją w I połowie XVII w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •wymienia przyczyny wojen z Rosją i Turcją w I połowie XVII w.; •wskazuje związki między przyczynami wojen a sytuacją międzynarodową 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •charakteryzuje dymitriady; •wyjaśnia, dlaczego dymitriady nie są traktowane jako wojna Rzeczypospolitej z Rosją; •przedstawia warunki umowy Stanisława Żółkiewskiego z bojarami rosyjskimi; •przedstawia politykę Zygmunta III Wazy wobec władców Prus Książęcych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •ocenia szanse realizacji umowy Stanisława Żółkiewskiego z bojarami; •wyjaśnia, co wpłynęło na politykę Zygmunta III Wazy wobec Prus Książęcych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •ocenia poprawność występującego w publicystyce polskiej określenia „hołd” dla prezentacji na sejmie cara Wasyla Szujskiego i jego braci
24. Rzeczpospolita w okresie powstania Chmielnickiego i potopu szwedzkiego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •pokazuje na mapie zasięg powstania Chmielnickiego i miejsca najważniejszych bitew; •pokazuje na mapie zasięg potopu szwedzkiego i miejsca najważniejszych bitew; •pokazuje na mapie straty terytorialne Rzeczypospolitej po wojnie z Rosją na mocy rozejmu w Andruszowie; •wymienia przyczyny powstania Chmielnickiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •wymienia przyczyny potopu szwedzkiego; •charakteryzuje postawy szlachty wobec Szwedów w czasie potopu szwedzkiego; •wymienia sojuszników Rzeczypospolitej w trakcie potopu szwedzkiego; •wymienia przyczyny wojny z Rosją w II połowie XVII w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •charakteryzuje podłoże różnorodnych konfliktów na Ukrainie i przedstawia jego związek z wybuchem powstania Chmielnickiego; •charakteryzuje postawę szlachty wobec Kozaków w czasie powstania Chmielnickiego; •przejawia reakcję państw Europy Środkowo--Wschodniej na potop szwedzki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •charakteryzuje postawę szlachty wobec Kozaków podczas potopu szwedzkiego; •wyjaśnia, na pomoc których państw mogła liczyć Rzeczpospolita w walce ze Szwedami; •ocenia skutki wojen ze Szwedami i Rosją dla Rzeczypospolitej, biorąc pod uwagę kwestie polityczne, gospodarcze i kulturalne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •przedstawia okoliczności podpisania traktatów welawsko-bydgoskich i ugody w Hadziaczu oraz wyjaśnia ich cele

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
25. Kryzys Rzeczypospolitej i konflikt z Turcją w drugiej połowie XVII w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny wojen z Turcją w II połowie XVII w.; pokazuje na mapie miejsca bitew z Turkami w II połowie XVII w.; pokazuje na mapie zmiany terytorialne po poszczególnych wojnach z Turcją w II połowie XVII w.; pokazuje na mapie straty terytorialne Rzeczypospolitej po wojnie z Rosją na mocy pokoju Grzymułtowskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe skutki gospodarczo--społeczne i kulturalne XVII-wiecznych wojen dla Rzeczypospolitej; przedstawia funkcjonowanie sejmu walnego w XVII w.; wyjaśnia, co utrudniało przyjmowanie konstytucji na sejmie walnym; ocenia znaczenie bitwy pod Wiedniem; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia program reform ustrojowych podejmowany przez Jana Kazimierza; wyjaśnia cele reform ustrojowych proponowanych przez Jana Kazimierza; charakteryzuje politykę zagraniczną Jana III Sobieskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób magnaci decydowali o polityce państwa w XVII w.; przedstawia zależności między gospodarczymi i społecznymi skutkami XVII-wiecznych wojen dla Rzeczypospolitej; ocenia, czy w II połowie XVII w. możemy mówić o oligarchii magnackiej jako formie ustroju Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związki między skutkami gospodarczo--społecznymi XVII-wiecznych wojen a kryzysem ustrojowym Rzeczypospolitej w II połowie XVII w.
26. Barok i sarmatyzm w Rzeczypospolitej Obojga Narodów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy architektury barokowej; wymienia przykładowych twórców baroku i ich dzieła; wymienia cechy sarmatyzmu; wymienia gatunki literackie, które rozwinęły się w epoce baroku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje budowle barokowe; przedstawia wpływ mecenatu królewskiego i kościelnego na rozwój sztuki barokowej w Rzeczypospolitej; wymienia tematykę piśmiennictwa polskiego epoki baroku i przykładowych twórców 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia nurty polskiego baroku; wyjaśnia, w jaki sposób Kościół wykorzystywał sztukę baroku; wyjaśnia, w jaki sposób mecenat dworu królewskiego i Kościoła wpływał na rozwój mecenatu magnackiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób ideologia sarmatyzmu wpływała na życie polityczne i obyczajowość szlachty; przedstawia, w jaki sposób autorzy epoki baroku reagowali na problemy ludzi sobie współczesnych; ocenia stosunek szlachty polskiej do innowierców w Rzeczypospolitej w XVII w.; wyjaśnia, dlaczego wśród szlachty panowało przekonanie, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, w jakim stopniu <i>Nowe Ateny...</i> księdza Benedykta Chmielowskiego oddają poziom wykształcenia szlachty polskiej XVII w.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
				że Polska jest przedmurzem chrześcijaństwa;	
V. Europa i świat w epoce oświecenia					
27. Przemiany społeczno-gospodarcze w XVIII stuleciu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki, które sprzyjały wzrostowi demograficznemu w XVIII w.; wymienia zmiany, które zaszły w rolnictwie w XVIII w.; przedstawia założenia liberalizmu ekonomicznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaką rolę w rozwoju przemysłu odegrała maszyna parowa; wymienia skutki społeczne przemian gospodarczych w XVIII w.; wyjaśnia w jaki sposób zmiany w rolnictwie wpłynęły na demografię 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób warunki życia i przemiany w rolnictwie wpłynęły na wzrost demograficzny w XVIII w.; wyjaśnia, jak zmieniło się rozmieszczenie ludności i co było przyczyną zmian; przedstawia przemiany w przemyśle w XVIII w. i ich wpływ na życie ludzi; wymienia założenia fizjokratyzmu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związki między rewolucją agrarną a rewolucją przemysłową; wyjaśnia, dlaczego w Wielkiej Brytanii najwcześniej doszło do przemian gospodarczych na dużą skalę; porównuje założenia fizjokratyzmu i liberalizmu ekonomicznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w transporcie przyczyniły się do rozwoju przemysłu; przedstawia teorię Malthusa i wyjaśnia, co spowodowało, że jego przewidywania się nie sprawdziły
28. Filozofia i myśl polityczna oświecenia	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki rozwoju myśli oświeceniowej; wymienia prawa naturalne; przedstawia poglądy Monteskiusza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnicę między deizmem a ateizmem; przedstawia poglądy Jeana-Jacques'a Rousseau; przedstawia rolę <i>Encyklopedii...</i> w rozwoju myśli oświeceniowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny rozwoju filozofii oświecenia; przedstawia poglądy filozofów oświecenia na religię; wyjaśnia ideę praw naturalnych; przedstawia poglądy Immanuela Kanta 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje poglądy filozofów oświecenia na władzę; wyjaśnia, co dla filozofów tej epoki było najważniejszą wartością w stosunkach między władzą a społeczeństwem; przedstawia rolę Woltera w propagowaniu myśli oświeceniowej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje we współczesnych nurtach filozoficznych odniesienia do filozofów XVIII-wiecznych

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
				<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sposoby docierania myśli oświeceniowej do społeczeństwa 	
29. Edukacja, nauka i kultura XVIII w.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze odkrycia z dziedziny chemii i fizyki oraz ich autorów; • wymienia cechy architektury rokokowej i klasycystycznej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje dzieła sztuki w stylu rokokowym i klasycystycznym; • przedstawia nurty w literaturze XVIII w. i wymienia pisarzy tworzących w tamtym czasie 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób udostępniano osiągnięcia naukowe szerszej publiczności; • przedstawia rozwój nauk matematyczno-przyrodniczych; • wyjaśnia rolę odkryć geograficznych w poszerzaniu wiedzy o świecie; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zastosowanie wyników doświadczeń nauk matematyczno-przyrodniczych w życiu codziennym w XVIII w.; • wyjaśnia, co wpłynęło na pojawienie się odwołań do antyku w sztuce klasycystycznej; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę salonów literackich i kobiet w rozwoju kultury i nauki w XVIII w.; • wyjaśnia, jak zainteresowanie kulturą starożytną wpłynęło na rozwój nauk humanistycznych
30. Mocarstwa europejskie i polityka równowagi sił	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie zmiany terytorialne w Europie po wojnach toczonych w XVIII w.; • pokazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew; • wymienia skutki wojny północnej i wojny siedmioletniej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny wojny północnej i wojny siedmioletniej; • przedstawia momenty zwrotne w czasie wojny północnej i wojny siedmioletniej; • wyjaśnia wpływ tych momentów na przebieg działań wojennych 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki wojny o sukcesję hiszpańską; • wymienia przyczyny i skutki wojny o sukcesję austriacką; • porównuje układ sił w Europie na początku i pod koniec XVIII w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak na układ sił w Europie wpłynęła wojna o sukcesję polską; • wyjaśnia, dlaczego przed wojną siedmioletnią doszło do odwrócenia przymierzy; • przedstawia realizację zasady równowagi sił, przywołując odpowiednie postanowienia traktatów pokojowych kończących XVIII-wieczne wojny 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przebieg wojny siedmioletniej w koloniach; • wyjaśnia, w jaki sposób wojna siedmioletnia wpłynęła na pozycję Anglii i Francji w Ameryce i Azji

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
31. Sąsiedzi Rzeczypospolitej w XVIII w. – Prusy, Austria, Rosja	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie oświecony absolutyzm (absolutyzm doby oświecenia); • wymienia przykładowe reformy przeprowadzone w Prusach, Austrii i Rosji; • pokazuje na mapie rozrost terytorialny Prus i Rosji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dzieli reformy przeprowadzone w Prusach, Austrii i Rosji na administracyjne, gospodarcze i związane z epoką oświecenia; • przedstawia cele i ekspansję terytorialną Prus i Rosji; • charakteryzuje politykę józefinizmu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cele wprowadzania poszczególnych grup reform w Prusach, Austrii i Rosji; • przedstawia wydarzenia, które doprowadziły do wzrostu pozycji Prus na arenie międzynarodowej w XVIII w.; • charakteryzuje politykę carów wobec cerkwi prawosławnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że mimo przeprowadzanych reform w przypadku Rosji możemy w dalszym ciągu mówić o samodzierżawiu; • przedstawia rolę Petersburga; • porównuje poglądy Fryderyka II i Józefa II na rolę władcy w państwie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia reformy obyczajowe Piotra I; • wyjaśnia, w jaki sposób Piotr I europeizował Rosję; • wyjaśnia, dlaczego Petersburg był nazywany Wenecją Północy, a Katarzyna II Semiramidą Północy
32. Powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych; • pokazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew, także tych z udziałem Polaków; • pokazuje na mapie granice Stanów Zjednoczonych po pokoju paryskim; • wymienia federalne organy władzy i ich przykładowe kompetencje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację gospodarczą kolonii angielskich w połowie XVIII w.; • wyjaśnia, w jaki sposób polityka gospodarcza Wielkiej Brytanii wobec kolonii doprowadziła do konfliktu kolonii z metropolią; • przedstawia wzajemne relacje między federalnymi organami władzy w Stanach Zjednoczonych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia organizację angielskich kolonii w Ameryce; • charakteryzuje różne przyczyny wojny o niepodległość i wskazuje związki między nimi; • przedstawia realizację idei oświeceniowych w <i>Deklaracji Niepodległości</i> i <i>Konstytucji Stanów Zjednoczonych Ameryki</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces kształtowania się narodu amerykańskiego; • przedstawia stosunek państw i społeczeństw Europy do wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych; • przedstawia znaczenie rewolucji amerykańskiej; • wymienia różnice między społeczeństwem amerykańskim a społeczeństwami europejskimi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sylwetki ojców założycieli

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
33. Przyczyny i wybuch Wielkiej Rewolucji Francuskiej	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny wybuchu Wielkiej Rewolucji Francuskiej; wymienia postanowienia <i>Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela</i> 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> dzieli przyczyny wybuchu Wielkiej Rewolucji Francuskiej na ustrojowe, gospodarcze i społeczne; przedstawia proces kształtowania się Konstytuanty; wymienia organy władzy i ich kompetencje wprowadzone na mocy konstytucji z 1791 r. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wskazuje związki przyczynowo-skutkowe między różnymi wydarzeniami, które doprowadziły do wybuchu Wielkiej Rewolucji Francuskiej; wyjaśnia wpływ idei oświeceniowych na wybuch Wielkiej Rewolucji Francuskiej; wymienia kluby polityczne działające w czasie Wielkiej Rewolucji Francuskiej i ich działaczy 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przemiany społeczno-gospodarcze, które zaszły we Francji w latach 1789–1790; przedstawia wpływ klubów politycznych na przemiany polityczne i społeczno-gospodarcze we Francji; wskazuje na realizację idei oświeceniowych w dokumentach przyjętych przez Konstytuantę 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie symboli Wielkiej Rewolucji Francuskiej; wymienia kręgi cywilizacyjne, z których wywodziła się część z tych symboli
34. Rewolucja francuska – od ustanowienia republiki do rządów dyktatoratu	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny wojny Francji z I koalicją; wymienia postanowienia konstytucji jakobińskiej; wymienia postanowienia konstytucji dyktatoratu 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności wprowadzenia we Francji republiki; wyjaśnia, na czym polegał terror jakobiński; wymienia przyczyny zamachu termidoriańskiego; porównuje postanowienia konstytucji: jakobińskiej i dyktatoratu pod względem 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności przejęcia władzy przez jakobinów; przedstawia politykę gospodarczą jakobinów; charakteryzuje politykę zagraniczną dyktatoratu 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia opór społeczeństwa francuskiego wobec rządów jakobinów; charakteryzuje stosunek jakobinów do Kościoła katolickiego i do dawnego porządku oraz wyjaśnia, jak się on przejawiał; ocenia znaczenie Wielkiej Rewolucji Francuskiej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> interpretuje źródła ikonograficzne związane z dyktaturą jakobinów

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		władzy ustawodawczej i praw obywateli			
VI. Rzeczpospolita w XVIII w.					
35. Korona i Litwa w dobie unii z Saksonią	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia udział Rzeczypospolitej w wojnie północnej; • wymienia postanowienia sejmu niemego; • wymienia przykłady ingerowania Rosji w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób i w jakich okolicznościach Rosja ingerowała w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej; • wymienia przyczyny konfliktu Augusta II ze szlachtą; • wyjaśnia, co było przyczyną kryzysu ustrojowego Rzeczypospolitej w I połowie XVIII w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co ułatwiało ingerencję państw ościennych w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej; • porównuje projekty reform przedstawione przez Stanisława Leszczyńskiego i Stanisława Konarskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje politykę zagraniczną Wettinów; • przedstawia skutki polityki zagranicznej Wettinów dla Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje politykę Augusta II i Augusta III w Rzeczypospolitej; • wyjaśnia, w jaki sposób i w jakich okolicznościach Szwecja ingerowała w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej; • przedstawia działalność Stanisława Leszczyńskiego jako władcy Lotaryngii
36. Rzeczpospolita pod rosyjską protekcją. I rozbiór	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe reformy ostatniego sejmu konwokacyjnego; • wymienia prawa kardynalne; • pokazuje na mapie tereny utracone przez Rzeczpospolitą podczas I rozbioru; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaki cel miało założenie Szkoły Rycerskiej; • wymienia przyczyny konfederacji barskiej; • wymienia argumenty użyte przez Austrię, Prusy i Rosję na uzasadnienie I rozbioru Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia reformy pierwszych lat panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego; • wyjaśnia, dlaczego sprawa dysydentów była łatwym pretekstem dla państw ościennych do ingerowania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak na poprawę sytuacji w miastach wpłynęła polityka Stanisława Augusta Poniatowskiego; • ocenia szanse zrealizowania celów stawianych przez konfederatów barskich; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia reakcję władców i elity państw europejskich na konfederację barską i I rozbiór Rzeczypospolitej

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia sejmu rozbiorowego 		<ul style="list-style-type: none"> w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej; przedstawia rolę sejmu rozbiorowego; wyjaśnia, jaką rolę miała odgrywać Rada Nieustająca 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia różne reakcje na podpisanie aktu I rozbioru 	
37. Społeczeństwo, gospodarka i kultura Rzeczypospolitej w XVIII w.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia działalność i znaczenie Komisji Edukacji Narodowej; wymienia przykłady dzieł sztuki z XVIII w. i ich twórców; wymienia przykłady mecenatu Stanisława Augusta Poniatowskiego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozwój manufaktur za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego; wyjaśnia rolę mecenatu Stanisława Augusta Poniatowskiego w rozwoju sztuki w II połowie XVIII w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia odbudowę gospodarki Rzeczypospolitej ze zniszczeń po wojnach; przedstawia zmiany w strukturze społeczeństwa polskiego, które zaszły w XVIII w., i wyjaśnia ich wpływ na funkcjonowanie państwa; wyjaśnia rolę, jaką miały odegrać w edukacji społeczeństwa Collegium Nobilium i Szkoła Rycerska; przedstawia rozwój kultury w Rzeczypospolitej XVIII w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje zmiany, które zaszły w rolnictwie i rzemiośle w Rzeczypospolitej w XVIII w.; wyjaśnia cele i trudności, jakie trzeba było przewyżać podczas zakładania manufaktur; przedstawia wkład szlachty w rozwój gospodarczy i kulturalny Rzeczypospolitej w XVIII w.; wyjaśnia, w jaki sposób następowała demokratyzacja kultury 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> porównuje sytuację gospodarczą Rzeczypospolitej w okresie saskim i za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego; wyjaśnia, w jaki sposób mecenat królewski wpływał na działania magnaterii w dziedzinie kultury
38. Państwo polsko-litewskie w dobie Sejmu Wielkiego	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację międzynarodową Rzeczypospolitej w czasie obrad Sejmu Wielkiego; wymienia stronnictwa działające w czasie Sejmu 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak sytuacja międzynarodowa wpłynęła na swobodę podejmowania decyzji na sejmie; wymienia postanowienia konstytucji o miastach; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunek Stanisława Augusta do stronnictwa patriotycznego i jego chęci sojuszu z Prusami; wymienia reformy Sejmu Wielkiego z pierwszych lat 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje postawy szlachty, które sprzyjały przeprowadzeniu reform w państwie; ocenia, w jakim stopniu program stronnictwa patriotycznego był realny do 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Sejm Wielki jest nazywany też Sejmem Czteroletnim i jak to wpłynęło na jego skład;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<p>Wielkiego i najważniejsze punkty ich programów;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia Konstytucji 3 maja (Ustawy Rządowej); wymienia skutki konfederacji targowickiej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje nawiązania do myśli oświeceniowej w uchwałach Sejmu Wielkiego; wymienia przyczyny konfederacji targowickiej 	<p>jego funkcjonowania (do 1790 r.);</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przebieg konfederacji targowickiej 	<p>zrealizowania w ówczesnych warunkach;</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia szanse wprowadzenia w życie reform przyjętych na Sejmie Wielkim; przedstawia stosunek innych państw do reform Sejmu Wielkiego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia sylwetki przywódców stronnictw i reformatorów Sejmu Wielkiego; przedstawia sylwetkę Jana Dekerta
39. Kres istnienia Rzeczypospolitej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny II rozbioru Rzeczypospolitej; pokazuje na mapie tereny Rzeczypospolitej, które zostały zajęte w II i III rozbiórze; wymienia przyczyny insurekcji kościuszkowskiej; wymienia skutki upadku Rzeczypospolitej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia uniwersału połanieckiego; ocenia, które z państw rozbiorowych osiągnęło największe korzyści z zajętych ziem Rzeczypospolitej; przedstawia problemy, przed którymi stanęła szlachta polska po rozbiorach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia sejmu rozbiorowego; charakteryzuje sytuację Rzeczypospolitej po II rozbiórze; przedstawia konsekwencje insurekcji kościuszkowskiej i III rozbioru; przedstawia udział chłopów w insurekcji kościuszkowskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces radykalizacji postaw Polaków w czasie insurekcji kościuszkowskiej; charakteryzuje działania Tadeusza Kościuszki zmierzające do objęcia powstaniem jak najszerzych kręgów społecznych; charakteryzuje poglądy historyków polskich na przyczyny rozbiorów Rzeczypospolitej; ocenia znaczenie insurekcji kościuszkowskiej; przedstawia skutki upadku Rzeczypospolitej dla Europy; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje działalność Jana Kilińskiego i Jakuba Jasińskiego w czasie insurekcji kościuszkowskiej; ocenia, czy Polacy mogli uniknąć rozbiorów swojego państwa
VII. Epoka napoleońska					
40. Kształtowanie się systemu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie nabytki terytorialne Francji w wyniku 	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację wewnętrzną we Francji 	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia symbolikę na obrazach z różnych

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
napoleońskiego w Europie	<p>wojen napoleońskich i miejsca decydujących bitew;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe elementy polityki Napoleona wobec państw zależnych 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia konstytucji wprowadzającej konsulat we Francji; przedstawia, w jaki sposób Napoleon wprowadził cesarstwo we Francji 	<p>w okresie konsulatu i cesarstwa;</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia cele polityki Napoleona wobec państw zależnych i sposoby ich realizacji; wyjaśnia, dlaczego Napoleon wprowadził blokadę kontynentalną 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje politykę Napoleona wobec Wielkiej Brytanii; wyjaśnia, dlaczego blokada kontynentalna nie przyniosła spodziewanych rezultatów; przedstawia wzrost wpływów francuskich w Europie w różnych sferach życia w wyniku polityki Napoleona 	<p>okresów kariery Napoleona Bonaparte;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia kręgi cywilizacyjne, z których wywodziła się część z tych symboli
41. Księstwo Warszawskie i udział Polaków w wojnach napoleońskich	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszar Księstwa Warszawskiego w 1808 r. i 1810 r.; pokazuje na mapie miejsca ważniejszych bitew, w których walczyli Polacy u boku Napoleona lub w sojuszu z nim; przedstawia proces powstawania Legionów Polskich we Włoszech 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia walki Legionów Polskich powstałych we Włoszech; przedstawia wpływ haseł Wielkiej Rewolucji Francuskiej na funkcjonowanie Legionów Polskich; wymienia postanowienia konstytucji Księstwa Warszawskiego; charakteryzuje trudności gospodarcze Księstwa Warszawskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunek Napoleona do dążeń Polaków do odzyskania niepodległości; przedstawia rozwiązanie kwestii chłopskiej w Księstwie Warszawskim; przedstawia miejsce Księstwa Warszawskiego w systemie napoleońskim; przedstawia udział Polaków w wojnach napoleońskich do 1811 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje różne postawy Polaków wobec Napoleona; wskazuje wzorce francuskie i tradycje polskie w konstytucji Księstwa Warszawskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia koncepcję Adama Czartoryskiego odbudowy państwa polskiego; porównuje działania Jana Henryka Dąbrowskiego i Adama Jerzego Czartoryskiego mające na celu odzyskanie przez Polaków niepodległości
42. Upadek Napoleona i bilans epoki	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny wojny z Rosją w 1812 r.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia warunki pokoju paryskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia, jakie nadzieje wiązali Polacy z wyprawą Napoleona na Rosję; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy nadzieje Polaków związane z wyprawą na Rosję miały szansę się urzeczywistnić; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia trwałość legendy napoleońskiej w

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> •pokazuje na mapie miejsca bitew z ostatnich lat panowania Napoleona 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia zmiany wprowadzone przez Napoleona, które przetrwały po jego upadku 	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia, co przyczyniło się do klęski Napoleona w Rosji; •przedstawia próbę odzyskania władzy przez Napoleona 	<ul style="list-style-type: none"> •porównuje sytuację Napoleona po I i II pokoju paryskim; •przedstawia korzyści i straty, jakie dało Polakom opowiedzenie się po stronie Napoleona; •ocenia znaczenie epoki napoleońskiej dla Francji i Europy; 	<ul style="list-style-type: none"> •późniejszych epokach; •przedstawia losy wybranych marszałków napoleońskich po upadku Napoleona;

Wymagania edukacyjne. Klasa 3. Zakres rozszerzony. Nowa edycja

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
1. Źródła do historii XIX i pierwszej połowy XX stulecia	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia różne rodzaje źródeł historycznych i przyporządkowuje je do odpowiednich kategorii; wymienia nowe rodzaje źródeł, które pojawiły się w XIX i na początku XX w.; wyjaśnia, jakie dziedziny życia może dzięki nim poznawać historyk 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia specyfikę warsztatu historyka zajmującego się XIX i XX w.; wyjaśnia, co wpłynęło na zwiększenie się ilości źródeł w XIX i na początku XX w.; przedstawia przykładowe problemy związane z wykorzystaniem i interpretacją źródeł XIX i XX w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak rozwój administracji państwowej i gospodarki wpłynęły na ilość i rodzaje źródeł historycznych; przedstawia prasę jako źródło historyczne; wyjaśnia, czy literatura i prace naukowe mogą być źródłem historycznym 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak przemiany w kulturze wpłynęły na ilość i rodzaje źródeł historycznych; wyjaśnia problemy związane z wykorzystaniem prasy i filmu jako źródła historycznego; wyjaśnia, do badania jakich zagadnień historyk może wykorzystać literaturę i prace naukowe 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> dokonuje analizy przykładowego źródła ikonograficznego, formułując również pytania badawcze
I. Europa i świat w epoce restauracji i rewolucji (pierwsza połowa XIX w.)					
2. Kongres wiedeński i system Świętego Przymierza	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady, zgodnie z którymi podejmowano decyzje na kongresie wiedeńskim; wymienia przykładowe decyzje kongresu wiedeńskiego; pokazuje na mapie zmiany terytorialne związane z decyzjami kongresu wiedeńskiego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia państwa, których przedstawiciele odgrywali największą rolę podczas obrad kongresu; wyjaśnia, czym były Święte Przymierze i „koncert mocarstw”; pokazuje na mapie państwa, które najwięcej zyskały na kongresie wiedeńskim i decydowały o układzie sił w Europie 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego został zwołany kongres wiedeński; wyjaśnia, dlaczego kongres wiedeński określa się „tańczącym kongresem”; łączy podejmowane na kongresie wiedeńskim decyzje z zasadami, zgodnie z którymi je podejmowano 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> porównuje mapy Europy z okresu napoleońskiego i po kongresie wiedeńskim oraz wyjaśnia przyczyny najważniejszych różnic; charakteryzuje cele i przedstawia metody działania Świętego Przymierza; wyjaśnia, które państwa i dlaczego nie przystąpiły do Świętego Przymierza 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> na wybranych przykładach przedstawia rolę kobiet na kongresie wiedeńskim
3. Rewolucja przemysłowa i przemiany społeczne w pierwszej połowie XIX w.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki, które wpływały na zmiany demograficzne w Europie; przedstawia warunki życia robotników; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, z jakimi zmianami w gospodarce był związany proces industrializacji i urbanizacji; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, z jakimi zmianami w gospodarce były związane procesy migracyjne w Europie; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia, które z wynalazków mogły poprawić warunki życia ludności; wyjaśnia, jak zmiany w transporcie i komunikacji wpłynęły na życie ludzi; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> na podstawie różnych rodzajów źródeł przedstawia zmiany w krajobrazie Europy Zachodniej, które zaszły w wyniku rewolucji przemysłowej

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nowe grupy społeczne, które powstały w wyniku rewolucji przemysłowej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak zmiany w transporcie wpłynęły na gospodarkę; wyjaśnia, na czym polegała rewolucja agrarna 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje zmiany struktury społecznej związane z rewolucją przemysłową; przedstawia reakcję robotników na zmiany, które zaszły w wyniku rewolucji przemysłowej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpłynęło na poprawę sytuacji robotników 	
4. Przemiany kulturowe w pierwszej połowie XIX w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia założenia romantyzmu; wymienia style w architekturze i sztuce; wymienia przykładowych pisarzy I połowy XIX w. i tytuły ich utworów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowych twórców oraz ich dzieła; charakteryzuje literaturę I połowy XIX w.; wymienia cechy charakterystyczne stylu biedermeier i wyjaśnia, kto był odbiorcą dzieł tworzonych w tym stylu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy architektoniczne związane ze stylem gotyckim w zabytkach z XIX w.; przedstawia zaangażowanie artystów w sprawy polityczne; charakteryzuje rozwój muzyki w I połowie XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy architektoniczne związane z różnymi stylami (poza gotykiem) w zabytkach z XIX w.; charakteryzuje zmiany w edukacji w I połowie XIX w.; przedstawia zaangażowanie artystów w sprawy społeczne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wydarzenia historyczne i przemiany społeczne, które stały się kanwą utworów literackich I połowy XIX w.; podaje tytuły i autorów utworów
5. Główne nurty polityczne w Europie w pierwszej połowie XIX w. Rozwój parlamentaryzmu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia główne założenia ideologii liberalnej; wymienia główne założenia ideologii konserwatywnej; wymienia główne założenia komunizmu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia dwa nurty w ideologii liberalnej – ekonomiczny i polityczny; przedstawia działania Charlesa Fouriera i Roberta Owena 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie zmiany zachodziły w ustrojach państw w związku z ideologią liberalną; wyjaśnia, dlaczego doszło do powstania ideologii socjalistycznej; porównuje socjalizm utopijny i komunizm 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces kształtowania się tożsamości narodowej i państwa narodowego; wyjaśnia, czym różnili się reakcyjniści od konserwatystów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy przedsięwzięcia ekonomiczne socjalistów utopijnych miały szanse powodzenia
6. Ruchy rewolucyjne i narodowe w Europie Południowej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie zmiany na Półwyspie Apenińskim, które zaszły w wyniku postanowień kongresu wiedeńskiego; przedstawia działalność karbonariuszy; wymienia przyczyny i skutki powstania Greków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie decyzje terytorialne pokoju w Adrianopolu i traktatu londyńskiego; przedstawia cele wystąpień rewolucyjnych w Hiszpanii w 1820 r.; wyjaśnia termin Risorgimento 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację na Półwyspie Apenińskim w I połowie XIX w.; wyjaśnia, dlaczego Włosi nie zaakceptowali postanowień kongresu wiedeńskiego; przedstawia działalność Giuseppe Mazziniego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki między władzą a społeczeństwem w Hiszpanii w I połowie XIX w.; przedstawia przebieg powstania Greków; charakteryzuje działalność Świętego Przymierza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunek społeczeństw europejskich do wystąpień w państwach włoskich, Hiszpanii i Grecji; przedstawia odwołania do tych wystąpień w literaturze i sztuce

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
7. Stany Zjednoczone i dekolonizacja Ameryki Łacińskiej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie rozwój terytorialny Stanów Zjednoczonych w I połowie XIX w.; • przedstawia działalność Simóna Bolívara 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rozwój gospodarczy Stanów Zjednoczonych w I połowie XIX w.; • charakteryzuje system rządów w krajach Ameryki Łacińskiej w I połowie XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia metody przyłączania nowych terenów do Stanów Zjednoczonych w I połowie XIX w.; • wyjaśnia różnice w rozwoju gospodarczym między Północą a Południem Stanów Zjednoczonych; • wyjaśnia, na czym polegała doktryna Monrego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację w koloniach hiszpańskich w I połowie XIX w.; • porównuje proces usamodzielniania się kolonii hiszpańskich i portugalskich w Ameryce Łacińskiej; • porównuje sytuację wewnętrzną w krajach Ameryki Łacińskiej po uzyskaniu niepodległości 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia położenie rdzennych mieszkańców Ameryki w państwach, które powstały po upadku imperiów kolonialnych, i w Stanach Zjednoczonych
8. Zaborcy Polski w pierwszej połowie XIX w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia reformy gospodarcze przeprowadzone w Prusach w I połowie XIX w.; • wymienia skutki powstania dekabrystów; • wymienia przyczyny i skutki wojny krymskiej; • pokazuje na mapie obszar, gdzie toczyła się wojna krymska 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie zmiany zaszły w Prusach w wyniku reform gospodarczych przeprowadzonych w I połowie XIX w.; • wyjaśnia znaczenie Niemieckiego Związku Celnego; • wymienia przyczyny powstania dekabrystów; • przedstawia przebieg wojny krymskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany ustrojowe w Prusach w I połowie XIX w.; • charakteryzuje sytuację wewnętrzną w Rosji w I połowie XIX w.; • charakteryzuje sytuację ustrojową i gospodarczą w Austrii w I połowie XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia efekty reform szkolnictwa w Prusach w I połowie XIX w.; • charakteryzuje cele polityki zagranicznej Rosji i idee, które je wspierały; • wyjaśnia, dlaczego Austrię nazywano w I połowie XIX w. „więzieniem narodów” 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego wojnę krymską uznaje się za kres działalności Świętego Przymierza; • przedstawia działalność Florence Nightingale
9. Państwa Europy Zachodniej w pierwszej połowie XIX w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki rewolucji lipcowej; • wymienia przyczyny i skutki powstania Belgów; • wymienia przykłady działań niemieckich liberałów w I połowie XIX w.; • pokazuje na mapie zmiany terytorialne po powstaniu Belgów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany ustrojowe we Francji po restauracji Burbonów; • przedstawia reformę prawa wyborczego w Anglii w I połowie XIX w.; • charakteryzuje działalność niemieckich liberałów w I połowie XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje monarchię francuską z okresu restauracji Burbonów z monarchią lipcową; • przedstawia działalność czartystów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje funkcjonowanie monarchii parlamentarnej w Anglii w I połowie XIX w.; • wyjaśnia, jaki wpływ na wydarzenia w Związku Niemieckim miała rewolucja lipcowa we Francji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia szanse społeczeństw na zmianę porządku wprowadzonego na kongresie wiedeńskim do połowy XIX w.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
10. Wiosna Ludów (1848–1849) w Europie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze przyczyny Wiosny Ludów; wymienia przyczyny Wiosny Ludów we Francji, państwach niemieckich; przedstawia skutki Wiosny Ludów we Francji; wymienia działania zmierzające do zjednoczenia Niemiec w okresie Wiosny Ludów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1849 r.; wskazuje cechy wspólne przebiegu Wiosny Ludów w poszczególnych państwach; przedstawia działania zmierzające do zjednoczenia Niemiec w okresie Wiosny Ludów; wyjaśnia, w jaki sposób starano się rozwiązać problemy gospodarczo-społeczne w okresie Wiosny Ludów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny Wiosny Ludów w monarchii habsburskiej i państwach włoskich; wyjaśnia różnice między koncepcją Wielkich Niemiec i Małych Niemiec; wymienia skutki Wiosny Ludów w państwach europejskich; przedstawia znaczenie Wiosny Ludów dla późniejszych wydarzeń w Europie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co spowodowało różnice w przyczynach Wiosny Ludów w poszczególnych państwach europejskich; wyjaśnia, co ułatwiło monarchom tłumienie wystąpień w okresie Wiosny Ludów; wyjaśnia, jak wielonarodowy charakter monarchii habsburskiej wpływał na przebieg Wiosny Ludów w Austrii; wyjaśnia, co ułatwiło Ludwikowi Napoleonowi przejście pełni władzy we Francji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego do wystąpień w okresie Wiosny Ludów nie doszło w Anglii i Rosji
II. Polacy i ziemie polskie w pierwszej połowie XIX w.					
11. Przemiany gospodarczo-społeczne na ziemiach polskich w pierwszej połowie XIX w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaki wpływ na rozwój miast miała kolej; wymienia ośrodki przemysłowe w Królestwie Polskim; przedstawia rozwój rolnictwa w zaborze pruskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przebieg procesu uwłaszczeniowego chłopów na ziemiach polskich w XIX w.; charakteryzuje politykę gospodarczą Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego w Królestwie Polskim; charakteryzuje gospodarkę w Galicji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany w przestrzeni miejskiej w XIX w.; wyjaśnia, jakie czynniki wpływały na rozwój ziem polskich pod zaborami w I połowie XIX w.; przedstawia rozwój rolnictwa w Królestwie Polskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje położenie chłopów w poszczególnych zaborach; porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich pod zaborami; ocenia rolę Stanisława Staszica i Andrzeja Zamoyskiego w rozwoju gospodarczym Królestwa Polskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia inwestycję Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego, która funkcjonuje współcześnie; porównuje rolę tej inwestycji w XIX w. z rolą, jaką odgrywa współcześnie
12. Królestwo Polskie w dobie konstytucyjnej (1815–1830)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia organy władzy powołane na mocy konstytucji Królestwa Polskiego i ich przykładowe kompetencje; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunek Aleksandra I do Polaków; wymienia przykłady łamania przez cara postanowień konstytucji Królestwa Polskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje politykę Aleksandra I wobec Królestwa Polskiego w drugim i trzecim dziesięcioleciu XIX w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na zmianę polityki Aleksandra I wobec Królestwa Polskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje konstytucję Królestwa Polskiego z konstytucją Księstwa Warszawskiego

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia prawa narodowe przyznane Polakom w Królestwie Polskim; wymienia nielegalne organizacje, które powstały w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia cele działalności nielegalnych organizacji powstałych w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje działalność legalnej opozycji w Królestwie Polskim; charakteryzuje środowiska, w których powstawały tajne organizacje 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę Mikołaja Nowosilcowa i wielkiego księcia Konstantego w Królestwie Polskim; ocenia, czy w przypadku Królestwa Polskiego w latach 1815–1830 możemy mówić o autonomii, czy unii personalnej z Rosją 	
13. Powstanie listopadowe	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny powstania listopadowego; wymienia ugrupowania działające w czasie powstania listopadowego; wymienia i pokazuje na mapie miejsca bitew powstania listopadowego; wymienia przywódców powstania listopadowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia organy władz powstańczych; wymienia główne założenia programów ugrupowań działających w czasie powstania listopadowego; wymienia represje wprowadzone przez Mikołaja I po klęsce powstania listopadowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> dzieli przyczyny powstania listopadowego na wewnętrzne i zewnętrzne (wpływ wydarzeń europejskich); porównuje stosunek do powstania listopadowego i programy ugrupowań działających w jego trakcie; przedstawia reakcję państw zachodnich na wybuch powstania listopadowego; charakteryzuje represje popowstaniowe 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces przekształcania się zrywu podchorążych w powstanie narodowe; uzasadnia, że działania zbrojne powstania listopadowego mogą być określane wojną polsko-rosyjską; przedstawia udział Polaków z pozostałych zaborów w powstaniu listopadowym; ocenia szanse powstania listopadowego na zwycięstwo 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia projekty reform włościąńskich z okresu powstania listopadowego; przedstawia obraz powstania listopadowego w utworach literackich i innych tekstach kultury; wyjaśnia, jaką funkcję pełni współcześnie Cytadela Warszawska
14. Wielka Emigracja – ugrupowania, programy, próby działania	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunek Francji do emigrantów polistopadowych; pokazuje na mapie państwa, do których najliczniej emigrowali Polacy po klęsce powstania listopadowego; wymienia organizacje powstałe na emigracji i najważniejsze założenia ich programów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunek państw europejskich do emigrantów polistopadowych; wymienia organizacje spiskowe powstałe na ziemiach polskich po klęsce powstania listopadowego; przedstawia zaangażowanie Polaków w europejski ruch rewolucyjny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje programy ugrupowań Wielkiej Emigracji; wyjaśnia przyczyny sporów pomiędzy Polakami na emigracji; wyjaśnia, dlaczego emigrację polistopadową określa się mianem Wielkiej Emigracji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje cele i działania księcia Adama Czartoryskiego na emigracji; porównuje cele organizacji spiskowych powstałych na ziemiach polskich po klęsce powstania listopadowego; ocenia skuteczność działań podejmowanych przez działaczy emigracyjnych i konspirację na ziemiach polskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia ugrupowanie emigracyjne, w którym wcześniej działał Tadeusz Krępowiecki; przedstawia działalność kaliszzan na emigracji

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
15. Ziemie zaboru pruskiego i austriackiego w latach 1815–1846	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozwój gospodarczy Wielkiego Księstwa Poznańskiego w I połowie XIX w.; wymienia prawa narodowe Polaków w Wielkim Księstwie Poznańskim; wymienia przyczyny i skutki powstania krakowskiego; pokazuje na mapie tereny objęte powstaniem krakowskim i rabacją galicyjską oraz obszar Wielkiego Księstwa Poznańskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia organy władzy w Wielkim Księstwie Poznańskim powstałe po kongresie wiedeńskim; wymienia organy władzy w Wolnym Mieście Krakowie; przedstawia program społeczno-gospodarczy władz powstania krakowskiego; wyjaśnia, co to była rabacja galicyjska 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego rok 1830 był cezurą w polityce władz pruskich wobec Wielkiego Księstwa Poznańskiego; wyjaśnia, jaką rolę w rozwoju gospodarczym Wielkiego Księstwa Poznańskiego odegrały Kasyno i Bazar; przedstawia relacje między wsią a dworem w Galicji i wyjaśnia ich wpływ na wybuch rabacji galicyjskiej; porównuje sytuację gospodarczą w Wielkim Księstwie Poznańskim i Galicji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego rabacja galicyjska przyczyniła się do klęski powstania krakowskiego; wyjaśnia, jaki był stosunek władz austriackich do rabacji galicyjskiej; wyjaśnia, co wpłynęło na różnice w rozwoju gospodarczym Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Galicji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego postać Jakuba Szeli była i jest inspiracją dla współczesnych twórców (pisarzy, dramaturgów itp.) przedstawia wydarzenia z kolejnych lat, w których Bazar w Poznaniu miał swój udział; wyjaśnia, jaką funkcję Bazar pełnił współcześnie
16. Ziemie polskie i Polacy podczas Wiosny Ludów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie miejsca starć oddziałów polskich z wojskami pruskimi w 1848 r.; wymienia trwałe skutki Wiosny Ludów w Wielkim Księstwie Poznańskim; wymienia skutki Wiosny Ludów dla Polaków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przebieg wydarzeń związanych z Wiosną Ludów w Wielkim Księstwie Poznańskim; przedstawia działania Polaków w Galicji w okresie Wiosny Ludów; przedstawia udział Polaków w wydarzeniach Wiosny Ludów w Europie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje działalność Ligi Polskiej; przedstawia, co wpływało na stosunek Austriaków do polskich żądań w okresie Wiosny Ludów; wyjaśnia, w jaki sposób Wiosna Ludów w Galicji wpłynęła na stosunki między wsią a dworem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na stosunek liberałów niemieckich i władz pruskich do polskich dążeń narodowych w Wielkim Księstwie Poznańskim; wyjaśnia, w jaki sposób Wiosna Ludów w Galicji wpłynęła na stosunki między Polakami a Ukraińcami; ocenia, czy Wiosna Ludów poprawiła położenie Polaków pod zaborami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia, w jaki sposób inne narody zapamiętały i upamiętniły Polaków walczących u ich boku w okresie Wiosny Ludów
17. Kultura polska w pierwszej połowie XIX w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przedsięwzięcia arystokracji polskiej w dziedzinie kultury w I połowie XIX w.; wymienia głównych twórców na ziemiach polskich i na emigracji; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę uniwersytetów i liceum w Krzemieńcu w rozwoju oświaty; wyjaśnia, na czym polegał spór klasyków z romantykami; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego arystokracja polska w I połowie XIX w. podejmowała inicjatywy w sferze kultury; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, rolę Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Warszawie, Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk oraz Ossolineum; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy przedsięwzięcia kulturalne arystokracji z I połowie XIX w. są ważne także współcześnie dla kultury polskiej;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie miasta, które były ośrodkami kultury na ziemiach polskich; • wyjaśnia, na czym polegała idea mesjanizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na przykładowych zabytkach cechy klasycyzmu i neogotyku; • przedstawia rolę miast jako ośrodków kultury na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę, jaką odegrały uniwersytety i liceum w Krzemieńcu w rozwoju kultury i nauki; • przedstawia realizację założeń klasycznych i romantycznych w literaturze; • przedstawia rolę emigracji polistopadowej i Paryża w rozwoju kultury polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia realizację założeń klasycznych i romantycznych w tekstach kultury; • wyjaśnia genezę stylu dworskowego w architekturze polskiej i podaje przykłady budowl w tym stylu 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę prac Joachima Lelewela dla rozwoju historiografii
III. Europa i świat w epoce rozwoju cywilizacji przemysłowej (od połowy XIX w. do 1914 r.)					
18. Zjednoczenie Włoch i zjednoczenie Niemiec	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia etapy jednoczenia Włoch w II połowie XIX w. i pokazuje je na mapie; • wymienia etapy jednoczenia Niemiec w II połowie XIX w. i pokazuje je na mapie; • wymienia postanowienia konstytucji Cesarstwa Niemieckiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę Królestwa Sardynii i Camilla Cavoura w procesie jednoczenia Włoch; • przedstawia rolę Prus i Ottona von Bismarcka w procesie jednoczenia Niemiec; • uzasadnia, że Cesarstwo Niemieckie było państwem federacyjnym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Królestwo Sardynii odgrywało przewodnią rolę w procesie zjednoczenia Włoch; • wyjaśnia, dlaczego Prusy odgrywały przewodnią rolę w procesie zjednoczenia Niemiec; • porównuje proces jednoczenia Włoch i Niemiec w II połowie XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia pozycję monarchii habsburskiej na scenie niemieckiej w XIX w.; • charakteryzuje problemy, z którymi musiały sobie poradzić zjednoczone Włochy; • wyjaśnia, w jaki sposób powstanie dwóch nowych państw wpłynęło na sytuację w Europie; • wyjaśnia, dlaczego używa się określenia, że Niemcy zostały zjednoczone „krwią i żelazem” 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia, jak Włosi upamiętnili Wiktora Emanuela II; • przedstawia, jaką rolę odgrywa ta budowla wspólnie
19. Francja i Wielka Brytania. Demokracja ustrojów politycznych w drugiej połowie XIX w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia postanowienia konstytucji francuskiej z 1875 r.; • wyjaśnia, dlaczego doszło do wybuch Komuny Paryskiej; • przedstawia zmiany w prawie wyborczym w Wielkiej Brytanii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przemiany ustrojowe, które miały miejsce we Francji w II połowie XIX w.; • wyjaśnia, jak postanowienia konstytucji z 1875 r. wpływały na funkcjonowanie władz III Republiki; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje politykę zagraniczną Napoleona III; • przedstawia, jak przebudowano Paryż w II połowie XIX w.; • przedstawia program Komuny Paryskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje politykę wewnętrzną Napoleona III; • wyjaśnia, dlaczego zdecydowano się na przebudowę Paryża w II połowie XIX w.; • ocenia skuteczność polityki zagranicznej Napoleona III; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje metody walki sufrażystek o prawa wyborcze; • wyjaśnia, czym różni się sufrażystki od sufrażetek;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		<ul style="list-style-type: none"> przedstawia system partyjny w Wielkiej Brytanii 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co przyczyniało się do wzrostu roli i znaczenia Izby Gmin w parlamencie angielskim; charakteryzuje dążenia emancypacyjne kobiet 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny upadku II Cesarstwa; przedstawia stosunek władz III Republiki do Kościoła katolickiego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia przywódczynię walki o prawa kobiet w Kanadzie (pomnik przed budynkiem Parlamentu w Ottawie) lub w innym kraju na przełomie XIX i XX w.
20. Ideologie i ruchy polityczne w drugiej połowie XIX stulecia	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia nurty w ruchu socjalistycznym i ich główne założenia; wymienia główne założenia ideologii nacjonalistycznej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki, które przyczyniły się do powstania nowoczesnych narodów; wymienia główne założenia społecznej nauki Kościoła; wyjaśnia pojęcie syjonizm 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia czynniki, które doprowadziły do ukształtowania się ideologii nacjonalistycznej; wyjaśnia pojęcia: szowinizm, rasizm; porównuje nurty w ideologii socjalistycznej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację Żydów w II połowie XIX w.; przedstawia cechy partii politycznych powstałych w II połowie XIX w.; przedstawia rolę Międzynarodówek 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> porównuje poglądy Michaiła Bakunina, Piotra Kropotkina i Pierre'a Josepha Proudhona
21. Stany Zjednoczone Ameryki w drugiej połowie XIX w.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia różnice w rozwoju gospodarczym między Północą a Południem; wymienia przykładowe przyczyny i skutki wojny secesyjnej; wyjaśnia pojęcia: abolicjonizm i segregacja rasowa 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę kolei i emigracji w rozwoju gospodarczym Stanów Zjednoczonych; wyjaśnia, w jaki sposób różnice gospodarcze między Północą a Południem przekładały się na różnice w polityce wewnętrznej; wyjaśnia znaczenie XIII i XV poprawki do konstytucji Stanów Zjednoczonych 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia metody powiększania stref wpływów Stanów Zjednoczonych w II połowie XIX w.; wyjaśnia, dlaczego wybór Abrahama Lincolna na prezydenta doprowadził do secesji stanów południowych; wyjaśnia, jakie czynniki ułatwiły zwycięstwo Unii w wojnie secesyjnej; przedstawia trudności, z którymi borykała się Konfederacja w czasie wojny secesyjnej; charakteryzuje położenie byłych niewolników w stanach południowych po wojnie secesyjnej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje ekspansję wewnętrzną Stanów Zjednoczonych; wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja międzynarodowa wpływała na przebieg wojny secesyjnej; wyjaśnia znaczenie bitwy pod Gettysburgiem; przedstawia informacje o dowódcach Unii i Konfederacji z czasów wojny secesyjnej; charakteryzuje ekspansję kolonialną Stanów Zjednoczonych na przełomie XIX i XX w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia pozostałości po wojnie secesyjnej w stosunkach wewnętrznych w Stanach Zjednoczonych w XX i XXI w.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
22. Rosja, Niemcy i Austro-Węgry w drugiej połowie XIX i na początku XX w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia reformy wprowadzone w Rosji po klęsce w wojnie krymskiej; wymienia przykładowe skutki rewolucji 1905 r. w Rosji; wyjaśnia, na czym polegała polityka kulturkampfu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny rewolucji 1905 r. w Rosji; wymienia organizacje opozycyjne działające w Rosji w II połowie XIX w. i ich cele; przedstawia różnice między krajami austriackimi a węgierskimi monarchii habsburskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia cele polityki wewnętrznej kanclerza Ottona von Bismarcka i metody ich realizacji; wyjaśnia, dlaczego Austria przekształciła się w monarchię dualistyczną; porównuje cele i programy partii opozycyjnych w Rosji w II połowie XIX w.; przedstawia możliwości działania opozycji w Rosji w II połowie XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia politykę Ottona von Bismarcka wobec socjalistów i jej konsekwencje; porównuje politykę wobec mniejszości narodowych w krajach austriackich i węgierskich monarchii habsburskiej; ocenia trwałość reform przeprowadzonych w ramach odwilży posewastopolskiej i w wyniku rewolucji 1905 r. w Rosji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje sytuację w Rosji, Niemczech i monarchii habsburskiej w II połowie XIX w., wskazując cechy wspólne i różnice w polityce wewnętrznej i zagranicznej tych państw
23. Ekspansja kolonialna mocarstw w Afryce i Azji	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny kolonii państw europejskich (Anglii, Francji, Niemiec, Włoch); wymienia przykładowe przyczyny ekspansji kolonialnej w II połowie XIX w.; definiuje pojęcia: kolonia, protektorat, dominium 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady terytoriów zależnych o statusie kolonii, protektoratu, dominium; przedstawia konflikty Wielkiej Brytanii związane z tworzeniem imperium kolonialnego; przedstawia stosunek Europejczyków do podbijanych ludów w Afryce i Azji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje związki między ekspansją kolonialną a sytuacją wewnętrzną mocarstw; porównuje sposób zarządzania posiadłościami zamorskimi przez Francję i Wielką Brytanię; porównuje stosunek państw europejskich do podbijanych ludów w Afryce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje tereny zajęte przez państwa europejskie w XV–XVI w. i w II połowie XIX w.; porównuje stosunek państw europejskich do podbijanych ludów w Azji; ocenia rolę mocarstw europejskich w rozwoju terenów afrykańskich i azjatyckich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Indie były zwane perłą Korony Brytyjskiej; wymienia państwa niepodległe na kontynencie afrykańskim; charakteryzuje ekspansję kolonialną Włochów w Afryce w XIX i początku XX w.
24. Państwa Dalekiego Wschodu u progu XX stulecia	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces wzrostu wpływów państw europejskich w Chinach w II połowie XIX w.; pokazuje na mapie strefy wpływów poszczególnych państw europejskich w Chinach; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia politykę izolacjonizmu w Chinach w połowie XIX w.; wyjaśnia, na czym polegała koncepcja polityki otwartych drzwi; przedstawia sytuację w Japonii w połowie XIX w.; wymienia przyczyny wojny rosyjsko-japońskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje powstanie tajpingów i bokserów; przedstawia okoliczności powstania republiki w Chinach; przedstawia efekty reform przeprowadzonych w Japonii w okresie rewolucji Meiji; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia reakcje Chińczyków na wzrost wpływów europejskich w ich państwie; przedstawia cele reform przeprowadzonych w Japonii w okresie rewolucji Meiji; porównuje sytuację w Chinach i Japonii w połowie XIX w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia niepodległe państwo w Indochinach; wyjaśnia, które z państw europejskich miało w nim wpływy

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia reformy przeprowadzone w Japonii w okresie rewolucji Meiji; wymienia skutki wojny rosyjsko-japońskiej 		<ul style="list-style-type: none"> przestawia przebieg wojny rosyjsko-japońskiej, pokazując na mapie miejsca najważniejszych bitew 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje działania Chińczyków i Japończyków w II połowie XIX w. 	
25. Konflikty międzynarodowe u schyłku XIX i na początku XX w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia płaszczyzny rywalizacji mocarstw w II połowie XIX i początkach XX wieku; wymienia państwa, które tworzyły trójprzymierze i trójporozumienie; przedstawia skutki wojen bałkańskich z początku XX w.; pokazuje na mapie zmiany terytorialne na Półwyspie Bałkańskim w II połowie XIX w. i początku XX w.; pokazuje na mapie tereny, na których Niemcy chcieli zwiększyć swoje wpływy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces kształtowania się trójprzymierza i trójporozumienia; wymienia zasady polityki zagranicznej Wielkiej Brytanii; przedstawia przyczyny wojen bałkańskich z początku XX w.; przedstawia zmiany w polityce zagranicznej Niemiec w II połowie XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie czynniki wpłynęły na zmianę układu sojuszy na przełomie XIX i XX w.; przedstawia proces rozpadu imperium osmańskiego w II połowie XIX w.; wyjaśnia pojęcie „kocioł bałkański” i daje przykłady wydarzeń na Półwyspie Bałkańskim, które potwierdzają zasadność takiego określenia; wyjaśnia, jaki wpływ na kształtowanie się trójporozumienia miała niemiecka polityka zagraniczna i kolonialna 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy zasady polityki zagranicznej Wielkiej Brytanii były wystarczające, żeby zapewnić jej bezpieczeństwo na przełomie XIX i XX w.; wyjaśnia rolę ruchu młodotureckiego w polityce tureckiej na początku XX w.; wskazuje związki między wojnami bałkańskimi a rywalizacją Rosji i Austro-Węgier oraz rozpadem imperium osmańskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym był sojusz trzech cesarzy oraz kiedy i z jakich przyczyn się rozpadł
26. Druga faza rewolucji przemysłowej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia nowe surowce, które pojawiły się w II połowie XIX w.; wymienia wynalazki, które wpłynęły na życie ludzi; wymienia przykładowych wynalazców z II połowy XIX w.; definiuje pojęcie monopol 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie codzienne ludzi; wymienia przykładowe odkrycia naukowe i ich odkrywców; przedstawia wpływ monopolizacji na życie gospodarcze w II połowie XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób nowe surowce i wynalazki przyczyniły się do rozwoju gospodarczego świata w II połowie XIX w.; wyjaśnia, dlaczego w II połowie XIX w. mówimy o „drugiej rewolucji przemysłowej”; przedstawia związki między rozwojem nauki a gospodarką 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, które wynalazki najbardziej zmieniły życie codzienne ludzi; ocenia zjawisko monopolizacji gospodarki z punktu widzenia producentów i konsumentów; przedstawia związki między rozwojem nauki a życiem codziennym ludzi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przykładowe zakłady przemysłowe, które powstały w II połowie XIX w. i przetrwały do czasów współczesnych; wyjaśnia, czy i jak w czasie swojej działalności zmieniły profil produkcji

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
27. Przemiany kulturowe drugiej połowy XIX i początków XX w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia nurty w sztuce II połowy XIX w. i przykładowych twórców każdego z tych nurtów; wymienia przykładowych pisarzy II połowy XIX w.; wymienia założenia filozofii pozytywistycznej; wymienia cechy kultury masowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki, które przyczyniły się do rozwoju kultury masowej; przedstawia przemiany życia społecznego; wyjaśnia, co przyczyniło się do rozwoju sportu w II połowie XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między poszczególnymi nurtami w sztuce II połowy XIX w.; przedstawia związki między zmianami w życiu gospodarczym i społecznym a rozwojem kultury masowej; wyjaśnia, dlaczego na II połowę XIX w. i początek XX w. są używane różne określenia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy sport można zaliczyć do kultury masowej; przedstawia różnice między kulturą wysoką a kulturą masową; charakteryzuje wpływ przemian społecznych na więzi rodzinne i stosunki międzyludzkie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje związki prac artysty z kulturą masową na przykładzie Henriego de Toulouse-Lautreca; przedstawia, czym różniły się igrzyska olimpijskie w starożytnej Grecji od wznowionych w końcu XIX w. igrzysk olimpijskich
IV. Polacy i ziemie polskie w drugiej połowie XIX i na początku XX w.					
28. Przemiany gospodarczo-społeczne na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia i pokazuje na mapie ośrodki przemysłowe na ziemiach polskich w II połowie XIX w.; wymienia nowe grupy społeczne, które powstały w społeczeństwie polskim w II połowie XIX w.; wymienia przyczyny i miejsca emigracji Polaków w II połowie XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia gałęzie przemysłu, które rozwinęły się na ziemiach polskich w II połowie XIX w.; porównuje model rodziny na wsi i w mieście w II połowie XIX w.; wyjaśnia, w jaki sposób emigracja w II połowie XIX w. wpływała na gospodarkę ziem polskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich pod zaborami; wyjaśnia, co wpłynęło na przemiany w strukturze społeczeństwa polskiego w II połowie XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w modelu rodziny wpływały na więzi społeczne; porównuje przyczyny i miejsca emigracji Polaków w I i II połowie XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia, jak poprawiły się warunki życia robotników w mieście i jak to wpłynęło na wygląd miasta; przedstawia na przykładzie koncepcję miasta-ogrodu, która pojawiła się w II połowie XIX w.
29. Powstanie styczniowe i represje popowstaniowe w zaborze rosyjskim	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia reformy Aleksandra Wielopolskiego; wyjaśnia, co spowodowało wybuch powstania styczniowego; wymienia rejon największego natężenia walk powstańczych i pokazuje je na mapie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia politykę Aleksandra II wobec Królestwa Polskiego w czasie odwilży posewastopolskiej; charakteryzuje okres dyktatury Romualda Traugutta; porównuje postanowienia dekretów uwłaszczeniowych wydanych przez władze powstańcze i cara; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia reakcje Polaków na politykę Aleksandra II wobec Królestwa Polskiego; przedstawia czynniki, które wpływały na wzrost nastrojów patriotycznych w Królestwie Polskim; porównuje poglądy „białych” i „czerwonych”; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na stanowiska państw zachodnich wobec powstania styczniowego; porównuje powstanie listopadowe i styczniowe; porównuje represje zastosowane przez cara wobec Polaków w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia konwencji Alvenslebena i wyjaśnia jej znaczenie dla przebiegu walk w trakcie powstania styczniowego; charakteryzuje działalność pozapartyjczną Leopolda Kronenberga

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia organy władz powstańczych; wymienia represje zastosowane przez cara wobec Polaków po klęsce powstania styczniowego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunek państw zachodnich do powstania styczniowego 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje politykę władz powstańczych w zależności od tego, czy przewagę w nich miało ugrupowanie „białych”, czy „czerwonych” 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia udział Polaków z innych zaborów i cudzoziemców w powstaniu styczniowym 	
30. Masowe ruchy polityczne na ziemiach polskich u schyłku XIX w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe partie polityczne powstałe w ramach ruchów ludowego, socjalistycznego i narodowego oraz ich przywódców i główne założenia programowe 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegał trójlojalizm; przedstawia program Bundu; przedstawia program Ligi Polskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje dwa nurty w polskim ruchu socjalistycznym; wymienia partie polityczne i działaczy związanych z każdym z nurtów w polskim ruchu socjalistycznym; przejawia, w których zaborach poszczególne ruchy i partie polityczne miały największe poparcie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy zwolennicy trójlojalizmu dbali o interesy narodowe Polaków; wyjaśnia, dlaczego endecja ma największe poparcie w zaborze pruskim, partie socjalistyczne – w Królestwie Polskim, a partie ludowe w Galicji; porównuje program Ligi Polskiej i endecji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Stronnictwo Ludowe zmieniło nazwę na Polskie Stronnictwo Ludowe; wymienia partie polskie działające w XX w. i obecnie, które wywodzą się z partii politycznych powstałych na ziemiach polskich w II połowie XIX w.
31. Zabór austriacki w latach 1861–1914	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia autonomiczne organy władzy w Galicji i ich kompetencje; wyjaśnia podłoże konfliktów społecznych na wsi galicyjskiej; wyjaśnia, jak autonomia w Galicji wpływała na rozwój kultury polskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje zależności między władzami autonomicznymi a władzami centralnymi; przedstawia poglądy stańczyków; przedstawia narodowe żądania Ukraińców; wyjaśnia, jak autonomia w Galicji wpływała na rozwój tożsamości narodowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia dążenia do reformy prawa wyborczego; wyjaśnia podłoże konfliktu polsko-ukraińskiego w Galicji Wschodniej; charakteryzuje mniejszość żydowską w Galicji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, kogo uprzywilejowało kurialne prawo wyborcze; wyjaśnia, co wpłynęło na zmianę układu politycznego w Galicji na przełomie XIX i XX w.; wyjaśnia, dlaczego Galicję nazywano „polskim Piemontem” 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje działalność Aleksandra Wielopolskiego i Agenora Gołuchowskiego; wyjaśnia, dlaczego Agenor Gołuchowski uzyskał poparcie Polaków dla swoich działań, a Aleksander Wielopolski nie
32. Polacy pod panowaniem niemieckim w drugiej połowie XIX i na początku XX stulecia	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia działania władz pruskich podejmowane w ramach polityki kulturkampfu w zaborze pruskim; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaki był cel polityki kulturkampfu w zaborze pruskim; przedstawia cele i działalność Hakaty; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje cele polityki władz pruskich (niemieckich) wobec Polaków w II połowie XIX w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia skuteczność działań podejmowanych przez władze pruskie (niemieckie) i Polaków w II połowie XIX w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje możliwości i efekty działania posłów polskich w parlamentach państw zaborczych

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia cele i działalność Komisji Kolonizacyjnej; wymienia działania Polaków, które miały na celu obronę przed polityką germanizacyjną 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie możliwości obrony swych praw i interesów mieli Polacy w Niemczech; przedstawia działania zmierzające do kształtowania polskiej tożsamości narodowej na terenie Pomorza, Mazur, Warmii i Śląska 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia działania, które miały zwiększyć odsetek ludności niemieckiej we wschodnich prowincjach Cesarstwa Niemieckiego; wyjaśnia, dlaczego w zaborze pruskim był możliwy solidaryzm społeczny 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co utrudniało kształtowanie polskiej tożsamości narodowej na Warmii, Mazurach, Pomorzu i Śląsku; wyjaśnia, jaki był cel prowadzenia działań w duchu solidaryzmu społecznego 	
33. Zabór rosyjski na przełomie XIX i XX w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia program pozytywistów warszawskich; wymienia skutki rewolucji 1905 r. w Królestwie Polskim; wymienia grupy społeczne, które przystąpiły do strajków w trakcie rewolucji 1905 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na nastroje społeczne w Królestwie Polskim na początku XX w.; przedstawia przyczyny rewolucji 1905 r. w Królestwie Polskim; przedstawia cele poszczególnych grup społecznych, które przystąpiły do strajków w trakcie rewolucji 1905 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przebieg rewolucji 1905 r. w Królestwie Polskim; przedstawia stosunek różnych ugrupowań politycznych w Królestwie Polskim do rewolucji 1905 r.; charakteryzuje politykę władz rosyjskich wobec Królestwa Polskiego po stłumieniu rewolucji 1905 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób wydarzenia w Rosji z początku XX w. wpływały na sytuację w Królestwie Polskim; przedstawia przebieg rewolucji 1905 r. w Królestwie Polskim; przedstawia stosunek różnych ugrupowań politycznych w Królestwie Polskim do rewolucji 1905 r.; ocenia trwałość zmian, które zaszły w Królestwie Polskim w wyniku rewolucji 1905 r.; charakteryzuje politykę władz rosyjskich wobec Królestwa Polskiego po stłumieniu rewolucji 1905 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje „noc paskiewiczowską” z „nocą apuchtinowską”
34. Polacy wobec zbliżającej się wojny	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia orientacje polityczne istniejące na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego powstał Związek Walki Czynnej, i przedstawia, na jakim terenie działał; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego poszczególni przywódcy decydowali się na opowiedzenie się po stronie Rosji lub Austrii w przewidywanej wojnie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak sytuacja na Bałkanach na początku XX w. wpłynęła na nastroje społeczeństwa polskiego w Galicji i stosunek władz austriackich do polskich organizacji paramilitarnych działających na jej terenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia, kiedy wcześniej w działalności Polaków w Galicji pojawiła się koncepcja trialistyczna (przekształcenie monarchii habsburskiej w Austro-Węgry-Polskę)

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia ugrupowania i osoby je tworzące; wymienia przykładowe organizacje paramilitarne powstałe na ziemiach polskich przed I wojną światową; formułuje główny cel działania organizacji paramilitarnych 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych; przedstawia inne, poza militarnymi, cele działania polskich organizacji paramilitarnych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Austriacy akceptowali istnienie polskich organizacji paramilitarnych w Galicji przed I wojną światową 		
35. Polska kultura i obyczajowość przełomu XIX i XX stulecia	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia cechy pozytywizmu w kulturze; wymienia najważniejsze cechy kultury okresu Młodej Polski; wymienia przykładowych artystów polskich II połowy XIX i początku XX w.; przedstawia osiągnięcia naukowe Polaków w II połowie XIX i na początku XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe dzieła sztuki lub zabytki architektury i przyporządkowuje je do poszczególnych stylów; przedstawia rozwój kultury masowej na ziemiach polskich; wyjaśnia, w jaki sposób Polacy z różnych zaborów współpracowali i wspierali się wzajemnie; wyjaśnia, w jaki sposób kultura łączyła Polaków ponad zaborami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę przykładowych artystów w kulturze polskiej II połowy XIX i początku XX w.; na konkretnych przykładach wskazuje cechy charakterystyczne stylów w sztuce i architekturze; wyjaśnia, co wpływało na rozwój kultury masowej na ziemiach polskich; przedstawia zmianę pozycji kobiet w społeczeństwie polskim na przełomie XIX i XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rozwój szkolnictwa na ziemiach polskich w II połowie XIX w.; przezwycięża wkład Polaków w badanie Syberii; przedstawia rolę historii w twórczości artystów polskich w II połowie XIX i na początku XX w.; wyjaśnia, dlaczego Kraków nazywano „Polskimi Atenami” 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia osiągnięcia Polaków w II połowie XIX i na początku XX w. poza kontynentem europejskim i Rosją
V. Polska, Europa i świat w okresie Wielkiej Wojny					
36. Działania zbrojne i polityka międzynarodowa w latach 1914–1917	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia bezpośrednie przyczyny I wojny światowej; wymienia państwa walczące po stronie państw ententy i państw centralnych; wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze bitwy I wojny światowej z lat 1914–1916 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia nowe rodzaje broni użyte w czasie I wojny światowej; wyjaśnia, co oznaczają pojęcia: wojna pozycyjna, wojna totalna; uzasadnia, że działania wojenne na froncie zachodnim miały charakter wojny pozycyjnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia cele i konsekwencje realizacji przez Niemców planu Schlieffena; wyjaśnia, dlaczego kolejne państwa przyłączały się do państw centralnych lub ententy; przedstawia przebieg działań wojennych na morzu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przebieg działań wojennych na Półwyspie Bałkańskim i froncie włoskim; wyjaśnia cele kolejnych ofensyw podejmowanych przez państwa walczące; wyjaśnia, w jaki sposób nowe rodzaje broni wpłynęły na prowadzone działania wojenne; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia różne formy i znaczenie działań propagandowych w czasie I wojny światowej; przedstawia, do jakich działań wykorzystywano zwierzęta w czasie I wojny światowej

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
			<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak wojna wpływała na życie codzienne ludności 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę kolonii i ich mieszkańców w czasie I wojny światowej 	
37. Dwie rewolucje i wojna domowa w Rosji	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej; • wymienia przyczyny i skutki rewolucji październikowej; • wymienia dekrety wprowadzone przez władze bolszewickie; • wymienia organy władzy bolszewików; • wyjaśnia, kim byli biali i czerwoni 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia plany przekształceń ustrojowych w Rosji proponowane przez bolszewików, mienszewików, kadetów; • charakteryzuje rządy bolszewików w Rosji; • przedstawia zasady komunizmu wojennego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację w Rosji w pierwszych latach wojny i wskazuje jej wpływ na wybuch rewolucji lutowej; • wyjaśnia, na czym polegała dwuwładza w Rosji po rewolucji lutowej; • charakteryzuje wojnę domową w Rosji 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co ułatwiło bolszewikom dokonanie przewrotu (rewolucja październikowa); • przedstawia znaczenie dekretów wprowadzonych przez władze bolszewickie; • przedstawia stosunek państw ententy do przemian zachodzących w Rosji w latach 1917–1922 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co to była „Dziecięca arka”
38. Sprawa polska podczas I wojny światowej	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia dokumenty, w których była mowa o powstaniu niepodległego państwa polskiego, i ich najważniejsze postanowienia; • wymienia przykładowe działania Komitetu Narodowego Polskiego i Legionów Polskich; • pokazuje na mapie miejsca bitew, w których brały udział polskie formacje zbrojne 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany w stanowisku Niemiec i Austro-Węgier oraz Rosji wobec kwestii odzyskania przez Polskę niepodległości; • wyjaśnia przyczyny zmian stanowiska państw zaborczych wobec kwestii odzyskania przez Polskę niepodległości; • wyjaśnia, co to była Błękitna Armia 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny wydania aktu 5 listopada; • charakteryzuje politykę państw centralnych na okupowanych terenach Królestwa Polskiego; • przedstawia rolę Komitetu Narodowego Polskiego w odzyskaniu przez Polskę niepodległości; • przedstawia szlak bojowy Legionów Polskich 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę Naczelnego Komitetu Narodowego; • ocenia znaczenie aktu 5 listopada dla odzyskania przez Polskę niepodległości; • wyjaśnia, co wpływało na stosunek państw ententy do kwestii odzyskania przez Polskę niepodległości; • przedstawia udział Polaków w wojnie u boku Rosji 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia udział Polek w walkach o odzyskanie niepodległości w czasie I wojny światowej
39. Zakończenie I wojny światowej	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia postanowienia pokoju brzeskiego; • pokazuje na mapie miejsca bitew z lat 1917–1918; • przedstawia sytuację Turcji w ostatnich latach wojny 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego udział w wojnie Stanów Zjednoczonych był ważny dla państw ententy; • charakteryzuje trudności gospodarcze i polityczne Niemiec i Austro-Węgier jesienią 1918 r.; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Stany Zjednoczone przystąpiły do wojny po stronie państw ententy; • wyjaśnia, dlaczego bolszewicka Rosja zdecydowała się na podpisanie pokoju brzeskiego; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia konsekwencje trudnej sytuacji politycznej Niemiec i Austro-Węgier jesienią 1918 r.; • przedstawia sytuację Rumunii w ostatnich latach wojny; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia próbę zawarcia separatystycznego pokoju przez Austro-Węgry

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		<ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację Bułgarii w ostatnich latach wojny 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia konsekwencje trudnej sytuacji gospodarczej Niemiec i Austro-Węgier jesienią 1918 r. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego rok 1917 można uznać za przełomowy w czasie I wojny światowej 	
40. Odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 r.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia działalność Rady Regencyjnej jesienią 1918 r.; przedstawia rolę Józefa Piłsudskiego w budowaniu struktur polskiego państwa w 1918 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia program i działania rządu Jędrzeja Moraczewskiego; przedstawia proces kształtowania się polskich władz lokalnych – Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej, Polskiej Komisji Likwidacyjnej, Naczelnej Rady Ludowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje programy rządów Ignacego Daszyńskiego i Jędrzeja Moraczewskiego; wyjaśnia, jak wielonarodowy charakter Galicji wpływał na sytuację na tym terenie jesienią 1918 r.; przedstawia proces kształtowania się władz polskich w zaborze pruskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności powstania Republiki Tarnobrzeskiej i program jej twórców; wyjaśnia, jaką rolę odgrywały lokalne ośrodki władzy na ziemiach polskich; wyjaśnia, jak wielonarodowy charakter Śląska Cieszyńskiego wpływał na sytuację na tym terenie jesienią 1918 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia ośrodki władzy tworzone na ziemiach polskich przez Socjaldemokrację Królestwa Polskiego i Litwy jesienią 1918 r.; wyjaśnia, jaki był cel tworzenia tych ośrodków władzy
VI. Europa i świat w okresie międzywojennym					
41. Ukształtowanie się ładu wersalsko-waszyngtońskiego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze postanowienia traktatu wersalskiego; pokazuje na mapie państwa, które powstały po I wojnie światowej; wymienia przykładowe problemy związane utrzymaniem ładu wersalskiego; wymienia cele i najważniejsze organy Ligi Narodów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie najważniejsze zmiany terytorialne, które wprowadzono na mocy traktatu wersalskiego; wyjaśnia znaczenie pojęć: ładu wersalski i ładu waszyngtoński; wyjaśnia, co było największą słabością Ligi Narodów; przedstawia stosunek Niemców do postanowień traktatu wersalskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stanowiska państw ententy wobec powojennego losu Niemiec; wymienia postanowienia traktatów pokojowych zawartych z pozostałymi państwami centralnymi; wyjaśnia, w jaki sposób postanowienia traktatu wersalskiego były kompromisem różnych stanowisk państw zwycięskich; wymienia przykładowe inicjatywy i działania Ligi Narodów; wskazuje słabości Ligi Narodów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stanowiska państw ententy wobec powojennego losu pozostałych państw centralnych; wyjaśnia, w jaki sposób postanowienia pozostałych traktatów pokojowych były kompromisem różnych stanowisk państw zwycięskich; ocenia szanse trwałości ładu wersalskiego i ładu waszyngtońskiego; przedstawia problemy mniejszości narodowych; charakteryzuje mocne strony Ligi Narodów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę geografów w ustalaniu granic po I wojnie światowej

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
42. Przemiany społeczne i gospodarcze po I wojnie światowej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe skutki gospodarcze I wojny światowej; wymienia państwa, które mogły najbardziej odczuć skutki I wojny światowej; przedstawia zmianę pozycji kobiet w społeczeństwach europejskich po I wojnie światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe skutki społeczne I wojny światowej; wyjaśnia, które państwa i dlaczego mogły najbardziej odczuć skutki I wojny światowej; wyjaśnia, co wpłynęło na zmianę pozycji kobiet w społeczeństwach europejskich po I wojnie światowej; wymienia zmiany, które zaszły w koloniach w wyniku I wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany w strukturze demograficznej państw po I wojnie światowej; wyjaśnia, co poza działaniami wojennymi wpłynęło na te zmiany 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak Wielka Wojna wpłynęła na relacje rodzinne; przedstawia bilans I wojny światowej; wyjaśnia, w jaki sposób Wielka Wojna wpłynęła na mieszkańców kolonii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia odbicie przeżyć związanych z doświadczeniami Wielkiej Wojny w dziełach kultury; porównuje sposoby walki i konsekwencje epidemii grypy hiszpanki po I wojnie światowej z sytuacją związaną z obecną epidemią COVID-19
43. Wieki kryzys gospodarczy 1929–1935	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe działania Franklina Delano Roosevelta, które miały na celu poprawienie sytuacji gospodarczej w Stanach Zjednoczonych; wymienia przykładowe przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego; wymienia najważniejsze skutki wielkiego kryzysu gospodarczego na świecie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia konsekwencje krachu na giełdzie nowojorskiej; charakteryzuje program Nowego Ładu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje zależności między różnymi aspektami sytuacji gospodarczo-społecznej w Stanach Zjednoczonych lat 20. XX w. a wielkim kryzysem gospodarczym; porównuje dwie drogi wyjścia z kryzysu – liberalizm i interwencjonizm; przedstawia bezpośrednie skutki wielkiego kryzysu gospodarczego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego wielki kryzys gospodarczy objął prawie cały świat; wyjaśnia, dlaczego wielki kryzys gospodarczy dotknął głębiej rolnictwo i kraje rolnicze; przedstawia długofalowe skutki wielkiego kryzysu gospodarczego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób akt o prohibicji wpłynął na sytuację gospodarczo-społeczną w Stanach Zjednoczonych w okresie wielkiego kryzysu; wyjaśnia, dlaczego wielki kryzys gospodarczy był w niewielkim stopniu odczuwany w ZSRS i Hiszpanii
44. Niemcy i państwo sowieckie w latach 20. XX w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia organy władzy Republiki Weimarskiej i ich przykładowe kompetencje; wymienia problemy wewnętrzne Republiki Weimarskiej; przedstawia założenia Nowej Polityki Ekonomicznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie układu w Rapallo i traktatów lokarneskich dla pozycji międzynarodowej Niemiec; przedstawia proces przejmowania władzy w Rosji przez Stalina 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób Niemcy przezwyciężyły problemy gospodarcze; porównuje gospodarkę komunizmu wojennego i Nową Politykę Ekonomiczną; przedstawia pozycję międzynarodową Rosji w latach 20. XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co przyczyniło się do braku stabilności sytuacji wewnętrznej w Niemczech; przedstawia rolę Kominternu w polityce zagranicznej Związku Sowieckiego; porównuje pozycję międzynarodową Republiki Weimarskiej i Rosji Sowieckiej w latach 20. XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przejawia proces przyłączania do Rosji Sowieckiej niepodległych państw, które powstały na Kaukazie (np. Gruzji)

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
45. System faszystowski we Włoszech	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia trudności gospodarcze Włoch po I wojnie światowej; wymienia założenia ideologii faszystowskiej; pokazuje na mapie tereny ekspansji Włoch faszystowskich; podaje przykłady kontroli państwa nad życiem obywateli 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia trudności polityczne Włoch po I wojnie światowej; przedstawia proces przejmowania władzy przez Benita Mussoliniego; charakteryzuje politykę gospodarczą Mussoliniego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Włosi byli niezadowoleni z postanowień traktatów pokojowych po I wojnie światowej; wyjaśnia, dlaczego Mussolini zyskał poparcie Włochów; charakteryzuje stosunki między państwem włoskim a Kościołem; charakteryzuje politykę zagraniczną faszystowskich Włoch 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje politykę Mussoliniego wobec mniejszości narodowych; uzasadnia, że państwo włoskie za rządów Mussoliniego było państwem totalitarnym; wyjaśnia, które instytucje w państwie włoskim były w miarę niezależne od Mussoliniego; wyjaśnia rolę propagandy w państwie włoskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób Benito Mussolini nawiązywał do tradycji imperium rzymskiego
46. System stalinowski w Związku Sowieckim	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia organy władzy w Związku Sowieckim; wymienia założenia gospodarki centralnie planowanej; wyjaśnia, co to była wielka czystka; wymienia cechy socrealizmu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje represje wobec ludności stosowane przez władze w okresie rządów Stalina; wyjaśnia przyczyny represji różnych grup ludności w państwie sowieckim; przedstawia przykłady działań propagandowych w ZSRS 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia konsekwencje industrializacji i kolektywizacji przeprowadzanej w Związku Sowieckim; charakteryzuje politykę zagraniczną Związku Sowieckiego w latach 30. XX w.; przedstawia rolę i środki stosowane przez propagandę w ZSRS 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę propagandy i sztuki w kształtowaniu wizerunku przywódcy i państwa sowieckiego; uzasadnia, że Związek Sowiecki był państwem totalitarnym; ocenia, czy założenia gospodarki komunistycznej (kolektywizacja, gospodarka nakazowo-rozdzielcza itp.) faktycznie doprowadziły do rozwoju gospodarczego Związku Sowieckiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia symbolikę, która pojawia się w propagandzie Związku Sowieckiego; wymienia inwestycje Związku Sowieckiego wykonywane przez więźniów łagrów i przedstawia ich rolę
47. Powstanie III Rzeszy i system nazistowski w Niemczech	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia założenia ideologii nazistowskiej; przedstawia okoliczności objęcia przez Adolfa Hitlera funkcji kanclerza; wymienia cechy państwa totalitarnego na przykładzie III Rzeszy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia cel uchwalenia ustaw norymberskich; przedstawia wydarzenia określone jako noc kryształowa; przedstawia politykę NSDAP wobec przeciwników politycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia walkę o władzę w łonie NSDAP; charakteryzuje politykę władz III Rzeszy wobec Żydów; wskazuje związki między ideologią nazistowską a polityką wobec Żydów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Hitlera poparły różne grupy społeczne w Niemczech; charakteryzuje politykę gospodarczą III Rzeszy; uzasadnia, że III Rzesza była państwem totalitarnym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę Josepha Goebbelsa jako ministra propagandy III Rzeszy; wyjaśnia, w jaki sposób ideologia nazistowska znajdowała odzwierciedlenie w sztuce III Rzeszy

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
48. Różne formy systemów niedemokratycznych. Autorytaryzm	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy państwa autorytarnego; przedstawia cechy państwa autorytarnego na przykładzie Hiszpanii i Japonii; porównuje reżimy autorytarne w Hiszpanii i Japonii; wymienia przywódców tych państw 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny kryzysu demokracji w dwudziestoleciu międzywojennym; przedstawia cechy państwa autorytarnego na przykładzie Jugosławii, Węgier i Turcji; porównuje reżimy autorytarne w Jugosławii, Turcji i na Węgrzech; wymienia przywódców tych państw 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ traktatów pokojowych po I wojnie światowej i wielkiego kryzysu gospodarczego na kryzys demokracji; przedstawia cechy państwa autorytarnego na przykładzie Portugalii i Bułgarii; porównuje reżimy autorytarne w Portugalii i Bułgarii; wymienia przywódców tych państw 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje kryzys demokracji w dwudziestoleciu międzywojennym; porównuje państwa autorytarne i totalitarne; przedstawia cechy państwa autorytarnego na przykładzie Austrii i Rumunii; porównuje reżimy autorytarne w Austrii i Rumunii; wymienia przywódców tych państw 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje reżimy autorytarne w republikach bałtyckich
49. Demokratyczne państwa Zachodu: Francja, Wielka Brytania i Stany Zjednoczone	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację gospodarczą Francji w dwudziestoleciu międzywojennym; przedstawia stosunki francusko-niemieckie w dwudziestoleciu międzywojennym; pokazuje na mapie obszary ekspansji Stanów Zjednoczonych w dwudziestoleciu międzywojennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces kształtowania się Brytyjskiej Wspólnoty Narodów; porównuje stosunek Francji i Wielkiej Brytanii do Niemiec po I wojnie światowej; przedstawia drogę Irlandii do odzyskania niepodległości w XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Francja prowadziła aktywną politykę w Europie Środkowo-Wschodniej; charakteryzuje sytuację gospodarczą Wielkiej Brytanii w dwudziestoleciu międzywojennym; charakteryzuje politykę zagraniczną Stanów Zjednoczonych w dwudziestoleciu międzywojennym; wymienia problemy wewnętrzne Stanów Zjednoczonych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje scenę polityczną we Francji w dwudziestoleciu międzywojennym; charakteryzuje scenę polityczną Wielkiej Brytanii w dwudziestoleciu międzywojennym; porównuje scenę polityczną we Francji i Wielkiej Brytanii w dwudziestoleciu międzywojennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny zmiany polityki migracyjnej Stanów Zjednoczonych w dwudziestoleciu międzywojennym w porównaniu z XIX w.
50. Ku wojnie – rozpad systemu wersalsko-waszyngtońskiego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia działania III Rzeszy mające na celu militaryzację państwa; pokazuje na mapie rozrost terytorialny III Rzeszy; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia ekspansję III Rzeszy w drugiej połowie lat 30. XX w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia działania III Rzeszy, które łamały postanowienia traktatu wersalskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co ułatwiło Niemcom łamanie postanowień traktatu wersalskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia udział Polaków w wojnie domowej w Hiszpanii;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia paktu Ribbentrop-Mołotow; pokazuje na mapie tereny ekspansji Japonii 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces kształtowania się osi Rzym–Berlin–Tokio; przedstawia politykę państw zachodnich wobec III Rzeszy 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia ekspansję Japonii na Dalekim Wschodzie; wymienia przyczyny i skutki wojny domowej w Hiszpanii; wyjaśnia znaczenie paktu Ribbentrop-Mołotow 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie paktu antykominternowskiego i paktu stalowego dla powstania osi Rzym–Berlin–Tokio; ocenia, czy polityka państw zachodnich wobec III Rzeszy przyniosła oczekiwane efekty; przedstawia przebieg wojny domowej w Hiszpanii 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia odbicie konfliktów z lat 30. XX w. (do wybuchu II wojny światowej) w literaturze i sztuce
51. Kultura i nauka okresu międzywojennego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przezwycięża wpływ postępu technicznego na życie codzienne ludzi; wymienia przykładowych artystów tworzących w dwudziestoleciu międzywojennym; przedstawia tematykę literatury dwudziestolecia międzywojennego i wymienia przykładowych pisarzy tego okresu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przezwycięża wpływ postępu technicznego na rozwój kultury; przedstawia rozwój kinematografii w dwudziestoleciu międzywojennym; wymienia przykładowych artystów tworzących w dwudziestoleciu międzywojennym i przypisuje ich do odpowiednich nurtów w sztuce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co przyczyniło się do rozwoju kultury masowej w dwudziestoleciu międzywojennym; wymienia cechy nowych nurtów w sztuce i architekturze w dwudziestoleciu międzywojennym; wymienia przykładowe dzieła sztuki i architektury dwudziestolecia międzywojennego oraz ich twórców; wymienia osiągnięcia naukowe dwudziestolecia międzywojennego i naukowców 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> na przykładach zabytków architektury dwudziestolecia międzywojennego wskazuje cechy stylu architektonicznego (np. modernizmu); wyjaśnia, jaką rolę odgrywały literatura i film w propagandzie; przedstawia rozwój nauki w dwudziestoleciu międzywojennym; przedstawia rozwój muzyki w dwudziestoleciu międzywojennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy artyści sceny i filmu stawali się idolami dla publiczności
VII. Polska w dwudziestoleciu międzywojennym					
52. Kształtowanie się granic odrodzonej Rzeczypospolitej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia traktatu wersalskiego dotyczące ziem polskich; wymienia wydarzenia, które wpłynęły na kształt polskiej granicy z Niemcami po I wojnie światowej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje proces kształtowania się polskiej granicy z Niemcami; przedstawia, na czym polegała koncepcja federacyjna i inkorporacyjna; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpłynęło na wynik plebiscytu na Górnym Śląsku; przedstawia przyczyny i przebieg wojny polsko-bolszewickiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpłynęło na wynik plebiscytów na Warmii i Mazurach; przedstawia szanse na realizację koncepcji dotyczących kształtu polskiej granicy wschodniej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia genezę i znaczenie terminów, którymi określa się Bitwę Warszawską; charakteryzuje przedstawianie walk o granice odrodzonego państwa w sztuce

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia znaczenie Bitwy Warszawskiej; • wymienia postanowienia pokoju ryskiego; • pokazuje na mapie tereny sporne między Polską a Litwą i Czechosłowacją; • pokazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia termin Orłęta Lwowskie; • wyjaśnia przyczyny sporu terytorialnego między Polską a Litwą i Czechosłowacją; • wymienia najważniejsze problemy państwa polskiego związane z kształtem jego granic 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje konflikt polsko-ukraiński w Galicji Wschodniej; • charakteryzuje problemy związane z kształtowaniem się granicy na Wileńszczyźnie; • przedstawia problemy II Rzeczypospolitej związane z kształtem granic odrodzonego państwa i działaniami, które je ukształtowały 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia próbę przejęcia w Polsce władzy przez komunistów; • charakteryzuje problemy związane z kształtowaniem się granicy na Śląsku Cieszyńskim; • charakteryzuje rolę Rady Ambasadorów w kształtowaniu granic II Rzeczypospolitej 	
53. Rzeczpospolita w okresie rządów parlamentarnych (1918–1926)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje prawo wyborcze do Sejmu Ustawodawczego; • wymienia uprawnienia sejmu i prezydenta na mocy konstytucji marcowej; • przedstawia okoliczności wyboru Gabriela Narutowicza na Prezydenta II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia postanowienia małej konstytucji; • przedstawia układ sił w sejmie I kadencji i wynikające z niego problemy; • wyjaśnia, czym były pozaparlamentarne rządy fachowców i w jakich okolicznościach je powoływano 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia problemy związane z przeprowadzeniem wyborów do Sejmu Ustawodawczego; • porównuje pozycję władzy ustawodawczej i wykonawczej na mocy konstytucji marcowej; • wymienia zasady ustrojowe i prawa obywateli zawarte w konstytucji marcowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób zapobieżono istnieniu dwóch organów władzy reprezentujących Polaków wobec państw ententy; • porównuje pozycję Józefa Piłsudskiego jako Tymczasowego Naczelnika Państwa i Naczelnika Państwa; • charakteryzuje życie polityczne II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia możliwości prowadzenia przez Polskę spójnej polityki wewnętrznej i zagranicznej przy częstych zmianach rządów w latach 20. XX w.
54. II Rzeczpospolita pod rządami sanacji (1926–1939)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe skutki zamachu majowego; • przedstawia zmiany w kompetencjach sejmu i prezydenta wprowadzone na mocy konstytucji kwietniowej; • charakteryzuje politykę obozu sanacji wobec przeciwników politycznych; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe przyczyny zamachu majowego; • przedstawia zmiany w pozycji ustrojowej sejmu i prezydenta wprowadzone na mocy konstytucji kwietniowej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zamach majowy; • przedstawia zmiany ustrojowe wprowadzone przez nowelę sierpniową i konstytucję kwietniową; • charakteryzuje politykę wewnętrzną obozu sanacji; • charakteryzuje obóz sanacji po śmierci Józefa Piłsudskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób powołanie rządu Chjeno-Piasta wpłynęło na to, że doszło do przewrotu majowego; • przedstawia stosunek różnych grup społecznych do działań Józefa Piłsudskiego; • ocenia pozycję Józefa Piłsudskiego w obozie sanacyjnym; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czy konstytucję kwietniową przyjęto zgodnie z zapisami konstytucji marcowej o zmianie konstytucji

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaką rolę odgrywał Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces konsolidacji opozycji wobec rządów sanacji; przedstawia scenę polityczną Polski w latach 30. XX w. 		<ul style="list-style-type: none"> porównuje scenę polityczną Polski z lat 20. i 30. XX w.; uzasadnia, że w Polsce po przewrocie majowym możemy mówić o reżimie autorytarnym 	
55. Przemiany gospodarcze w międzywojennej Polsce	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia problemy gospodarcze II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w.; wymienia reformy rządu Władysława Grabskiego; przedstawia skutki wielkiego kryzysu gospodarczego w Polsce; pokazuje na mapie obszar Polski A i Polski B 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę Gdyni, magistrali węglowej i Centralnego Okręgu Przemysłowego; wymienia założenia reformy rolnej z 1925 r.; przedstawia przebieg wielkiego kryzysu gospodarczego w Polsce; wyjaśnia pojęcia: Polska A i Polska B 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia podłoże problemów gospodarczych II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w.; przedstawia skutki wojny celnej z Niemcami; przedstawia przyczyny przeprowadzenia reformy rolnej w II Rzeczypospolitej; pokazuje na mapie ośrodki przemysłowe II Rzeczypospolitej; wyjaśnia, dlaczego Polska długo odczuwała skutki wielkiego kryzysu gospodarczego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia skuteczność reform rządu Władysława Grabskiego; przedstawia przyczyny wojny celnej z Niemcami; przedstawia realizację reformy rolnej w II Rzeczypospolitej; charakteryzuje rozwój przemysłu w II Rzeczypospolitej; ocenia, w jakim stopniu udało się zmniejszyć różnicę między Polską A i Polską B 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wpływ prezydenta Ignacego Mościckiego na rozwój przemysłu; wyjaśnia, co to były sławojki i skąd się wzięła ich nazwa
56. Społeczeństwo II Rzeczypospolitej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia strukturę społeczeństwa II Rzeczypospolitej (etniczną, religijną); wymienia mniejszości narodowe zamieszkujące II Rzeczypospolitą i pokazuje na mapie rejony, które one zamieszkiwały; przedstawia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia strukturę społeczeństwa II Rzeczypospolitej (zawodową); charakteryzuje sytuację mniejszości ukraińskiej i żydowskiej w II Rzeczypospolitej; wymienia kierunki i przedstawia charakter emigracji polskiej w dwudziestoleciu międzywojennym; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na różnice między strukturą etniczną i religijną społeczeństwa II Rzeczypospolitej; wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze zawodowej społeczeństwa II Rzeczypospolitej; charakteryzuje sytuację mniejszości białoruskiej i niemieckiej w II Rzeczypospolitej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych; przedstawia stosunek społeczeństwa polskiego do mniejszości narodowych; wyjaśnia, co wpływało na stosunek Polaków do poszczególnych mniejszości narodowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przykłady wyboru różnych tożsamości narodowych wśród członków jednej rodziny; wyjaśnia, jakie mogły być tego przyczyny i konsekwencje

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny emigracji polskiej w dwudziestoleciu międzywojennym 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację kobiet w II Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunek społeczeństwa polskiego do mniejszości żydowskiej 		
57. Kultura polska w okresie międzywojennym	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowych twórców i ich dzieła z dziedziny literatury, malarstwa i muzyki; wymienia przykładowe zabytki architektury modernistycznej w Polsce; pokazuje na mapie miasta uniwersyteckie w II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozwój kultury masowej w II Rzeczypospolitej; wymienia osiągnięcia Polaków (obywateli II RP) w dziedzinie kultury i nauki; na przykładach zabytków architektury modernistycznej w Polsce pokazuje cechy stylu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia pisarzy i malarzy dwudziestolecia międzywojennego i przypisuje ich do odpowiedniej grupy literackiej lub nurtu w malarstwie; wymienia artystów związanych z kulturą masową (filmem, kabaretem, piosenką); charakteryzuje architekturę dwudziestolecia międzywojennego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozwój muzyki w dwudziestoleciu międzywojennym; przedstawia rozwój szkolnictwa i zmiany, które w nim zachodziły, w II Rzeczypospolitej; wyjaśnia, co wpływało na rozwój kultury w Polsce w okresie dwudziestolecia międzywojennego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, za co Kazimierz Wierzyński otrzymał medal olimpijski
58. Polityka zagraniczna II Rzeczypospolitej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunki Polski z Niemcami w dwudziestoleciu międzywojennym; wymienia sojuszników Polski w dwudziestoleciu międzywojennym; wymienia żądania Niemców wobec Polski pod koniec lat 30. XX w.; wyjaśnia, na czym polegała koncepcja Międzymorza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny konfliktów II Rzeczypospolitej z sąsiadami; przedstawia stosunki Polski ze Związkiem Sowieckim w dwudziestoleciu międzywojennym; przedstawia pozycję geopolityczną Polski przed wybuchem II wojny światowej; wyjaśnia, na czym polegała polityka równowagi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na kształt stosunków polsko-niemieckich w dwudziestoleciu międzywojennym; wyjaśnia, dlaczego Francja była sojusznikiem II Rzeczypospolitej; charakteryzuje politykę zagraniczną II Rzeczypospolitej w okresie sanacji; przedstawia zmiany w polityce Hitlera wobec Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na kształt stosunków polsko-sowieckich w dwudziestoleciu międzywojennym; wyjaśnia, co wpłynęło na zmianę stosunku Wielkiej Brytanii do Polski w latach 30. XX w.; wyjaśnia, co wpłynęło na zmiany w polityce Hitlera wobec Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego w prasie międzynarodowej porównywano działania władz polskich w polityce zagranicznej z działaniami III Rzeszy

Przedmiotowy system oceniania. Klasa 4. Zakres rozszerzony

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Europa i świat podczas II wojny światowej					
1. Obrona Polski w 1939 r.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze bitwy wojny obronnej 1939 r.; wyjaśnia pojęcia: <i>Blitzkrieg</i> i wojna totalna; wymienia przykładowe skutki walk z września i początków października 1939 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację międzynarodową przed wybuchem II wojny światowej; wymienia cele polityki Niemiec i ZSRS przed wybuchem II wojny światowej; przedstawia okoliczności ataku ZSRS na Polskę. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia i ocenia rolę Stefana Starzyńskiego w bronie Warszawy oraz znaczenie obrony Westerplatte; przedstawia udział ludności cywilnej w obronę kraju we wrześniu 1939 r.; przedstawia działania Wielkiej Brytanii i Francji w pierwszych tygodniach II wojny światowej; wyjaśnia, dlaczego wojnę obronną Polski można określić jako wojnę totalną. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pozycję międzynarodową Polski w przeddzień wybuchu II wojny światowej; przedstawia bilans walk z września i początków października 1939 r.; ocenia szanse Polaków w wojnie obronnej 1939 r.; wyjaśnia, dlaczego obrona bunkrów pod Wizną jest określana jako <i>polskie Termopile</i>. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wydarzenia, które miały miejsce w okolicach jego miejscowości we wrześniu i początkach października 1939 r.; przedstawia sylwetkę Juliana Bryana i jego rolę w Warszawie w 1939 r.
2. Działania wojenne w latach 1939–1942	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny opanowane przez III Rzeszę i ZSRS w latach 1939–1940; pokazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew z lat 1939–1942; wyjaśnia pojęcie „dziwna wojna”; wymienia przyczyny ataku III Rzeszy na ZSRS. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny zaatakowane przez Włochy w latach 1940–1941; przedstawia sytuację na Bałkanach w latach 1940–1941; charakteryzuje etapy bitwy o Anglię; przedstawia przebieg II wojny światowej na Dalekim Wschodzie w latach 1941–1942. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje ekspansję Japonii od lat 30. XX w.; wyjaśnia, dlaczego Hitler zaatakował Wielką Brytanię; wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja militarna Włochów wpłynęła na niemieckie plany wojenne; wyjaśnia znaczenie walk na Atlantyku dla przebiegu II wojny światowej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co sprzyjało Hitlerowi, a co przyczyniało się do jego porażek w prowadzeniu działań wojennych przeciw aliantom w latach 1939–1940; porównuje metody stosowane przy zajmowaniu terenów przez ZSRS wobec Finlandii oraz republik bałtyckich; wyjaśnia, co ułatwiło Hitlerowi zajmowanie terenów ZSRS, i co spowodowało jego ostateczną porażkę. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia postaci i wydarzenia, do jakich odwoływały się państwa prowadząc kampanię propagandową w czasie pierwszych lat II wojny światowej.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
3. Polityka Niemiec w okupowanej Europie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy polityki III Rzeszy wobec państw okupowanych; wymienia przykłady realizacji Generalnego Planu Wschodniego; wyjaśnia pojęcia związane z polityką III Rzeszy wobec ludności żydowskiej: getto, obóz zagłady, ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej, konferencja w Wannsee, Holokaust; przedstawia znaczenie konferencji w Wannsee. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia różnice w polityce niemieckiej wobec krajów okupowanych w Zachodniej i Środkowo-Wschodniej Europie; wymienia przykłady działań ruchu oporu w Europie; wyjaśnia, od czego zależało zaangażowanie ludności w ruch oporu w krajach okupowanych; przedstawia cele Generalnego Planu Wschodniego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegał Generalny Plan Wschodni; charakteryzuje działalność ruchu oporu w krajach europejskich; wymienia przykłady kolaboracji z władzami niemieckimi w krajach okupowanych; wyjaśnia, dlaczego nazwisko Vidkuna Quislinga stało się synonimem kolaboracji; charakteryzuje politykę III Rzeszy wobec ludności żydowskiej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na różną politykę Niemców wobec krajów okupowanych; wymienia inne grupy ludności, które poddano eksterminacji i wyjaśnia dlaczego; przedstawia rolę Kierownictwa Akcji Specjalnych w działalności ruchu oporu w krajach okupowanych; wyjaśnia przyczyny różnic pomiędzy trzema grupami partyzanckimi działającymi na terenie Jugosławii. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady konkretnych akcji podejmowanych przez ruch oporu na terenie Europy Zachodniej i Południowej; podaje konkretne przyczyny pacyfikacji poszczególnych miejscowości w okupowanej Europie (mogą być inne miejscowości niż wymienione w podręczniku).
4. Wielka koalicja antyhitlerowska	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia dokumenty, które były podstawą powstania wielkiej koalicji; wymienia przykładowe postanowienia <i>Karty atlantyckiej</i>; wymienia etapy kształtowania się koalicji antyhitlerowskiej; wymienia przykładowe postanowienia konferencji w Teheranie i Jaltcie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe postanowienia <i>Deklaracji Narodów Zjednoczonych</i>; przedstawia cele i program koalicji antyhitlerowskiej; przedstawia okoliczności zwołania i znaczenie konferencji w Teheranie i Jaltcie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces kształtowania się wielkiej koalicji; przedstawia stosunek Stanów Zjednoczonych do wojny przed ich formalnym przystąpieniem do koalicji antyhitlerowskiej; wyjaśnia znaczenie <i>Lend-Lease Act</i> dla sytuacji wojennej w Europie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co było przyczyną różnic w tonie koalicji antyhitlerowskiej i jak wpływało to na jej funkcjonowanie; przedstawia pozycję Francuzów w koalicji antyhitlerowskiej; wyjaśnia, w jaki sposób okoliczności zwołania konferencji wielkiej trójki w Teheranie i Jaltcie wpłynęły na pozycję jej uczestników. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Francja nie była sygnatariuszem <i>Deklaracji Narodów Zjednoczonych</i> z 1942 r.
5. Przełom na frontach i zakończenie II wojny światowej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia i pokazuje na mapie miejsca przełomowych bitew II wojny światowej; wyjaśnia, w jaki sposób wpłynęły one na sytuację na frontach II wojny światowej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co przyczyniło się do zwycięstwa aliantów w II wojnie światowej; wymienia skutki II wojny światowej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co przesądziło o zwycięstwie aliantów na Dalekim Wschodzie; charakteryzuje sytuację we Włoszech po obaleniu B. Mussoliniego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zachowanie sojuszników III Rzeszy pod koniec II wojny światowej i wyjaśnia, co wpływało na podejmowane przez nich działania; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje sposób prowadzenia działań wojennych i postęp techniczny w czasie I i II wojny światowej.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
			<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje społeczno-gospodarcze skutki II wojny światowej. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje trudności militarne i gospodarcze III Rzeszy w ostatnich latach II wojny światowej; przedstawia bilans II wojny światowej. 	
II. Polska w latach II wojny światowej					
6. Polska pod okupacją niemiecką i sowiecką	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie linię podziału państwa polskiego między okupantów oraz podziały ziem okupowanych przez III Rzeszę i ZSRS; wymienia przykłady polityki władz niemieckich wobec ludności polskiej na ziemiach okupowanych; wymienia przykładowe represje wobec Polaków pod okupacją sowiecką. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia cele i politykę władz niemieckich wobec Polaków na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie; charakteryzuje politykę władz sowieckich wobec obywateli polskich na ziemiach okupowanych. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie zmiany podziału ziem polskich po 1941 r. i wyjaśnia przyczyny tych zmian; przedstawia konsekwencje zmian administracyjnych przeprowadzonych na ziemiach polskich pod okupacją sowiecką; przedstawia cele polityki władz niemieckich wobec Polaków w Generalnym Gubernatorstwie; wyjaśnia, co to była policja granatowa. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny różnic w polityce Niemiec wobec Polaków na ziemiach okupowanych; charakteryzuje sytuację gospodarczą na ziemiach polskich pod okupacją niemiecką; wyjaśnia, co oznaczało przyjęcie volkslisty i jak traktowano Polaków, którzy się na niej znaleźli na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie; przedstawia sytuację Polaków na Wileńszczyźnie. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> na wybranym przykładzie przedstawia losy powstańców śląskich i ich rodzin w czasie II wojny światowej; wyjaśnia, co to była Rada Główna Opiekuńcza.
7. Ludobójcza polityka okupantów wobec obywateli II Rzeczypospolitej	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe działania władz niemieckich i sowieckich, mające na celu likwidację polskiej elity; wymienia przykładowe obozy koncentracyjne i obozy zagłady, do których wywożono obywateli II Rzeczypospolitej; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje politykę okupanta niemieckiego i sowieckiego wobec polskich elit; przedstawia losy polskich oficerów wziętych do niewoli sowieckiej; charakteryzuje postawy Polaków wobec ludności żydowskiej w czasie II wojny światowej. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia politykę odpowiedzialności zbiorowej stosowaną przez władze niemieckie; wyjaśnia, co wpływało na postawy Polaków wobec Żydów w czasie II wojny światowej; wyjaśnia, czym była zbrodnia wołyńska. 	Uczeń <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunek Niemców do Ukraińców w czasie II wojny światowej; charakteryzuje stosunki polsko-ukraińskie w Małopolsce Wschodniej i na Wołyniu w czasie II wojny światowej. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego władze sowieckie inaczej traktowały ludność białoruską i ukraińską niż polską i na czym polegały te różnice.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację ludności żydowskiej na okupowanych ziemiach polskich; • wyjaśnia, czym była zbrodnia katyńska. 				
8. Władze polskie na uchodźstwie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia osoby pełniące funkcje państwowe na uchodźstwie; • wymienia postanowienia układu Sikorski-Majski; • wyjaśnia, co spowodowało zerwanie stosunków z ZSRS; • przedstawia działalność Jana Karskiego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności powstania polskich władz na uchodźstwie; • wymienia cele działań rządu polskiego na uchodźstwie; • przedstawia przykładowe wydarzenia, które wpłynęły na relacje polsko-sowieckie w czasie II wojny światowej; • wymienia przykładowe działania polskich władz na uchodźstwie, podjęte w obronie ludności żydowskiej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co wpływało na relacje polsko-sowieckie w czasie II wojny światowej; • przedstawia losy Polskiej Armii na Wschodzie; • przedstawia działania polskich władz na uchodźstwie, podjęte w obronie ludności żydowskiej; • wymienia działania władz polskich na uchodźstwie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co wpływało na pozycję międzynarodową władz polskich na uchodźstwie; • ocenia zasadność opuszczenia ZSRS przez Armię Andersa; • ocenia, które cele udało się zrealizować władzom polskim na uchodźstwie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje działalność grupy Aleksandra Ładosia z działaniami Aristidesa de Sousy Mendesa; • przedstawia przykładowe losy dzieci, które opuściły ZSRS razem z Armią Andersa.
9. Polskie Państwo Podziemne	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia organy wojskowe i cywilne Polskiego Państwa Podziemnego; • wymienia Komendantów Głównych AK; • przedstawia działalność pionu wojskowego Polskiego Państwa Podziemnego; • wymienia przykładowe działania pionu cywilnego Polskiego Państwa Podziemnego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces formowania się struktur wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego; • przedstawia działalność małego sabotażu; • wymienia Delegatów Rządu na Kraj; • charakteryzuje powstanie w getcie warszawskim; • przedstawia działalność pionu cywilnego Polskiego Państwa Podziemnego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje partyzantkę powrześniową; • wymienia organizacje wojskowe, które powstawały na ziemiach okupowanych i przedstawia cele ich działania; • przedstawia struktury Szarych Szeregów i charakteryzuje ich działalność; • wymienia przykładowe konkretne akcje podejmowane przez Polskie Państwo Podziemne. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego dochodziło do zmian w strukturach wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego; • ocenia, jakie znaczenie miała działalność Polskiego Państwa Podziemnego dla Polaków. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia, jak wyglądała współpraca między organizacjami żydowskimi a Polskim Państwem Podziemnym; • wskazuje, kiedy w przeszłości Polacy stworzyli podobne struktury organizacyjne.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
10. Polacy na frontach II wojny światowej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze bitwy z udziałem polskich oddziałów; przedstawia rolę polskich lotników w bitwie o Anglię; przedstawia okoliczności tworzenia dwóch armii polskich w ZSRS. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces kształtowania się Polskich Sił Zbrojnych; przedstawia znaczenie wybranych bitew, w których brały udział oddziały polskie; przedstawia szlak bojowy 2. Korpusu Polskiego gen. Władysława Andersa. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia dokumenty dające Polakom możliwość tworzenia armii u boku państw sojuszniczych; wymienia przykładowe miejsca tworzenia polskich oddziałów i wyjaśnia, dlaczego właśnie tam one powstawały; przedstawia rolę polskiej Marynarki Wojennej w czasie II wojny światowej; przedstawia znaczenie bitew i rolę, jaką odegrały w nich oddziały polskie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje okoliczności tworzenia dwóch polskich armii w ZSRS; przedstawia szlak bojowy wybranych oddziałów polskich w tym Armii Berlinga; ocenia wkład polskich oddziałów w działania wojenne II wojny światowej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunek mieszkańców miast europejskich do oddziałów PSZ.
11. Polityka sowiecka w stosunku do Polski 1942–1944	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia organizacje komunistyczne i organy władzy komunistycznej powstałe na ziemiach polskich; przedstawia program polskich komunistów; wymienia postanowienia <i>Manifestu PKWN</i>. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces kształtowania się władz komunistycznych na ziemiach polskich; przedstawia relacje między Polskim Państwem Podziemnym a Polską Partią Robotniczą; charakteryzuje działalność polskich komunistów. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia cele powstania polskich organizacji komunistycznych; charakteryzuje stosunki komunistów ze Związkiem Sowieckim i ich wpływ na sytuację Polaków w ZSRS. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację polskich komunistów w latach 1939–1942; wyjaśnia różnice między programami polskich komunistów i Rady Jedności Narodowej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia losy przykładowych komunistów polskich lub Polaków sympatyzujących z komunizmem, którzy na początku wojny znaleźli się na terenach okupowanych przez ZSRS.
12 Akcja „Burza” i powstanie warszawskie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia założenia akcji „Burza”; wymienia przykładowe przyczyny wybuchu powstania warszawskiego; wymienia przykładowe wydarzenia z powstania warszawskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe działania podjęte w ramach akcji „Burza”; przedstawia przebieg powstania warszawskiego; wymienia dowódcę powstania warszawskiego; przedstawia skutki powstania warszawskiego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności wybuchu powstania warszawskiego; charakteryzuje stosunek ludności cywilnej do walk powstańczych w Warszawie; przedstawia stosunek wojsk niemieckich i wspierających je jednostek do powstańców i ludności cywilnej Warszawy; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pozycję międzynarodową władz polskich na uchodźstwie po śmierci gen. W. Sikorskiego; ocenia szanse realizacji założeń akcji „Burza”; wyjaśnia, co wpływało na stosunek ludności cywilnej do powstania warszawskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia zasadność wybuchu powstania warszawskiego przedstawiając argumenty zwolenników i przeciwników jego wybuchu.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe skutki powstania warszawskiego. 		<ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunek aliantów do powstania warszawskiego i wyjaśnia, co miało wpływ na ich postępowanie. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia bilans powstania warszawskiego; charakteryzuje zmiany pamięci zbiorowej o powstaniu warszawskim. 	
III. Polska i świat po II wojnie światowej					
13. Europa po II wojnie światowej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie zmiany polityczne, które nastąpiły w wyniku II wojny światowej; wymienia cele działalności Organizacji Narodów Zjednoczonych; wymienia organy ONZ; wymienia postanowienia konferencji poczdamskiej w sprawie Niemiec. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie treści zawiera Karta Narodów Zjednoczonych; wymienia przykładowe uprawnienia organów ONZ; wymienia przykładowe organizacje afiliowane i współpracujące z ONZ; wyjaśnia, na czym polegała polityka 4D; przedstawia znaczenie procesu norymberskiego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny i wskazuje kierunki migracji ludności po II wojnie światowej; przejawia okoliczności powołania Organizacji Narodów Zjednoczonych; wyjaśnia, w jaki sposób starano się poprawić skuteczność działania ONZ w stosunku do skuteczności działań Ligi Narodów. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności zwołania konferencji wielkiej trójki w Poczdamie; przedstawia rolę Trybunału w Tokio; ocenia, jak II wojna światowa wpłynęła na układ sił w Europie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe misje pokojowe ONZ; ocenia, czy Organizacja Narodów Zjednoczonych spełniła pokładane w niej nadzieje.
14. Początki zimnej wojny 1945–1955	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia: zimna wojna, żelazna kurtyna, doktryna Trumana, plan Marshalla, NATO, Układ Warszawski; przedstawia proces powstania dwóch państw niemieckich po II wojnie światowej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności powstania Sojuszu Północnoatlantyckiego i Układu Warszawskiego; wyjaśnia, jaką rolę odegrał plan Marshalla i doktryna Trumana; wyjaśnia, jaką rolę miały odgrywać NATO i Układ Warszawski. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces wzrostu wpływów komunistów i Związku Sowieckiego po II wojnie światowej; wyjaśnia rolę Kominformu; wymienia przyczyny i skutki wojny koreańskiej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rywalizację między Związkiem Sowieckim a Stanami Zjednoczonymi do połowy lat 50. XX w.; wyjaśnia, w jaki sposób starano się ograniczyć wpływy komunistyczne w Europie Zachodniej i Południowej; wyjaśnia, jaką rolę odegrało Radio Wolna Europa. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia na wybranym przykładzie państwa Europy Środkowo-Wschodniej, na czym polegała taktyka salami.
15. Ziemie polskie po II wojnie światowej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie zmiany w przebiegu granicy polskiej po II wojnie światowej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację gospodarczo-społeczną na ziemiach polskich po II wojnie światowej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny zmian w przebiegu granicy polskiej po II wojnie światowej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje sytuację gospodarczą i demograficzną Polski przed i po II wojnie światowej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia straty spowodowane II wojną światową w jego regionie;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie kierunki migracji ludności na ziemiach polskich i do Polski; • wymienia skutki II wojny światowej dla Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację Polaków i władz polskich na emigracji. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny migracji ludności na ziemiach polskich i do Polski; • wyjaśnia podłoże akcji „Wisła” i pogromu kieleckiego. 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ II wojny światowej na gospodarkę i społeczeństwo polskie; • przedstawia sytuację Polaków w ZSRS. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany gospodarczo-społeczne, które zaszły po II wojnie światowej w jego regionie.
16. Tworzenie podstaw władzy komunistycznej w Polsce	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: proces szesnastu, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej; • przedstawia wyniki referendum z 1946 r. i wyborów do Sejmu Ustawodawczego z 1947 r.; • wymienia założenia reformy rolnej z 1944 r.; • wymienia główne partie polityczne działające w Polsce w końcu lat 40. XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia represje stosowane wobec ludności polskiej przez Urząd Bezpieczeństwa; • charakteryzuje rolę referendum ludowego z 1946 r. i wyborów do Sejmu Ustawodawczego w procesie przejmowania władzy przez komunistów; • przedstawia założenia planu trzyletniego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności procesu szesnastu i powstania Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej; • charakteryzuje scenę polityczną w Polsce w 2. poł. lat 40. XX w.; • przedstawia przemiany gospodarcze w Polsce w latach 40. XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie były cele zmian gospodarczych wprowadzanych przez komunistów; • wyjaśnia, w jaki sposób komuniści umacniali swoją władzę w Polsce. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia polityczne powody lokalizacji Nowej Huty pod Krakowem; • wymienia inne przykłady inwestycji przemysłowych, które miały odegrać podobną rolę.
17. Podziemie niepodległościowe w walce z władzą komunistyczną	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe organizacje polskiego podziemia niepodległościowego i ich dowódców; • wymienia cele Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”; • wymienia przykładowe cele organizacji konspiracyjnych powstałych po II wojnie światowej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe motywy, którymi kierowali się żołnierze kontynuujący walkę zbrojną po zakończeniu II wojny światowej; • przedstawia metody walki komunistów z oddziałami podziemia niepodległościowego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje cele organizacji konspiracyjnych powstałych po II wojnie światowej; • przedstawia motywy, którymi kierowali się żołnierze kontynuujący walkę zbrojną po zakończeniu II wojny światowej; • wymienia różne nurty ideowe wśród organizacji niepodległościowych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje politykę historyczną i ideową komunistów w 2. poł. lat 40. XX w.; • przedstawia bilans działalności polskiego podziemia niepodległościowego; • wyjaśnia genezę określenia żołnierze wyklęci/żołnierze niezłomni. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działalność oddziału poakowskiego dowodzonego przez Antoniego Hedę „Szarego” lub innego oddziału podziemia niepodległościowego nieopisanego w podręczniku.
18. Stalinizm w Polsce 1947–1956	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia represje aparatu bezpieczeństwa wobec społeczeństwa polskiego w okresie stalinizmu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie nomenklatura, procesy pokazowe; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje metody indoktrynacji i propagandy stosowane przez władze komunistyczne; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę wojska w umacnianiu władzy komunistycznej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy polityki wewnętrznej komunistów polskich wzorowane na ZSRS;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe środki propagandowe stosowane przez komunistów; wymienia przykładowe postanowienia konstytucji PRL; wymienia założenia planu sześcioletniego. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje politykę gospodarczą komunistów w I. poł. lat 50. XX w.; wymienia cechy socrealizmu. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje politykę władz komunistycznych wobec Kościoła katolickiego; przedstawia rolę aparatu partyjnego i aparatu bezpieczeństwa w umacnianiu władzy komunistycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia, skutki polityki gospodarczej I. poł. lat. 50. XX w.; wyjaśnia, co wpływało na różny stosunek społeczeństwa polskiego do władz komunistycznych w Polsce; przedstawia zmiany w organizacji władz państwowych wprowadzonych przez konstytucję PRL w stosunku do II Rzeczypospolitej. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między sytuacją w Polsce a w krajach bloku wschodniego.
IV. Świat w 2. połowie XX wieku					
19. Europa Środkowo-Wschodnia pod wpływami sowieckimi	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy procesu sowyetyzacji Europy Środkowo-Wschodniej; wymienia cechy procesu destalinizacji w ZSRS i krajach bloku wschodniego; wymienia przykładowe przyczyny i skutki wystąpień społecznych w krajach bloku wschodniego po śmierci J. Stalina (Węgry, Czechosłowacja). 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny i skutki oraz reakcję władz ZSRS na wystąpienia społeczne w NRD; przedstawia reakcję władz ZSRS na wystąpienia społeczeństw w Czechosłowacji i na Węgrzech; wyjaśnia, na czym polegała doktryna L. Breżniewa. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces sowyetyzacji Europy Środkowo-Wschodniej; charakteryzuje proces destalinizacji w ZSRS i krajach bloku wschodniego; charakteryzuje wystąpienia społeczeństw w bloku wschodnim po śmierci J. Stalina: wystąpienia w NRD, powstanie węgierskie i Praską Wiosnę. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia politykę zagraniczną N. Chruszczowa; porównuje wystąpienia społeczeństw w bloku wschodnim po śmierci J. Stalina; wskazuje różnice w reakcji państw i społeczeństw bloku wschodniego na wystąpienia w NRD, Czechosłowacji i na Węgrzech; ocenia szanse przeprowadzenia liberalnych reform w bloku wschodnim po śmierci J. Stalina. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia, w jaki sposób pamięć o wystąpieniach społecznych została uczczona w przestrzeni publicznej w krajach Europy Środkowo-Wschodniej.
20. Nowa mapa świata. Dekolonizacja	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany na mapie świata powstałe w wyniku procesu dekolonizacji po II wojnie światowej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia metody procesu dekolonizacji przeprowadzanego przez Wielką Brytanię i Francję; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ II wojny światowej na proces dekolonizacji; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunek mocarstw i ONZ do procesu dekolonizacji; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia problemy związane z procesem dekolonizacji obecne w literaturze i filmie.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia metody procesu dekolonizacji przeprowadzanego przez Wielką Brytanię i Francję; wymienia podłoże konfliktów wewnętrznych w koloniach. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces uzyskiwania niepodległości przez Indie; wymienia cele Organizacji Jedności Afrykańskiej; wyjaśnia, na czym polegała polityka apartheidu w Republice Południowej Afryki. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces uzyskiwania niepodległości przez Algierię; porównuje proces dekolonizacji przeprowadzany przez Wielką Brytanię i Francję; charakteryzuje konflikty wewnętrzne w koloniach i ich konsekwencje. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przemiany w Republice Południowej Afryki; przedstawia bilans procesu dekolonizacji; ocenia efekty działalności Organizacji Jedności Afrykańskiej. 	
21. Konflikty na Bliskim Wschodzie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie Izrael i Autonomię Palestyńską; pokazuje na mapie tereny sporne między Izraelem a państwami arabskimi; wymienia wojny między Izraelem a państwami arabskimi i ich skutki; wymienia przykłady działalności Organizacji Wyzwolenia Palestyny. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności powstania państwa Izrael w Palestynie; przedstawia cele Organizacji Wyzwolenia Palestyny; wymienia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie; wymienia postanowienia porozumienia z Waszyngtonu. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki Izraela z państwami arabskimi; wymienia przyczyny i skutki kolejnych wojen Izraela z państwami arabskimi; wyjaśnia rolę porozumienia z Camp David; charakteryzuje działalność Organizacji Wyzwolenia Palestyny. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację w Palestynie przed II wojną światową; wyjaśnia rolę intifady; przedstawia rolę islamu w życiu politycznym w państwach bliskowschodnich. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje współczesne relacje izraelsko-palestyńskie.
22. Zimna wojna – rywalizacja USA i ZSRS o dominację w świecie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny i skutki kryzysu kubańskiego; wymienia przykładowe przyczyny i skutki kryzysu berlińskiego; wymienia przykładowe przyczyny i skutki wojny w Wietnamie; wymienia przykładowe postanowienia aktu końcowego KBWE. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny i skutki kryzysu kubańskiego; przedstawia przyczyny i skutki kryzysu berlińskiego; przedstawia przyczyny i skutki wojny w Wietnamie; przedstawia inne płaszczyzny, na których dochodziło do rywalizacji między Stanami Zjednoczonymi a ZSRS. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację na Kubie na przełomie lat 50. i 60. XX w.; przedstawia rywalizację w państwach Ameryki Łacińskiej między komunistami a miejscowymi reżimami lub partyzantką wspieranymi przez USA; przedstawia proces rozbrojeniowy. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego ideologia komunistyczna zyskiwała zwolenników w krajach Ameryki Łacińskiej; ocenia wpływ konfliktów międzynarodowych na pozycję Stanów Zjednoczonych i ZSRS; ocenia, które z państw wygrało rywalizację o dominację w XX-wiecznym świecie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia, w jaki sposób udział w wojnie w Wietnamie odcisnął się na społeczeństwie amerykańskim.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
23. Daleki Wschód po II wojnie światowej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegała polityka wielkiego skoku i rewolucja kulturalna w Chinach; • wymienia zmiany, które zaszły w Chinach po śmierci Mao Zedonga. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia stosunki między ChRL a ZSRS po II wojnie światowej; • przedstawia zjawisko „azjatyckich tygrysów”. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację w Chinach po II wojnie światowej; • charakteryzuje przemiany w ChRL po śmierci Mao Zedonga; • charakteryzuje sytuację w Japonii po II wojnie światowej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje politykę zagraniczną ChRL; • ocenia rolę Chin w międzynarodowym układzie sił. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia relację między dwoma państwami chińskimi po II wojnie światowej; • wyjaśnia, jak te relacje wpływają na stosunki międzynarodowe.
24. Integracja europejska	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie proces rozszerzania się Wspólnot Europejskich a potem Unii Europejskiej; • wymienia organy Unii Europejskiej i ich przykładowe kompetencje; • wymienia ojców założycieli Unii Europejskiej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe przyczyny współpracy pomiędzy państwami europejskimi; • przedstawia etapy i obszary integracji europejskiej; • wymienia cele Rady Europy. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny współpracy i integracji pomiędzy państwami europejskimi; • wyjaśnia, co wpłynęło na pojawienie się idei integracji europejskiej; • przedstawia cele i działalność Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia korzyści, jakie wynikają z członkostwa w Unii Europejskiej; • ocenia zagrożenia, jakie może nieść za sobą funkcjonowanie Unii Europejskiej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym się różnią i jakie mogą być konsekwencje różnych koncepcji jednoczenia Europy.
25. Przemiany społeczne, kulturowe i technologiczne na Zachodzie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia zmiany demograficzne i społeczne w 2. poł. XX w.; • pokazuje na mapie kierunki migracji w 2. poł. XX w. i wyjaśnia ich przyczyny; • charakteryzuje kulturę masową 2. poł. XX w.; • wymienia subkultury młodzieżowe. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia główne nurty w muzyce, literaturze i filmie w 2. poł. XX w.; • przedstawia zmiany w sztukach plastycznych w 2. poł. XX w.; • przedstawia rozwój środków komunikacji w 2. poł. XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia konsekwencje przemian demograficznych i społecznych w 2. poł. XX w.; • przedstawia zmiany w pozycji kobiety w społeczeństwie w 2. poł. XX w.; • wyjaśnia, jak zmiany społeczne i kulturowe wpłynęły na pozycję rodziny w 2. poł. XX w.; • charakteryzuje stosunek młodzieży do zastanej kultury i obyczajowości w 2. poł. XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia wpływ rozwoju środków przekazu informacji na przemiany społeczne i kulturalne; • przedstawia najważniejsze nurty filozoficzne w 2. poł. XX w.; • wyjaśnia wpływ Soboru Watykańskiego II i pontyfikatu Jana Pawła II na przemiany w Kościele katolickim. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe filmy i dzieła literackie, które, jego zdaniem, najlepiej przedstawiają zmiany zachodzące w społeczeństwie w XX w. i uzasadnia swój wybór.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
V. Polska Rzeczpospolita Ludowa					
26. Rok 1956 – Poznański Czerwiec i Polski Październik	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kim byli puławianie i natolińczycy; • wymienia przykładowe przyczyny i skutki Poznańskiego Czerwca; • wyjaśnia pojęcie Polski Październik. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia zmiany w polityce władz komunistycznych po śmierci J. Stalina; • przedstawia różnice pomiędzy puławianami, a natolińczykami; • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki Poznańskiego Czerwca; • przedstawia okoliczności objęcia władzy przez W. Gomułkę. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany w strukturze aparatu bezpieczeństwa po śmierci J. Stalina; • wyjaśnia, na czym polegała walka o władzę w łonie PZPR po śmierci B. Bieruta; • przedstawia reakcje społeczeństwa na wydarzenia w kraju w 2. poł. 1956 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia reakcje społeczeństwa na wydarzenia na Węgrzech w 2. poł. 1956 r.; • ocenia, w której dziedzinie zmiany wprowadzane po śmierci J. Stalina były najbardziej widoczne; • ocenia politykę W. Gomułki w kontekście przemian w Polsce po śmierci J. Stalina. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia rolę wyborów do Sejmu w 1957 r. w kontekście przemian politycznych w 2. poł. lat 50. XX w.
27. Polska w czasach Władysława Gomułki 1956–1970	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia obchody Milenium Chrztu Polski i Tysiąclecia Państwa Polskiego; • wymienia inicjatywy polskie w polityce zagranicznej w okresie rządów W. Gomułki. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sytuację gospodarczą w okresie rządów W. Gomułki; • wymienia elementy polityki władz komunistycznych wobec Kościoła katolickiego na przełomie lat 50. i 60. XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób władza przywracała kontrolę partii nad społeczeństwem; • charakteryzuje stosunek władz komunistycznych do Kościoła katolickiego na przełomie lat 50. i 60. XX w.; • wyjaśnia, dlaczego zorganizowano dwa odrębne obchody rocznicy wydarzenia związanego z początkiem Polski. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje politykę zagraniczną Polski w okresie rządów W. Gomułki; • ocenia znaczenie listu biskupów polskich do biskupów niemieckich z 1965 r.; • ocenia, na ile W. Gomułka spełnił nadzieje Polaków związane z objęciem przez niego władzy. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia, jak obchodzono Milenium Chrztu Polski i Tysiąclecie Państwa Polskiego w jego regionie; • przedstawia osiągnięcia polskich artystów na arenie międzynarodowej.
28. Protesty społeczne 1968 i 1970 r.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe przyczyny i skutki wydarzeń marca 1968 r.; • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń grudnia 1970 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia postulaty frakcji działających wewnątrz PZPR w latach 60. XX w.; • wskazuje przykładowe różnice między wydarzeniami marca 1968 r. a grudnia 1970 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny niezadowolenia społecznego z rządów W. Gomułki; • przedstawia rywalizację wewnątrz PZPR w latach 60. XX w. i jej wpływ na wydarzenia marca 1968 r.; • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń marca 1968 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co budziło niezadowolenie społeczeństwa w okresie rządów W. Gomułki; • przedstawia znaczenie listu 34; • porównuje protesty społeczne z marca 1968 r. i grudnia 1970 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym było poselskie koło „Znak” i przedstawia jego działalność, szczególnie w trakcie wydarzeń marcowych 1968 r.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
29. Dekada Edwarda Gierka 1970–1980	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny i skutki wydarzeń czerwca 1976 r.; • wymienia cele polityki gospodarczej ekipy E. Gierka i podaje przykłady jej realizacji. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje politykę gospodarczą ekipy E. Gierka; • charakteryzuje politykę zagraniczną E. Gierka; • wymienia cechy kultury polskiej lat 70. XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia zmiany wprowadzone do konstytucji w 1976 r.; • wyjaśnia, jakie znaczenie miał wybór kard. Karola Wojtyły na papieża i jego pierwszej pielgrzymki do Polski; • charakteryzuje kulturę polską lat 70. XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia politykę gospodarczą ekipy E. Gierka; • charakteryzuje przemiany ustrojowo-administracyjne z okresu rządów E. Gierka; • wyjaśnia, jakie sukcesy Polaków i dlaczego wykorzystywała propaganda lat 70. XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Fiat 126p stał się symbolem epoki E. Gierka.
30. Opozycja polityczna w PRL 1976–1980	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe organizacje opozycyjne działające w Polsce w II poł. lat 70. XX w. (KOR, ROPCiO, WZZ); • przedstawia cele działań KOR-u i WZZ; • wymienia przykłady działań środowisk opozycyjnych w Polsce w 2. poł. lat 70. XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cele działań organizacji opozycyjnych w Polsce w latach 70. XX w.; • charakteryzuje działalność środowisk opozycyjnych w Polsce w 2. poł. lat 70. XX w.; • wyjaśnia, co wpływało na stosunek władz PRL-u do organizacji opozycyjnych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia organizacje opozycyjne działające w Polsce w 2. poł. lat 70. XX w.; • przedstawia cele działań tych organizacji; • porównuje działalność różnych środowisk opozycyjnych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, który nurt działalności opozycyjnej władze PRL zwalczały najbardziej i dlaczego; • porównuje stosunek władz PRL do opozycji w 2. poł. lat 40. i w latach 70. XX w.; • ocenia rolę organizacji opozycyjnych w życiu społeczeństwa polskiego w latach 70. XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia losy mniej znanych działaczy opozycyjnych (np. Andrzej i Benedykt Czumowie, członkowie grupy taterników, Kazimierz Świłoń, Ryszard i Jerzy Kowalczykowie).
31. Narodziny Solidarności 1980–1981	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe przyczyny i skutki strajków z 1980 r.; • przedstawia przykłady działalności NSZZ „Solidarność”; • wymienia elementy kryzysu gospodarczego w latach 1980–1981. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki strajków z 1980 r.; • przedstawia struktury NSZZ „Solidarność”; • charakteryzuje sytuację gospodarczą w latach 1980–1981. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany personalne w PZPR, które zaszły po powstaniu Solidarności i wyjaśnia ich przyczyny; • przedstawia relacje między władzami PRL a NSZZ „Solidarność”; • przedstawia stosunek członków PZPR do NSZZ „Solidarność”. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany w strukturach PZPR, które zaszły po powstaniu Solidarności; • ocenia znaczenie „prowokacji bydgoskiej”; • porównuje wystąpienia społeczne z lat 1970 i 1976 ze strajkami w 1980 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działalność Niezależnego Zrzeszenia Studentów w latach 1980–1981.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
32. Czas stanu wojennego 1981–1983	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia ograniczenia w funkcjonowaniu społeczeństwa, jakie wprowadzono w trakcie stanu wojennego; podaje przykłady represji wobec działaczy opozycji i osób ją wspierających w trakcie i po zakończeniu stanu wojennego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia reakcję działaczy Solidarności na wprowadzenie stanu wojennego; charakteryzuje opór obywateli wobec władz w czasie stanu wojennego; charakteryzuje sytuację gospodarczą w czasie stanu wojennego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia reakcję obywateli na wprowadzenie stanu wojennego; przedstawia reakcję państw zachodnich na wprowadzenie w Polsce stanu wojennego; charakteryzuje rolę Kościoła w trakcie stanu wojennego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje związki między sytuacją gospodarczą na początku lat 80. XX w. a stanem wojennym; ocenia, jak ograniczenia stanu wojennego wpłynęły na życie codzienne obywateli; ocenia legalność i zasadność wprowadzenia stanu wojennego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia ocenę stanu wojennego w literaturze i filmie polskim; przedstawia przykładowe happeningi Pomarańczowej Alternatywy i ich związek z rzeczywistością PRL lat 80. XX w.
33. Polacy poza Polską	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia działalność i rolę Instytutu Polskiego i Muzeum im. gen. Sikorskiego oraz Instytutu Literackiego; wymienia przyczyny emigracji w okresie PRL; wymienia grupy Polaków, które po zakończeniu wojny pozostały na terenie ZSRS. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację Polaków, którzy zdecydowali się pozostać na emigracji po zakończeniu II wojny światowej; przedstawia stosunek władz PRL do polskich emigrantów. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na sytuację Polaków, którzy zdecydowali się pozostać na emigracji po zakończeniu II wojny światowej; przedstawia położenie i rolę polskich władz emigracyjnych; charakteryzuje działalność kulturalną polskiej emigracji po II wojnie światowej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację Polaków w ZSRS po II wojnie światowej; przedstawia stosunek władz PRL do osób, które pozostały na terenie ZSRS; przedstawia sytuację Polaków na Zaolziu. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sylwetki twórców emigracyjnych; ocenia wpływ ich twórczości na społeczeństwo w kraju.
VI. Polska i świat na przełomie XX i XXI w.					
34. Kryzys w Związku Sowieckim	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki, które przyczyniły się do kryzysu Związku Sowieckiego; wyjaśnia terminy: <i>perestrojka</i> i <i>glasnost</i>. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia trudności gospodarcze ZSRS na przełomie lat 70. i 80. XX w.; charakteryzuje gospodarkę ZSRS na przełomie lat 70. i 80. XX w.; charakteryzuje politykę zagraniczną Michaiła Gorbaczowa. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje politykę wewnętrzną Michaiła Gorbaczowa; charakteryzuje konflikty narodowościowe w ZSRS; wyjaśnia przyczyny interwencji sowieckiej w Afganistanie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia działalność dysydentów w ZSRS; ocenia skutki interwencji sowieckiej w Afganistanie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia podłoże i konsekwencje konfliktów etnicznych w ZSRS w 2. poł. lat 80. i w latach 90. XX w.; przedstawia konsekwencje inwestycji gospodarczych w ZSRS dla środowiska naturalnego.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
35. Upadek Polski Ludowej i narodziny III Rzeczypospolitej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia problemy gospodarcze Polskie w latach 80. XX w.; wymienia zmiany ustrojowe, do których doszło w Polsce w wyniku decyzji podjętych w trakcie obrad Okrągłego Stołu. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia relacje między władzą a opozycją po stanie wojennym; wymienia kolejne zmiany ustrojowe z lat 1989–1990; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia projekty reform i zmiany w polityce gospodarczej w Polsce w latach 80. XX w.; charakteryzuje obrady Okrągłego Stołu. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na zmianę stosunku władzy do opozycji; ocenia realizację ustaleń Okrągłego Stołu. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, genezę i znaczenie pojęć: wybory kontraktowe i Sejm kontraktowy; wyjaśnia, kim byli „badylarze”.
36. Jesień Ludów 1989 r. i jej konsekwencje	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia organizacje opozycyjne działające w krajach bloku wschodniego w latach 70. i 80. XX w.; wymienia cechy charakterystyczne przemian z lat 1989–1990 w krajach bloku wschodniego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację w krajach bloku wschodniego w latach 70. i 80. XX w.; charakteryzuje przemiany z lat 1989–1990 w NRD, Czechosłowacji, Rumunii. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przemiany z lat 1989–1990 na Węgrzech; porównuje proces przemian w krajach bloku wschodniego; wyjaśnia, czym różniły się przemiany w Rumunii od przemian w pozostałych krajach bloku wschodniego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przemiany z lat 1989–1990 w Bułgarii; wyjaśnia, co wpływało na przebieg zmian w krajach bloku wschodniego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego na określenie wydarzeń w NRD w 1989 r. używa się wyrażenia „Niemcy zagłosowali nogami”.
37. Rozpad Związku Sowieckiego, Czechosłowacji i Jugosławii	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie państwa, które powstały po rozpadzie ZSRS, Czechosłowacji i Jugosławii; wymienia przyczyny rozpadu ZSRS; wymienia przyczyny rozpadu Jugosławii; wymienia przyczyny rozpadu Czechosłowacji. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje konflikty etniczno-religijne w Jugosławii; przedstawia etapy rozpadu ZSRS; wymienia państwa, które utworzyły Wspólnotę Niepodległych Państw; przedstawia etapy rozpadu Jugosławii. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia konsekwencje rozpadu ZSRS i Jugosławii; przedstawia rolę Wspólnoty Niepodległych Państw; przedstawia udział organizacji międzynarodowych w konflikcie w byłej Jugosławii. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje problemy ZSRS na przełomie lat 80. i 90. XX w.; przedstawia walkę o władzę w ZSRS w latach 90. XX w.; porównuje przebieg procesu rozpadu ZSRS, Czechosłowacji i Jugosławii; ocenia udział organizacji międzynarodowych w konflikcie w byłej Jugosławii. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny i skutki wojen czeceńskich.
38. Świat na początku XXI wieku	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady konfliktów zbrojnych na świecie na przełomie XX i XXI w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny konfliktów zbrojnych na świecie na przełomie XX i XXI w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje działania podjęte przez wspólnotę międzynarodową w celu zwalczania terroryzmu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie wojny hybrydowej i podaje jej przykłady; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia konflikt w Syrii w kontekście wydarzeń Arabskiej Wiosny z początku XXI w.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje terroryzmu we współczesnym świecie i przykładowe organizacje terrorystyczne; wymienia przykładowe problemy biednego Południa. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje działalność terrorystów, przywołując przykłady działalności konkretnych organizacji terrorystycznych; wyjaśnia, na czym polega podział na bogatą Północ i biedne Południe. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje problemy biednego Południa; wyjaśnia, w jaki sposób problemy biednego Południa przyczyniają się do braku stabilizacji w regionie. 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia wpływ konfliktów i problemów współczesnego świata na układ sił i funkcjonowanie państw. 	
39. III Rzeczpospolita	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia reformy przeprowadzone w Polsce w latach 90. XX w.; wymienia najważniejsze partie polityczne działające w Polsce w latach 90. XX w. i na początku XXI w.; wymienia zasady konstytucji z 1997 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia problemy III Rzeczypospolitej ze szczególnym uwzględnieniem problemu lustracji i rozliczenia zbrodni popełnionych w PRL; charakteryzuje przemiany składu polskiego Sejmu na przełomie XX i XXI w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje scenę polityczną w Polsce na początku lat 90. XX w.; wyjaśnia, co wpływało na skład polskiego Sejmu na przełomie XX i XXI w.; charakteryzuje reformy przeprowadzone w Polsce w latach 90. XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia bilans przemian w Polsce po 1989 r.; ocenia proces lustracji i dekomunizacji przeprowadzany w Polsce po 1989 r.; wyjaśnia, na czym polegała „falandyzacja prawa”, oraz jakie były jej przyczyny i skutki. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje przyczyny upadku rządów w latach 90. XX w.
40. Polska we współczesnym świecie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie sąsiadów Rzeczypospolitej w XXI w.; wymienia reformy gospodarcze przeprowadzone w Polsce w latach 90. XX w.; przedstawia proces integracji Polski z Unią Europejską; podaje datę katastrofy smoleńskiej i wymienia jej główne ofiary; wymienia najważniejsze wyzwania stojące przed Polską w XXI w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację gospodarczą Polski w latach 90. XX w.; wymienia kierunki polskiej polityki zagranicznej na przełomie XX i XXI w.; wymienia porażki i sukcesy polskiej polityki zagranicznej po 1989 r.; przedstawia proces wejścia Polski do NATO. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przemiany w kulturze po 1989 r.; przedstawia bilans przemian gospodarczych w Polsce po 1989 r.; przedstawia działania Polski podjęte w ramach NATO; przedstawia skutki katastrofy smoleńskiej; przedstawia przyczyny rosyjskiej agresji na Ukrainę i podaje przykłady międzynarodowej pomocy dla Ukraińców; omawia wyzwania społeczne i gospodarcze stojące przed Polską w XXI w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia konsekwencje przemian gospodarczych w Polsce po 1989 r.; ocenia polską politykę zagraniczną po 1989 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego w 1990 r. doszło do podpisania układu granicznego z RFN, mimo że RFN uznała polską granicę zachodnią w 1970 r.; przedstawia zmiany gospodarczo-społeczne, które zaszły po 1989 r. w jego regionie; ocenia skutki katastrofy smoleńskiej.